

#1 Νεοραϊα

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 16 (67)
20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1940-Δ'

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ 1. Τζορτζ
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36000

7
18

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικου-
μένου υπό 'Ανωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου
προεδρευομένου υπό τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ
τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΕΑ, ὅστις
καὶ ἐμπροσώπῃ ταύτην, ἀνατληρούμενος ὑπὸ
τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου
κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β' - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΘΗΝΑΙ		ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	
ΓΡΑΦΕΙΑ:		Μελῶν καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν	
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ		ΕΤΗΣΙΑ ('Εσωτερικοῦ) Δρ.	160 — 200
'Οδὸς Λεωχάρους 19 (Β' δροφός)		ΕΞΑΜΗΝΟΣ >	80 — 100
'Αριθ. Τηλεφ. Λογιστηρίου 32-094		ΤΡΙΜΗΝΟΣ >	40 — 50
> > Συντάξεως 34-425		ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρ. Ἀγγλίας	6
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»		'Αμερικῆς Δολ.	1
'Οδὸς Λεωχάρους 19		Αἰγύπτου Λίρ.	1
'Αρ. Τεύχ. 16-20 Ἰανουαρίου 1940		Διὰ Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιω- τικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητος) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας. ΕΤΗΣΙΑ Δρχ.	300
ΤΙΜΗ Δρχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ		ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ	
Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφήν τοῦ Γεν. Γραμ- ματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ ὑπογαμιάρχου ἑ. ἀ. καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ε.Ο.Ν.		ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»	
		ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν	

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ

Ἀπὸ τὰς βραβευθείσας σχολικὰς ἐκθέσεις ὑπὸ τῶν Ταχ. Ταμιευτηρίων

Ποῖαι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῆς οἰκονομίας καὶ
τῆς φιλαργυρίας ἀπὸ εὐρυτέρας ἀπόψεως.

Κάθε ἄνθρωπος ὑφαίνει μόνος του τὸν ἴστον
τῆς εἰμαρμένης του!

Καὶ τὸν ὑφαίνει σύμφωνα μετὰ τὴν λογικὴν του,
μετὰ τὴν ἰδέαν του, μετὰ τὴν δυναμικότητά του! Πάνω
στὰ τρία αὐτὰ στηρίζεται ἡ ζωὴ του καὶ ἡ εὐτυ-
χία του! Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι, ὅπως δικαίως ἔλε-
γαν οἱ Ἀρχαῖοι, γεννιήθηκαν ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ
Διόνυσου. Καὶ γιὰ τὴν ἡ ζωὴ δὲν εἶναι σπαρμένη
μὲ ρόδα! Μόνον αὐτὰ ἂν ἔχη ὅψιν του ὁ κάθε
ἄνθρωπος, μόνον τότε θὰ μπορέσῃ μετὰ θάρρους καὶ
καρτερικότητος, μετὰ ψυχικὰ καὶ ὕλικα συγχρόνως
ἐφόδια, νὰ ἀντιδράσῃ στὴς ἀναποδιὰς τῆς ζωῆς
καὶ νὰ βγῇ νικητὴς ἀπὸ τὴν πάλη αὐτή. Καὶ οἱ
χαρακτήρες γεννιοῦνται στὸν ἀγῶνα!

Μιά ἀπὸ τὶς ἀρετὲς, πού πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ
ὁ ἄνθρωπος, γιὰ ἐφόδιο στὴν ζωὴ, εἶναι καὶ ἡ
οἰκονομία.

Καὶ ἀρετὴ, κατὰ τὸν θεῖον Ἀριστοτέλη, εἶναι
μία μεσότης εὐρισκομένη μεταξὺ δύο κακῶν, τῆς
υπερβολῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως!

Κι' ἡ ἀρετὴ τῆς οἰκονομίας εὐρίσκεται κι'
αὐτὴ μεταξὺ δύο ἀντιθέσεων καὶ μεγάλων συγ-
χρόνων κακῶν, τῆς σπατάλης καὶ τῆς φιλαργυ-
ρίας!

Τὸ ὅτι ἡ φιλαργυρία εἶναι κακία, καὶ κακία
ἐκ τῶν μεγαλυτέρων, αὐτὸ μᾶς τὸ φανερῶνει ἡ
συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν φιλάργυρο
καὶ τοῦ φιλαργύρου πρὸς τοὺς συνανθρώπους
του. Ὁ καταδικασμένος ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ
του στὴν δυστυχία, ὁ φιλάργυρος, εἶναι, μπορεῖ
ἐλεύθερα νὰ πῇ κανεῖς, ὁ δυστυχέστερος τῶν
ἀνθρώπων!

Ποτὲ δὲν γνωρίζει τὸ ὕψιλό καὶ ἀνώτερο
αὐτὸ αἶσθημα, πού ἐξυμῶνει ψυχικὰ τὸν ἄνθρωπο,
τὴν φιλία! Τὸ κάθε τί τὸ θεωρεῖ ὑποποτὸ! Εἶναι
ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ νοιώσῃ πὼς ὑπάρχει
πραγματικὴ φιλία καὶ ἐκτίμησις! Νομίζει πὼς
στὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ
χρήμά του, πὼς τὸ σύμπαν κινεῖται γύρω ἀπὸ
αὐτό. Φοβᾶται τὰ πάντα. Κι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν
σκιάν του. Ὁ ὕπνος του εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἐφιάλ-
τες, ἡ δὲ ψυχὴ του δὲν γνωρίζει ποτὲ τὴν γαλή-
νην! Ἡ ζωὴ του καταστὰ μαρτύριο πραγματικό!

Εἶναι ἱκανὸς καὶ ἔγκλημα νὰ κάμῃ γιὰ τὸ χρήμα!
Θεὸς του εἶναι ὁ χρυσὸς καὶ θρησκεία του ἡ θη-
σαυρομανία! Ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ μιὰ πράξι
καλὴ!

Μὰ ὅπως κάθε κακὸ ἐπισύρει τὸν φόβον, τὴ
χλεύη ἢ τὴν ἀπέχθεια, ἔτσι κι' ὁ φιλάργυρος ζῇ
μισητὸς ἀπὸ ὅλους καὶ ἀποτελεῖ μόλυσμα μιᾶς
κοινωνίας. Δίκαια λοιπὸν μπορούμε νὰ ζητοῦμε
ἀπὸ τὴν οἰκονομία νὰ μᾶς συντροφέψῃ σ' ὅλην
μας τὴν ζωὴ!

Ὡς θεῖον πνεῦμα τῆς Οἰκονομίας, γίνε μας
Σὺ προστάτης κι' ὁδηγός...

Ἡ οἰκονομία εἶν' αὕτη, πού θὰ μᾶς κἀνῃ νὰ
δεχώμεθα τὶς ἀναπόφευκτες τῆς ζωῆς συμφορὰς
μετὰ χαμόγελο ἱκανοποιητικό κι' ἴσως... ἴσως καὶ
λίγο περιφρονητικό! Ἐνας γεμάτος κουμπάρης
πάντα θὰ μᾶς χαρίζῃ τῆς αἰσιοδοξίας τὸ χαμό-
γελο, καὶ πάντα θὰ εἰμεθα περήφανοι δείχνοντας
τὸ γιὰ τὸν ὅτι ἄλλοι θὰ ψιθυρίζουν: «Νὰ μιὰ μεγάλη
ἀρετὴ».

Μιά κατὰθεσις, ἔστω καὶ μικρά, θ' ἀποτελεῖ
ἓνα στήριγμα δικό μας, τῆς οἰκογενείας μας, τῆς
πατρίδος μας!

Πάντα θὰ γίνεται τὸ ξεκίνημα μιᾶς νέας καλ-
λίτερης ζωῆς, πὺ εὐτυχισμένης, πὺ σταθερῆς.
Αὕτη, μετὰ τὴν μηδαμινὴ τῆς δύναμι, θὰ ἰδρῇ σχο-
λεῖα, σανατόρια, ὠφέλιμα ἔργα. Μετὰ τὴν οἰκονομία
τὴν λογικὴν στὴν καθημερινή μας ζωὴ θὰ μπορού-
με νὰ πληρώσωμε τὰ χρέη μας, ἂν ἔχωμε, ἢ νὰ
ζήσωμε μιὰ ζωὴ ἀνεξάρτητη καὶ ἡθικὴ στηριζό-
μενοι στὴν ἀπόκτησι τοῦ χρήματος!

Τὸ ἡθικόν μας δὲν θὰ κινδυνεύῃ μετὰ τὸ παρα-
μικρὸ ἀγριοφύσημα τῆς βαρυχειμῶνιδος καὶ στὰ
γερατειὰ μας θὰ βροῦμε στὶς οἰκονομίες μας τὸ
ἀσφαλὲς λιμάνι, τὸ ἀποκοῦμπι τῆς ζωῆς!

Ἐὰς θεμελιώσωμε λοιπὸν τὴν ζωὴν μας στὴν
ἀρετὴ αὐτή, πού θὰ μᾶς κἀνῃ νὰ περάσωμε τὴν
ζωὴν μας γαλήνια κι' εὐτυχισμένα!

Ἐὰς ἔχωμε δὲ ὡς παράδειγμα τὸν μεγαλύ-
τερο διδάσκαλο, τὴν φύσιν, πού καὶ στὸ ζωϊκὸ
καὶ φυτικὸ βασίλειο τὴν ιδέα τῆς ἐναποθηκεύ-
σεως τροφῶν καὶ δυνάμεων ἔχει ὡς βάσιν!

Ὡς θεῖον πνεῦμα τῆς Οἰκονομίας, γίνε μας σὺ
προστάτης κι' ὁδηγός...

ΑΥΓΗ Γ. ΣΑΟΥΝΑΤΣΟΥ
Γυμνάσιον Θηλ. Ρεθύμνης. Τάξις ΣΤ'

ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ

Οἱ ἀνανδῶσαι μας θὰ ἐνθυμοῦνται τὴν ἐπιστολὴν τοῦ
Δ. Βερναρδάκη, πού ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Νεολαίαν» εἰς
τὸ τεῦχος τῆς 7 Ἰανουαρίου. Ὁ Δ. Βερναρδάκης εἶναι
ἀπὸ τὰς πνευματικὰς κορυφὰς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.
Ἑλληνιστὴς βαθύς, ἀληθινὰ φιλοσοφημένη διάνοια, συγ-
γραφεὺς ὄχι τυχαίως, πνεῦμα πρωτότυπον καὶ τολμηρὸν, πού
ἐξεῖχε καὶ προηγέτο τῆς ἐποχῆς του. Τέτοιος πού ἦτο
εἶναι πολὺ φυσικόν ὁ Δημήτριος Βερναρδάκης νὰ μὴ εὐρί-
σκετο εἰς ψυχικὴν ἁρμονίαν μετὰ τὴν ἐποχὴν του. Οὕτε με
τὰς συνηθείας, οὕτε μετὰ τὰς κλίσεις, οὕτε μετὰ τὰς ἀντιλή-
ψεις τῆς. Αὐτῆς τῆς δυσαρμονίας ἴσως ἀποτέλεσμα ἦτο
καὶ ἡ ἀναχώρησις του ἀπὸ τὴν ἀσκήσιν κοινωνίαν τῶν
Ἀθηναίων τῆς ἐποχῆς καὶ ἡ τροπὴ του πρὸς τὴν γεωργίαν εἰς
τὴν Λέσβον. Εἰς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν πρὸ 61 ἐτῶν,
τὸ 1878, ἐγράφη ἡ ἐπιστολή, δόκλῃρον τὸ κείμενον τῆς
ὁποίας ἀνακεφαλαιῶνται εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον,
τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι καθόλου ἄσκοπον νὰ ἐπαναλάβωμεν.
«Τὴν σπουδαιότητα τῆς γεωργίας εἰς καὶ μόνος ἐννόησεν
ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας, ὁ ἀσίδιμος
Κυβερνήτης. Μετ' αὐτὸν οὕτε ἡ Κυβέρνησις οὕτε τὸ ἔθνος
ἐννόησαν πὼς πρέπει νὰ κυβερνηθῇ ἐν γένει τὸ Κράτος καὶ
νὰ διοικηθῇ ἡ Χώρα. Ὅλοι μας, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄρ-
χοντες καὶ ἀρχόμενοι, παρημελήσαμεν τὴν ὕλην καὶ ἐπε-
μελήθημεν ἀποκλειστικῶς τὸ πνεῦμα καὶ τοῦτο δὲ μονομε-
ρέστατα καὶ ἐπιπολαιότατα, μὴ κατανοήσαντες ὅτι, ὅπως
τὸ ἄτομον πρέπει πρῶτον νὰ παγιώσῃ τὸ σῶμα καὶ ἔπειτα
νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τὴν ψυχὴν κατὰ τὸ δυνατόν, οὕτω
καὶ τὸ ἔθνος, τότε βαίνει ἀσφαλὲς καὶ βεβαίως πρὸς
τὸν προορισμὸν του, ὅταν θεμελιώσῃ πρῶτον καὶ στηρίξῃ
καὶ κρατύνῃ τὴν ὕλην αὐτοῦ εὐεξίαν...».

Μέσα εἰς τὰς ὀλίγας αὐτὰς γραμμὰς περικλείονται πυ-
κναὶ ἀλήθειαι. Ὁλόκληρος ἡ τραγωδία τοῦ νεωτέρου μας
κρατισμοῦ καὶ δόκλῃρον τὸ δράμα τῆς ἑλληνικῆς Κοινο-
νίας. Μιᾶς Κοινωνίας πού ἐνῶ τὴν ἐθάρυνε συντριπτικὴ ἡ
γοητεία τοῦ προγονικοῦ μεγαλείου καὶ ἡ ἔφεσις τῆς ἀνα-
θώσεως τοῦ μεγαλείου ἐκείνου, τῆς διέφευγον ἐντελῶς τὰ
στοιχεῖα τῆς θεμελιώσεώς του. Μιᾶς Κοινωνίας ἑγγελα-
σμένης τελείως ἀπὸ τὸν ἀνεδαφικὸν ρωμαντισμὸν, τὸν
ὁποῖον ἐκαλλιέργησε, πρὸς δυστυχίαν τῆς, ἐνθουσιῶδης
ἀλήθειας καὶ καλοπροαίρετος, ἀλλὰ κοῦφος καὶ ἄπραγος
καὶ χιμαϊρικὸς κυνηγὸς τῶν μεγάλων λόγων καὶ τῆς ποιη-
τικῆς υπερβολῆς ὁ ἔξενος φιλελληνισμὸς καὶ πού ἐφαντά-
ζετο ὅτι ἔφθανε νὰ στήσῃ μίαν στέγην σοφίας, ἓνα Πα-
νεπιστήμιον, εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ βγοῦν ἀμέσως, ὅπως
ἐξεκλῶσσοι τὰ πουλιὰ εἰς τὰ κοτέτσια, πληθωρικοὶ εἰς
ἀριθμὸν καὶ τὸσον μεγάλοι οἱ σοφοὶ καὶ οἱ ποιηταὶ πού
θὰ ἐθάμβωναν πάλιν μετὰ τὴν διανοήματά των τὴν κατὰπλη-
κτον ἀνθρωπότητα. Ἐπάνω ἀπὸ μίαν τέτοιαν Κοινωνίαν
ὀπτασιαστῶν ἓνα ἀσθενὲς καὶ καθ' ὅλα ἀδιοργανῶτον
Κράτος. Ἐνὰ Κράτος ἀπελπιστικὰ εὐαίσθητον εἰς κάθε
προσβολὴν τῶν δικαίων του καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δια-
τελοῦν εἰς κατάστασιν διηνεκοῦς πολεμικῆς ἐπιφυλακῆς,
φλυάρων μεγαλήγορον ἀλλὰ ὕλικῶς ἀνίσχυρον, ἐστερημέ-
νον πάσης ὀργανωτικῆς θελήσεως καὶ ἀγνοοῦν τὴν τέχνην
τῆς μεθοδικῆς ἀπὸ θεμελίων οἰκοδομήσεως.

Εἰς τὸ Κράτος αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἐκπροσώπους του,
πού ἐπίστευεν ἢ ἤθελε νὰ φαίνεται ὅτι ἐπίστευεν, ὅτι ἡ
Ἑλλάς μετὰ ἓνα θαυματουργὸν ἄλμα θὰ ἐπεξέτεινε τὰ ὄρια
τῆς μέχρι τοῦ Βοσπόρου, μέριμναι καὶ μελήματα ὅπως ἡ
θεμελιώσις τῆς ὕλικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ τοῦ ἐφαινότο ἐντε-
λῶς ἀνάξια καὶ πεζὰ. Τὸ Πανεπιστήμιον φυσικὰ δὲν ἐξε-
κλῶσεν οὕτε ἓνα Πλάτων. Ἀπεναντίας ἡ πνευματικὴ
ζωὴ τῆς Χώρας, μολοντί ἡ ἀνωτέρα μας ἐκπαίδευσις
προηγείται κατὰ τὰ πρεσβεῖα ὅλης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνα-
τολῆς καὶ παρ' ὅλην τὴν ἀδιαφιλονίκητον κληρονομικὴν
προδιάθεσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἔμεινε ρηχὴ καὶ πτωχὴ. Καὶ
σήμερα ἀκόμη ἐλαχίστην μόνον καὶ ποσοτικὴν μάλλον πα-
ρουσιάζει ὑπεροχὴν ἀπέναντι τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἰδικῆς
μας περιοχῆς. Ἄν μολαταῦτα τὸ ἔθνος εἰς τὸν καθολι-
κὸν του ἀγῶνα ἐπραγματοποίησε προόδους καὶ διεξέδι-
κησε μετὰ κάποιαν ἐπιτυχίαν τὸ αἷμα τῆς ἐδαφικῆς

ἐπεκτάσεως, τὸ ἐπέτυχε μετὰ δυσαναλόγως μεγάλῃν θορόν
τῆς προνομιακῆς θέσεως τὴν ὁποίαν κατείχεν εἰς τὴν ἀνα-
πεπταμένην Ἀνατολὴν καὶ ἔπειτα ἀπὸ ἀλλεπαλλήλους
σκληρὰς ταπεινώσεις καὶ ἀπογοητεύσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν
ἐστεροῦντο παιδαγωγικῆς ἀξίας, διότι τὸ ἐπροσγείωσαν
καὶ τὸ ἐλύτρωσαν ἀπὸ τοὺς ἀθεμελιώτους ὀπτασιασμοὺς
τῶν πνευματικῶν του ταγῶν.

Ἡ ἀξία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Δημητρίου Βερναρδάκη
ἔγκειται εἰς τὴν μαρτυρίαν πού περιέχει. Εἰς τὴν μαρτυ-
ρίαν ὅτι τὰ προβλήματα τῆς Χώρας αὐτῆς δὲν ἔπαυσαν
ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ Κράτους νὰ
εἶναι τὰ ἴδια καὶ νὰ τίθενται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἀπὸ
ὅλα τὰ φωτεινὰ ἑλληνικὰ πνεύματα. Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν
τοῦ Κυβερνήτου καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βερναρδάκη τὸ
αἷμα ἦτο ἐν: Ἡ ὀργάνωσις τῆς ὕλικῆς ἐπαρκείας τοῦ
λαοῦ ἐκ τῶν ἰδίων τῆς Χώρας πόρων. Καὶ ὁ Καποδίστριας
καὶ ὁ Βερναρδάκης ἔβλεπαν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Καὶ
ἡ σύμπτωσις τῆς προσηλωσεως καὶ τῶν δύο εἰς τὰ ὕλικά
αἰτήματα δὲν ἐλαττώνει ἀλλ' ἐξαιρεῖ τὴν πνευματικότητα
καὶ τὴν σοφίαν των.

Ἐγνώριζον καὶ οἱ δύο καλῶς ὅτι πνευματικὴ ἀνθesis
χωρὶς στερεὰν ὕλικὴν θεμελίωσιν ἦτο οὐτοπία. Ἐπεὶ δὲ δὲ
ἐγνώριζον καλλίτερον ἀπὸ τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἑλληνο-
λάτραις τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ζωὴν τοῦ
λαοῦ τῶν καὶ τοὺς ἀρχαίους καὶ τὰ στοιχεῖα πού συνέ-
θεσαν τὸν κλασσικὸν πολιτισμὸν, κατεδίκάζον καὶ οἱ δύο
τὴν μονομέρειαν τοῦ πνευματικοῦ πτωχοπροδοτισμοῦ πού
ἐμάστιζε τὸ ἔθνος καὶ ἠγωνίζοντο νὰ τὸ ἀσκήσουν εἰς
τὴν ὀργάνωσιν τῶν ὕλικῶν του μέσων. ἠγωνίζοντο νὰ
τὸ κατευθύνουν εἰς τὰ πρακτικὰ ἔργα καὶ εἰς τὸν παροα-
γωγικὸν βίον. Πρὸς τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς ἤθελον νὰ προσα-
ρμόσουν τὴν ἑθνικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἐγνώριζον τὸσον
καλὰ ὅτι ἡ μορφή καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους,
ἡ μορφή καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ πολιτισμοῦ του, θεμελιού-
νται μετὰ τὴν ἐκπαίδευσιν.

Αἱ ἰδέαι τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ Βερναρδάκη ἀπο-
κτοῦν σήμερον ζώσαν ἐπικαιρότητα, ἀκριβῶς διότι ὁ σημε-
ρινὸς Ἑθνικὸς Κυβερνήτης λύει κατὰ τὸν θετικώτερον τρό-
πον τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα τὸσον σαφῶς κατενόησαν
ἐκεῖνοι, χωρὶς νὰ εὐτυχίσουν νὰ τὰ λύσουν. Τὸ ὅτι εἰς τὴν
ἐποχὴν τῶν τῶν προβλημάτων τῆς ὕλικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἔθ-
νου ἦτο ἀπείρως ἀπλούστερον δὲν τὸ ἀλλοιώνει βέβαια
εἰς τὴν βάσιν, ἀλλ' αὐξάνει μαζὶ μετὰ τὰς δυσχερείας καὶ
τὴν ἐξίαν τοῦ ἐγχειρήματος πού μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἐπι-
χειρεῖ τὸ σημερινὸν Κράτος. Ἐπειτα ἀπὸ ἐνὸς αἰῶνος
αὐτοτελὴ κρατικὴν ζωὴν, διὰ πρῶτην φοράν εἰς τὰς ἡμέ-
ρας μας ἐπιχειρεῖται μεθοδικά, μετὰ αὐστηράν ἐσωτερικὴν
συνέπειαν, νὰ προσαρμοσθοῦν αἱ γνώσεις, αἱ δεξιότητες
καὶ τὰ μέσα τοῦ συγκεντρωμένου Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὰς
ἰδιότητας τοῦ γεωγραφικοῦ χώρου πού ὑπελείφθη ἀπὸ τὴν
κληρονομίαν του, πρὸς τὸν χαρακτήρα καὶ τοὺς πόρους
τοῦ χώρου τούτου, μετὰ σκοπὸν τὴν ἀρτιωτέραν κάσπωσιν
τῶν πόρων αὐτῶν. Μετὰ ἄλλα λόγια, ἔπειτα ἀπὸ ἐνὸς αἰῶ-
νος ἀμεθοδον καὶ ἀσυστηματοποίητον ἀγῶνα, ὁ Ἑλλη-
νισμὸς ἐπιχειρεῖ ν' ἀναθεμελιώσῃ ἀπὸ τὰς βάσεις τὴν ζωὴν
του. Στρέφεται ἀποφασιστικὰ πρὸς τὴν γῆν καὶ πρὸς τὴν
θάλασσαν του, πρὸς τὸ φυσικόν του περιβάλλον, διὰ νὰ
τὸ κατακτήσῃ καὶ νὰ τὸ ὑποτάξῃ, ν' ἀντλήσῃ ἀπὸ αὐτὸ
τὸν πλοῦτον πού θὰ στερεώσῃ τὴν ὕλην του ζωὴν. Αὐτὸ
τοῦ χρειάζεται ὡς ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος προϋπόθε-
σις διὰ νὰ ἡμπορέσῃ ἐν συνεχείᾳ νὰ καλλιεργήσῃ μ' ἐλευ-
θερίαν καὶ μετὰ ἀνείσιν τὰς κληρονομημένας πνευματικὰς
καὶ καλλιτεχνικὰς του προδιαθέσεις, εἰς ὅλην τὴν δυνατὴν
ἐκτασιν.

Ἡ προσπάθεια θὰ εἶναι βεβαίως ἐπιπονος καὶ μακρά.
Ἀλλὰ τὰ μεγάλα ἀποκτήματα ἦσαν πάντοτε καρποὶ μό-
χων καὶ πόνων. Φυσικὰ δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ μαντεύσῃ
κανεῖς ἀπὸ τῶρα τὴν μορφήν τῆς ἀνθesis πού θὰ προσέλ-
θῃ ἀπὸ τὴν ἐπιχειρουμένην προσπάθειαν. Χωρὶς δισταγμὸν
ὅμως ἡμποροῦμεν νὰ εἰμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ ἀνthesis θ' ἀκο-
λουθήσῃ. Καὶ θὰ εἶναι γνήσια, ἰδική μας, ἑλληνική. Κδς

ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ

‘Ο λόγος του Κ. Ε. Ν. κ. ‘Αλεξ. Κανελ-
λοπούλου στο γεῦμα του “Μαξίμ,,

Συναγωνιστές και Συναγωνίστριες,

‘Εφέτος είναι η τρίτη χρονιά, που μαζεμένοι σε μία συγχρόνως εθνική και οικογενειακή συγκέντρωση γιορτάζουμε την μεγάλη έορτή του ‘Αρχηγού και Πατέρα μας. ‘Η έορτή αυτή έχει ένα κατ’ ἐξοχήν γνώρισμα: Τὸ γνώρισμα αὐτὸ ἀπέκτησαν ὅλοι μας αἱ ἐθνικαὶ ἑορταὶ μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου. ‘Απὸ τῆς 4ης Αὐγούστου τοῦ 1936 καὶ ὕστερα οἱ γιορτὲς τοῦ τόπου αὐτοῦ ἔχασαν τὴν τυπικότητα, πού εἶχαν προηγουμένως, καὶ ἀπέκτησαν πραγματικὴν οὐσίαν. ‘Εταὶ καὶ ἡ σημερινὴ γιορτὴ δὲν εἶναι γιορτὴ καθωρισμένη κατὰ συνθήκην. Καὶ αὐτὸ εἶναι πολὺ φυσικόν, ἀφοῦ ὁ ‘Αρχηγὸς δὲν εἶναι κατὰ συνθήκην ‘Αρχηγός, ἀλλ’ ‘Αρχηγὸς ἀνεγνωρισμένος ἀπὸ κάθε ‘Ελληνα καὶ κάθε ‘Ελληνίδα, ἀνεγνωρισμένος ὅχι μόνον ὡς ‘Αρχηγός, ἀλλὰ ὡς δημιουργὸς καὶ σωτῆρ. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ σημερινὴ γιορτὴ ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα ὅτι εἶναι ἐντελὼς πηγαία, ἐντελὼς αὐθόρμητη καὶ συγκλονίζει κάθε ‘Ελληνα καὶ κάθε ‘Ελληνίδα ἕως τὰ πλεον μύχια τῆς ψυχῆς των. Τὸ ὅτι ὁ ‘Ιωάννης Μεταξᾶς ἀποτελεῖ ἀντικείμενον λατρείας καὶ πιστεως κάθε πραγματικοῦ ‘Ελληνος καὶ τὸ ὅτι ἡ ἐκδηλώσις τῆς πίστεως καὶ τῆς λατρείας αὐτῆς εἶναι συνεχῆς καὶ καθημερινή, εἶναι γεγονὸς πολὺ γνωστὸν καὶ κατὰ συνέπειαν γνωστὸν ἐπίσης εἶναι ὅτι τὸν ‘Αρχηγὸ μας τὸν γιορτάζουμε κάθε μέρα τοῦ χρόνου. ‘Αλλὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν ὁ ἑορτασμός αὐτὸς λαμβάνει ἕνα χαρακτηριστικὴν ἐξαιρετικὴν, διότι ὅλες τῆς ἄλλης μέρες τὴν πίστιν μας αὐτὴ τὴν ἐκδηλώνουμε μὲ τὴν πίστιν μας καὶ τὴν ἐμμονὴν μας εἰς τὴν δουλείαν. Τὴν σημερινὴν ἡμέραν, ἀφίνοντες γιὰ λίγες ὥρες τὴν δουλείαν μας, τὴν ἐκδηλώνουμε μὲ τὸ ξεχειλίσμα ὅλων αὐτῶν τῶν αἰσθημάτων πού μᾶς πλημμυρίζουν ὁλόκληρο τὸ χρόνο καὶ ἀφίνουμε τὸ ξεχειλίσμα αὐτὸ ὀρμητικὸ, πηγαῖο καὶ ἀληθινόν, ὅπως εἶναι, νὰ ἐκδηλωθῇ σὲ μιά χιλιόστομη κραυγὴ, σὲ μιά βαθύτερη εὐχή: Νὰ ζήσῃ ὁ ‘Αρχηγός μας, νὰ κυβερνᾷ τὸ ‘Εθνος καὶ νὰ τὸ δηγῇ στοὺς δρόμους τῆς προόδου. Φυσικὰ δὲν γιορτάζουμε τὴ σημερινὴ ἡμέραν, ὅπως γιορτάζουμε τὴ γιορτὴ ἑνὸς προσώπου, ἀλλὰ τὴν ἑορτάζουμε συγχρόνως ὡς συμβολισμὸ τῆς ‘Ιδεολογίας μας καὶ συμβολισμὸ τῆς ‘Ιδέας μας καὶ τῶν ‘Ιδανικῶν μας, πράγματα τὰ ὁποῖα ἐνσαρκώνει ὁ ‘Αρχηγός. Κι’ ἔτσι ὁλόκληρο τὸ ‘Εθνος, σάν ἕνα ἄνθρωπος, μιά καρδιά, μιά ψυχὴ κι’ ἕνας νοῦς, γιορτάζει ἐκείνον, πού χρόνιά πολλά ἦτο ὁ ἀναμενόμενος, ἐκείνον, ὁ ὁποῖος ὅταν ἦλθε ἀνέστησε τὸ ‘Εθνος καὶ ἐκείνον ὁ ὁποῖος ὑπάρχων θὰ τὸ δηγῇ εἰς τὰς λεωφόρους τοῦ μεγάλου προορισμοῦ καὶ τοῦ ὁποῖου τὸ πνεῦμα οὐδέποτε θὰ παύσῃ νὰ καθο-

δηγῇ τὴν ἐλληνικὴν ‘Ιστορίαν καὶ τὰ ἐλληνικὰ πεπρωμένα.

‘Ο Λαός, ὁ ἐλληνικὸς Λαός, γιορτάζει. ‘Αλλὰ δι’ ἡμᾶς ἡ γιορτὴ αὕτη εἶναι κατὰ τὸ πᾶν ἰδιαίτερο ἀπ’ ὅλους τοὺς ἄλλους ‘Ελληνας, γιατί ἐμεῖς γιορτάζοντας αὐτὰ πού εἶπαμε προηγουμένως, γιορτάζουμε κατὰ ἕξ ἴσου πολῦτιμο, ἀλλὰ πολὺ πιὸ συναισθηματικόν, γιορτάζουμε τὸν πραγματικὸν πατέρα. Θὰ ἦτο ἐντελὼς μάστιον ἐὰν μπορούσε κανεὶς νὰ πῇ ὅτι ἔα ἦτο ὑποτιμητικόν ἐὰν θὰ θέλαμε νὰ ἐξιστορήσωμεν ὅσα ἔκανε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος στὰ λίγα αὐτὰ χρόνια. ‘Αλλὰ αὐτὸ πού δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ποτὲ εἶναι ὅτι τὰ μεγάλα αἰτομα εἶναι ἐκεῖνα πού δημιουργοῦν τὴν ‘Ιστορίαν τῶν Λαῶν, ἐκεῖνα πού διασποῦν τὴν κοινότητα τῆς συνήθους υπάρξεως καὶ τὰ ὁποῖα χάρασσουν τὸν δρόμον τῆς ‘Ιστορίας καὶ δίδουν τὴν σφραγίδα τῶν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ‘Εθνους των. ‘Αν ὑπῆρχε κανεὶς, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἐπίστευε στὴν δυναμικότητα καὶ στὴν ζωτικότητα τῆς ‘Ελληνικῆς Φυλῆς, κι’ ἂν ὑπῆρχε κανεὶς, ὁ ὁποῖος ἀπογοητευμένος θὰ ἐνόμιζε ὅτι ἡ δυναμικότης τῆς Φυλῆς αὐτῆς εἶναι ἕνας μῦθος τοῦ παρελθόντος, τὸ ὅτι μέσα ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς ‘Ελλάδος βγήκε ὁ ‘Ιωάννης Μεταξᾶς εἶναι συγχρόνως μιά ἀπόδειξις ὅτι ἡ δυναμικότης τῆς ‘Ελληνικῆς Φυλῆς δὲν ἐξέλιπεν, οὔτε πρόκειται νὰ ἐκλείψῃ καὶ εἶναι συγχρόνως ἡ μεγαλύτερα ἐγγύησις διὰ τὴν μελλοντικὴν μεγαλοῦργίαν τοῦ ‘Εθνους μας.

Ξέρω ὅτι ὅλοι οἱ Συναγωνιστές καὶ οἱ Συναγωνίστριες, ἀπὸ τὸν ‘Εβρο μέχρι τὴν Κρήτη, κατέχονται ἀπὸ τὰ ἴδια αὐτὰ αἰσθήματα καὶ αὐτὴ ἡ καθολικότης τῶν αἰσθημάτων καὶ αὐτὴ ἡ ταυτότης εἶναι ἐκείνη ἀκριβῶς, ἡ ὁποία ἐν ὀνόματι τοῦ ‘Αρχηγοῦ, ἐν ὀνόματι τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ‘Ελλάδος ἐγγυῶνται τὸ μέλλον τοῦ τόπου. Χωρὶς τὸ δημιούργημα αὐτό, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ‘Εθνικὴ ‘Οργάνωσις τῆς Νεολαίας, ξέρετε πολὺ καλὰ ὅτι μιά τοιαύτη ἐγγύησις δὲν θὰ ὑπῆρχε καὶ δι’ αὐτὸ παράλληλα μὲ τὴν μέχρι θανάτου πίστιν μας πρὸς αὐτόν, παράλληλα μὲ αὐτὰ τὰ αἰσθήματα μας τὰ ἱερὰ, τὸ μεγαλύτερο δῶρο πού μπορούμε νὰ τὸν κάνουμε εἶναι δουλεία καὶ πάλι δουλεία. Δουλεία γιὰ τὸν σκοπὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἐτάχθημεν, δουλεία γιὰ τὸν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς κάνει τὴν τιμὴν νὰ μᾶς δεχθῇ ὅλους καὶ ὅλες, Συναγωνιστές καὶ Συναγωνίστριές του. Δι’ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὅμως ζητῶ ἀπὸ ὅλην τὴν ‘Εθνικὴν ‘Οργάνωσιν Νεολαίαν νὰ καταλάβῃ, ἀπὸ τὸν ἀνάστατον βαθμοφόρον μέχρι τὸ νεώτερό μας Σκαπανάκι, ὅτι ἕνα πρᾶγμα περιμένει ὁ ‘Αρχηγός ὡς δῶρον καὶ ὡς δείγμα τῆς πίστεως μας: Τὴν μέχρις ἐξαντλήσεως ἐργασίαν.

Εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς εἰπῶ αὐτὰ πού σᾶς εἶπα ἄλλοτε, ὅτι ὁ χρόνος

αὐτὸς εἶναι διὰ τὸ ἔργον μας ἱστορικὸς καὶ ὅτι θὰ σημειώσῃ τὴν καμπὴν τοῦ πρὸς τὴν ὀριστικὴν του ἐξέλιξιν. Σεῖς τὰ στελέχη κυρίως, ξέρετε πολὺ καλὰ σὲ ποιὲς ἀρχές, σὲ ποῖα προσπάθεια βασίζεται ἡ φεινὴ ἐργασία κι’ αὕτη πού πρόκειται νὰ ἐπακολουθήσῃ. Καὶ ξέρετε πολὺ καλὰ ὅτι τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὴν θέτομεν σάν θεμέλιο δι’ ὅλην τὴν συνέχειαν τοῦ ἀγῶνος. Δι’ αὐτὸ ἐπωφελοῦμαι καὶ πάλιν αὐτῆς τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ σᾶς τονίσω αὐτὴν τὴν σημασίαν τῶν κατευθύνσεων πού ἐδώσαμε ἐφέτος καὶ πού δὲν ἀποτελοῦν ἀπλῶς τῆς κατευθύνσεως μιάς χρονιάς, ἀλλὰ, ὅπως πολλὰ φορὲς σᾶς ἐτόνισα, ἀποτελοῦν τῆς κατευθύνσεως δι’ ὅλην τὴν μελλοντικὴν ἐξέλιξιν τῆς ‘Οργάνωσεως, ἡ ὁποία δὲν ἀνήκει σὲ κανέναν ἀπὸ μᾶς, οὔτε καὶ εἰς ὅλους μαζί, ἀλλ’ ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ‘Εθνος καὶ εἰς Αὐτόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκφρασις τοῦ ‘Εθνους αὐτοῦ: Εἰς τὸν ‘Ιωάννην Μεταξᾶν.

‘Εχω τὴν πεποίθησιν, πεποιθισὶν βαθεῖα ριζωμένην μέσα μου, πεποιθισὶν τὴν ὁποῖαν ξέρω ὅτι ἔχετε ὅλοι καὶ ὅλες, ὅτι δὲν θὰ διαψεύσωμε ποτὲ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς. ‘Οτι θὰ κρατήσωμε καλὰ καὶ θὰ ἐκπληρώσωμε τελείως τὴν ἐντολήν πού ὁ ‘Αρχηγός ἐνεπιστεύθη εἰς τὰ χέρια μας, ὡς καθήκον ὑπέρτατον καὶ τιμιώτατον. Θὰ ἤθελα τῆς σκέψεως αὐτῆς τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ κάνουμε τὸ δῶρο αὐτὸ εἰς τὸν ‘Αρχηγό, θὰ ἤθελα νὰ τῆς μεταβιβάσετε εἰς ὅλους τοὺς Σχηματισμοὺς τῶν ὁποίων προΐστασθε ὅσοι καὶ ὅσαι εἴθε ἐδῶ καὶ θὰ ἤθελα νὰ μὴ μείνουν ὅσα εἶπα λόγια, ἀλλὰ νὰ γίνουν ἔργα, διὰ νὰ δείξωμεν καὶ θὰ δείξωμεν εἰς τὸ μέλλον ἀκόμη πολὺ περισσότερον ὅτι μὲ λίγα λόγια καὶ μὲ πολὺ ὀλιγότερα μέσα ἡ ‘Εθνικὴ ‘Οργάνωσις Νεολαίας ἔχει τὴν φιλοδοξίαν νὰ κάμῃ ἔργα ἀνάλογα μὲ τὴν ἔφεσιν καὶ τὴν ὁρμὴν πού μᾶς ἔδωσεν ἡ πνοὴ τοῦ ‘Αρχηγοῦ. ‘Οταν μετὰ ἕνα χρόνον θὰ μαζευτοῦμε πάλιν διὰ τὴν χαρμόσουν αὐτὴν τελετὴν ξέρω ὅτι θὰ εἴμαστε πάρα πολὺ προηγμένοι. ‘Αλλὰ ξέρω ἐπίσης ὅτι ὅσα χρόνια κι’ ἂν περάσουν κάθε χρόνον πού θ’ ἀρχίζῃ θὰ ἔχωμε νὰ κάμωμε πολλὰ, πολὺ περισσότερα ἀπὸ κάθε περασμένο χρόνο. Καὶ αὕτη ἡ ἀγωνιστικὴ διάθεσις, ἡ ἀγωνιστικὴ πίστις εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν ὅλων ὅσων ἐπίστευσαν μὲ τὴν ψυχὴν των εἰς τὸ ἔργον, εἰς τὴν ἰδέαν καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ι. Μεταξᾶ. ‘Εμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ παράδειγμα τὸ ἰδικόν του, ὀπλισμένοι ἀπὸ τὸ πνεῦμα του καὶ πιστεύοντες ἀπόλυτα εἰς ὅ,τι αὐτὸς ἐκήρυξε καὶ εἰς ὅ,τι αὐτὸς ἐδίδαξε, σᾶς καλῶ νὰ ἐκφράσωμεν τὰ αἰσθήματά μας κραυγάζοντες μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν ἐν ὀνόματι τῶν παιδιῶν τῆς ‘Ελλάδος: Νὰ μᾶς ζήσῃ ὁ ‘Αρχηγός.

Χρᾶνται
ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Η ΓΙΟΡΤΗ

‘Αγαπητοί μου φίλοι,

‘Οσοι μποροῦν νὰ διαβάσουν μέσα στὰ μάτια τῶν παιδιῶν, ὅσοι μποροῦν ν’ ἀκούουν τὰ λόγια πού κρύβει, ὅταν δὲν μιλοῦν, ἡ φωνὴ τους, ὅσοι μποροῦν νὰ νοιώθουν τὰ αἰσθήματα πού ἐκφράζει ἕνας μορφασμός τους, μιά χειρονομία τους, ἔχουν αἰσθανθῇ, στὴ γιορτὴ τοῦ ‘Αρχηγοῦ, μίαν ἐξαιρετικὴν, μίαν ὑπέροχην χαρὰ μαζί Του. Γιόρταζε βέβαια ὁ Λαός, ὅλο τὸ ‘Εθνος’ δοξολογίες, λόγοι, γεύματα, σημαιοστολισμοί, ψηφίσματα, τηλεγραφήματα, μιά ἀτέλειωτη χαρμόσυνη πομπὴ ἐνθουσιασμοῦ κι’ εὐγνωμοσύνης μπροστὰ στὸ Πρόσωπο πού ἐσυμβόλισε κι’ ἐπραγματοποίησε τὴ σωτηρίαν, τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἀναγέννησι τῆς Πατρίδος. Κι’ ὅμως τίποτε ἀπ’ ὅλα αὐτὰ δὲν ἔδωσε στὸν ἑορτασμόν τόσο ὑψηλὸ κι’ ὠραῖο τόνο, τόσο ζεστό καὶ δυνατό παλμό, τόσο ἀνώτερη καὶ πλεονεκτήρη πνοή, ὅσο τοῦ ἔδωσε ἡ συμμετοχὴ τῶν Παιδιῶν, καὶ συγκεκριμένα τῶν Παιδιῶν τῆς ‘Οργάνωσός μας.

Δὲν μιλῶ γιὰ τὴν ἐνθουσιώδη παρουσίαν τους στὶς δοξολογίες, γιὰ τῆς ὠραίας παρελάσεως τους, γιὰ τῆς ἰδιαίτερας γιορτῆς τους στοὺς ὑποτομείς τους. ‘Ολα αὐτὰ ἦσαν βέβαια ὁλοζώντανες ἐκδηλώσεις τῆς χαρᾶς τους καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τους. ‘Εγὼ ὅμως προτιμῶ τῆς ἐκδηλώσεως ἐκείνης πού δὲν ἀποτελοῦν θέαμα, πού δὲν ἐκφράζονται μὲ λόγια, πού δὲν περιορίζονται μὲ πλάνη πρόγραμμα. Προτιμῶ ἐκεῖνα τὰ κάποτε γελαστά, κάποτε δακρυσμένα ἀπὸ χαρὰ βλέμματα, πού εἶδα στ’ ἄθωα μάτια τους. Προτιμῶ τὴν ἀναρρηρὴ ἐκείνῃ κραυγῇ, πού τὴν ἀκούσα νὰ βγαίνει ἀπὸ τ’ ἀγνά τους στόματα εἴτε ὡς ζητωκραυγῇ, εἴτε—ἀκόμα καλύτερα—ὡς μιά ἀπλή, ἀσυγκράτητη φωνὴ ἐνθουσιασμοῦ, πού ἐφέυγε ἀπὸ τὰ εὐγενικά τους στήθια. Προτιμῶ τῆς ἀρρυθμίας κι’ ἀτακτίας ἐκείνης κινήσεως τῶν λευκῶν χειρῶν τους, πού χάραζαν σχήματα ἀσυγκράτητης ὁρμῆς, τὸν ἀπαλὸ μὰ σταθερὸ μορφασμὸ πίστεως καὶ θελήσεως πού σχηματιζόταν στὶς φωτεινὰς μορφές τους.

‘Οσοι μποροῦν νὰ διαβάσουν μέσα στὰ μάτια τῶν παιδιῶν, εἶδαν καθαρὰ τί ἔγραφαν τὰ βλέμμά τους: «Αὐτὸ τὸ χαμόγελο τῆς χαρᾶς, Πατέρα, αὐτὸ τὸ δάκρυ τῆς συγκινήσεως, πού λάμπει σήμερον μέσα στὰ μάτια μας, εἶναι τὸ δικό Σου. Εἶναι τὸ ἴδιο χαμόγελο πού εἶδαμε κάθε φορὰ μέσα στὰ στοργικά Σου μάτια, ὅταν μᾶς πλησιάζεις, ὅταν μᾶς κουβεντιάζεις, ὅταν μᾶς χαϊδεύεις. Εἶναι τὸ ἴδιο δάκρυ πού τὸ νοιώσαμε βαθύτατα καὶ τὸ χαρήκαμε ἀφάνταστα ἐκείνη τὴν ἀλησμόνητη μέρα—τὴν περσινὴ ‘Εθνικὴ ἑορτῇ—πού Σὲ εἶδαμε νὰ στέκεσαι μαζί μας καὶ νὰ βρέχεσαι μαζί μας σ’ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς παρελάσεώς μας, ἀκλόνητος κι’ ἀλύγιστος παραστάτης μας, παντοτεινὸ σύμβολο θελήσεως κι’ ἐπιμονῆς στὴν ἐκπλήρωσι τοῦ καθήκοντος, καὶ νὰ φροντίζεις ὕστερα καὶ νὰ λαχταρᾷς γιὰ τὴν υγείαν μας, γεμάτος ἀληθινὴ πατρικὴ στοργή. Νά! αὐτὸ τὸ χαμόγελο τῆς χαρᾶς καὶ τὸ δάκρυ τῆς συγκινήσεως ἀντανακλᾷ σήμερον ἡ ματιά μας, Πατέρα, καὶ θὰ τὸ ἀντανακλᾷ πάντα, σάν μιά βαθεῖα κι’ ἀνεξάντλητη ἀνταπόδοσις τῶν μεγάλων Σου αἰσθημάτων γιὰ μᾶς».

Κι’ ὅσοι μποροῦν νὰ καταλάβουν τὰ λόγια πού κρύβει ἡ φωνὴ τους, ἀκούσαν: «Δὲν εἶναι ἀσκοπεῖς οἱ ἀνθρώποις αὐτὲς κραυγὲς πού ἀκούεις, μεγάλε μας ‘Οδηγέ, μεγάλε μας Δάσκαλε. Εἶναι ἡ ἀπῆχσις τῆς δικῆς Σου φωνῆς, πού ἦρθε καὶ μᾶς βρήκε καὶ μᾶς ἐύπησε καὶ μᾶς ζωντάνεψε τὴν ὠραία ἐκείνη αὐγὴ τῆς 4ης Αὐγούστου» εἶναι ἡ ἀπῆχσις τῆς δικῆς Σου κλήσεως, πού μπήκε μέσα στὰ πιὸ βαθεῖα μέρη τῆς

ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Μετὰ μεγάλης λύπης καὶ συγκινήσεως ἐμά-
θομεν ὅλοι οἱ ‘Ελληνες τὴν συμφορὰν, ἡ ὁποία
ἐπληξε τὸ εὐγενὲς Τουρκικόν ‘Εθνος, μὲ τὸ
ὁποῖον μᾶς συνδέουν δεσμοὶ ἀρρήκτου φιλίας
καὶ στενῆς συμμαχίας. Σεισμοί, καταγιγίδες,
πλήμμυραι καὶ θεομηνίαι ἐπέφεραν τὴν ἀπώ-
λειαν πολλῶν χιλιάδων υπάρξεων καὶ κατέ-
στρεψαν πόλεις καὶ κώμας ἀνθούσας.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδενὸς ‘Ελληνος ἡ καρ-
διά δύναται νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος ἐνώπιον μιᾶς
τοιαύτης καταστροφῆς. Καὶ ἡ μὲν Κυβέρνησις
ἐπράξε τὸ καθ’ ἑαυτὴν ὅ,τι ὠφελεῖ νὰ πράξῃ,
ἀλλ’ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀνταποκρίνομαι πρὸς τὰ
αἰσθήματα παντὸς ‘Ελληνος, ζητῶν τὴν συν-
δρομὴν ἐκείνην, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τοιαύτας
περιστάσεις καὶ διὴ προκειμένου περὶ ‘Εθνους
μετὰ τοῦ ὁποῖου συνδεόμεθα διὰ τοιούτων δε-
σμῶν. ‘Ο κάθε ‘Ελλην εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ
δώσῃ τὴν συνδρομὴν του, ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ
καταστροφῆς, ἥτις θὰ εἶχε πλήξῃ ἐλληνικοὺς
πληθυσμούς.

‘Ο ‘Αρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

ψυχῆς μας καὶ τὴν γέμισε καὶ τὴν ξεχείλισε καὶ Σοῦ
τὴν στέλλει τώρα πίσω σάν μῆνυμα πὼς Σὲ ἀκούσε καὶ
Σ’ ἐνοίωσε, σάν ὄρκο πὼς ἡ φωνὴ αὐτῆς τῆς ἔχει γίνῃ
ἱερὴ προσταγή, κανὼν καὶ νόμος ζωῆς καὶ δράσεως».

Κι’ ὅσον ξέρουν νὰ ἐρμηνεύσουν τῆς αὐθόρμητης χει-
ρονομίας καὶ τοὺς μορφασμούς τους, ἐνοίωσαν αὐτὸ τὸ
νόημά τους:

«Εἴμαστε ἔτοιμοι, ‘Αρχηγέ! Αὕτη ἡ ἀτακτικὴ χειρονο-
μία πού βλέπεις, εἶναι τὸ αὐθόρμητο κι’ ἀσυγκράτητο
σκίρτημα τῆς λαχτάρας καὶ τῆς ἀδημονίας μας γιὰ τὸ
γρήγορο προχώρημα στὴ μεγάλη πορεία πού μᾶς ὥρισε,
τὴν πορεία τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως. Κι’ αὐτὸς ὁ μορ-
φασμὸς στὸ πρόσωπό μας εἶναι ἡ ἐκφρασις τῆς θελήσεως,
τῆς αποφασιστικότητος καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς μας στὸν
ἱερὸν ἀγῶνα, γιὰ τὸν ὁποῖον μᾶς προώρισε, τὸν ἀγῶνα
τῆς ἀναδημιουργίας τοῦ πολιτισμοῦ μας. Εἴμαστε ἔτοι-
μοι, ‘Αρχηγέ! Σὲ ἀκολουθοῦμε, Σὲ ἀκολουθοῦμε πιστὰ,
μέχρι θανάτου!».

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀγαπητοί μου φίλοι, ὅτι ὁ
‘Αρχηγός, πού περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ξέρει νὰ
διαβάζῃ, ν’ ἀκούῃ καὶ νὰ αἰσθάνεται τὴν νεανικὴν ψυχὴν,
θὰ δέχτηκε καὶ θὰ χάρηκε στὴ γιορτῇ Του τῆς ἐκδηλώ-
σεως αὐτῆς τῶν παιδιῶν τῆς ‘Ελλάδος ὡς τὸ καλύτερο
δῶρο καὶ τὴν πολυτιμότερη ἀμοιβή γιὰ τὸν ἀνυπολόγι-
στο μόχθο Του. ‘Αλλὰ μαζί μὲ τὸν ‘Αρχηγὸ τῆς νοιώθει
καὶ τῆς χαίρεται κι’ ὁλόκληρο τὸ ‘Εθνος, πού μέσα στὶς
ἐκδηλώσεις αὐτῆς βλέπει ὅχι μόνον τὴν ἀναγέννησι τῆς
ἐθνικῆς Νεότητος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναγέννησι τῆς ὅλης
ἐθνικῆς Ψυχῆς καὶ συνεπῶς καὶ τὴ μεγαλύτερη καὶ θετι-
κώτερη ἐγγύησι γιὰ τὸ ἐθνικὸ μέλλον.

Μὲ ὅλην μου τὴν ἀγάπην
Μελῆς Νικολαΐδης

Στέφανος

Ο ΕΡΑΝΟΣ

Ο Έλληνο-λαός θ' απαντήσει όπως ξέρει ν' απαντά, με πρόθυμον δηλαδή γενναιότητα, εις την έκκλησιν πού του απήρθε ο Άρχηγός της Κυβερνήσεως, προκηρύττων τον Έρανον υπέρ των θυμάτων των φοβερών θεομηνιών της Μικρασίας.

Όλος ο κόσμος γνωρίζει — και ο κ. Ιωάννης Μεταξάς καλλίτερα από κάθε άλλον — ότι η επίδρασις των πολεμικών γεγονότων έχει σημαντικώς ελαττώσει την δραστηριότητα της Έλληνικής οικονομίας, η οποία με δυσκολίαν αγωνίζεται να επιτύχη την προσαρμογήν της προς τας νέας συνθήκας πού δημιουργήθησαν με τον πόλεμον. Γνωστόν είναι επίσης εις όλους ότι η Έλληνική κοινωνία, κατά τα τελευταία έτη και ίδια προσφάτως κατά την περίοδον των έορτών, έθαρύνθη με άλλε-παλλήλους εισφοράς αποσκοπούσας την θεραπείαν ζωτικωτάτων της Χώρας κοινωνικών και άλλων αναγκών.

Διά τήν άποφασίση μολαταύτα ο Άρχηγός της Κυβερνήσεως ν' άποταθή εις τόν λαόν και νά ζητήση την εισφοράν του υπέρ των σκληρών δοκιμασθέντων πληθυσμών της προς Άνατολάς φίλης και συμμάχου Χώρας, είναι πρόδηλον ότι υπολογίζει εις τόν πλούτον των Έλληνικών αισθημάτων και ιδιαίτερας εις την εξαιρετικήν συμπάθειαν με την οποίαν όλα τα στρώματα της

ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Εις την άλλην όλην του περιόδικού μας, διά την αύξησιν της ποιικιλίας και την έν γένει βελτίωσιν της όποιας καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια, προσετέθη από τόν περασμένον μας φύλλον η σελίς των έλληνικών παραμυθιών. Διά περιόδικόν του όποιου ο πυρήν των άναγνωστών είναι παιδιά, η σελίς αυτή ένκαινιάζεται ίσως με κάποιαν καθυστέρησιν. Αυτό, φυσικά, δέν ελαττώνει την αξίαν της.

Τά παραμύθια είναι ένας λαϊκός λογοτεχνικός πλούτος πού εις την πεζογραφίαν μας έχουν την ίδιαν θέσιν πού έχουν τα δημοτικά τραγούδια εις την ποίησιν. Έχουν την ίδιαν κλασικήν άπαλότητα ύφους και μαζί τόν ίσιον πλούτον φαντασίας και μέσα των ιστορούνται όλα αι φυλικά άρεται και όλα τά έλαττώματα και μαζί με όλα αυτά η σοφία και η πείρα, τό καταστάλαγμα της σοφίας και της πείρας ενός λαού με τόσον μακράν, πλούσιον εις συμβάντα και δημιουργικήν ιστορίαν.

Ό,τι έγινεν ως τώρα εις την Έλλάδα διά τό λαόν παραμύθι — εάν εξαιρετή η λαογραφική εργασία — είναι ελάχιστον έν συγκρίσει με όσα έγιναν διά τό δημοτικό τραγούδι. Η «Νεολαία» αίσθανεται αυτήν την παράλειψιν, την όποιαν φιλοδοξεί έν τώ μέτρω των δυνάμεών της ν' άναπληρώσ η εργασία συλλογής και έπεξεργασίας των παραμυθιών άνετέστη εις γνωστόν λογίον. Τό ύφος του λαϊκού μύθου θά διατηρηται αυστηρώς θ' αποφεύγονται μόνον οι έκζητημένοι ιδιοματισμοί, πού κατανοούν άκατανόητοι.

Η «Νεολαία» πιστεύει ότι από την προσπάθειαν πού επιχειρεί θά προέλθουν συλλογαί ίκαναί ν' άπαρτίσουν έναν η και περισσότερους τόμους. Τους τόμους αυτούς υπολογίζομεν νά έκδώσμεν έν καιρό.

ΤΑ ΒΡΑΧΕΑ ΚΥΜ. ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Εις άπάντησιν των έπιστολών πού λαμβάνει τό περιόδικον, σχετικώς με την δυσχέρειαν της διήψεως των έκπομπών του Ραδιοφ. Σταθμού της Ε.Ο.Ν., γνωρίζομεν ότι καθ' άνεκονισιν εις ημάς η Διεύθυνσις Ραδιοφωνίας της Οργανώσεως, εις αποστάσεις πλησίον όπως η Τρίπολι, η Γλώσσα της Σκοπέλου κλπ. αϊ έκπομπάι δέν νά ακούωνται εύκρινώς. Η λήψις όμως των βραχ. κυμάτων απαιτεί ιδιαίτερον προσοχήν, λόγω της άπειροελαχίστης αποστάσεως του ένς σταθμού από του άλλου ως και της ένάλλαγής εις την μετάβασιν έκ των μεσαίων η μακρών εις τά βραχέα.

Ο Άρχηγός συνομιλών μετά της προέδρου της Δ. Ε. της Στέγης Φαλαγγίτισης Θεσ)νίκης κατά τό κόμμο της πήτηας εις την Π.Δ.Θ.Π.

Στέφανος

ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Τό περιόδικόν, προκειμένου νά παρακολουθήσ ηφέτος έκ του σύνεγγυς τα έκ της άναγνώσεως του άποτελέσματα επί των νέων άναγνωστών του θά όργανώσ η διά πρώτην φοράν άποστολάς έκ των άνωτέρων στελεχών της συνάξεως εις όλα τά διαμερίσματα του Κράτους περιόδικως. Θά δοθ ή έτσι η εύκαιρία και εις τούς βαθμούχους της Οργανώσεως και εις τούς έν δλη τη σημασία της λέξεως. Και πιστεύομεν ότι, έφ' όσον η άποταμίευσις διά την Έλλάδα λόγω των διενδών πολιτικών και οικονομικών συνθηκών άποτελεί άμεσον οικονομικήν άνάγκην προς δημιουργίαν κεφαλαίου, τό όποιον άλλοτε μάς διέθετον αϊ έξεναι οικονομίαί διά την άνάπτυξιν των πλουτοπαραγωγικών δυνάμεων αυτής, τούτο έν τινι μέτρω είναι δυνατόν νά επιτευχθ ή. Δέν παραγνωρίζομεν τό χαμηλόν επίπεδον της ζωής των λαϊκών μαζών, όπως δέν παραγνωρίζομεν και τό γεγονός ότι τό λιτοδίαιτον του Έλ- ληνος, συνακόλουθον της από άρχαιοτάτων χρόνων πτωχής χωρικής μας οικονομίας θά διατηρηθ ή κατ' άνάγκην και πρέπει νά διατηρηθ ή, άν θέλωμεν νά δημιουργήσωμεν έν κράτος ισχυρόν, καθολικόν και άνώτερον. Ός τόσον αϊ άνάγκαι των ανθρώπων, λόγω της έξελίξεως του πολιτισμού έχουν κατ' έκτασιν τόσον αύξηθ ή, ώστε νά ύπάρχη εύχέρεια μειώσεως τού- ταν, χωρίς νά ύπάρχη κίνδυνος ούδε ή φυλή νά έκφυλισθ ή, ούδε η πνευματική άνοδος του πολιτισμού νά σταματήσ η.

Τά δνύματα των ειδικών τούτων άπεσταλμένων μας ως και τας περιόχας της περιόδειας των θά άναγγέλλ η ένκαιρώς έκάστοτε τό περιόδικόν.

ΑΙ ΑΥΤΟΘΥΣΙΑΙ ΤΩΝ ΦΑΛΑΓΓΙΤΩΝ

Αϊ άνά την Έλλάδα συνεχώς άναγγελλόμεναι αύτοθύσιαι των νέων της Οργανώσεως πυκνούνται καθ' έκάστην. Είναι τό θετικώτερον δείγμα της πλουσίας καρποφορίας των κηρυγμάτων της Ε.Ο.Ν., αλλά και της άναδιώσεως και πάλιν των βασικών Έλληνικών άρετών, τας όποιάς τό καθευτός της 4ης Αυγούστου έθεσεν ως έμβλημά του.

Χαίρομεν ειλικρινώς διά την τόσον ταχείαν άπόδοσιν τόσων ωραίων καρπών.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Η πρώτη: ΑΙ.Α.Α. Β.Β.Υ. Υ. ο Διάδοχος Παύλος και η Πριγκίπισσα Φρειδερίκη επί της Άκροπόλεως.

Η τελευταία: Σκαπάνισσαι ψυχαγωγούμεναι υπό την έποπτείαν Φαλαγγιτισσών.

Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ άν δι' όλας τας χώρας άποτελή οικονομικήν άνάγκην, παρά τας αντίθέτους ύποστηρικθείσας θεωρίας, περί εύτυχίας και άνόδου της οικονομίας των Έθνών διά της κατανάλωσος, όσον τό δυνατόν περισσότερων οικονομικών αγαθών, έστω και διά πληθωρισμόν του νομισματος, διά την Έλλάδα άποτελεί άμεσον οικονομικήν άνάγκην από άρχαιοτάτων χρόνων. Την άνάγκην αυτήν επιτείνει άκόμη περισσότερον η σημερινή άνώματος διεθνής οικονομική και πολιτική κατάστασις.

Άποταμίευσις σημαίνει κατανάλωσις όλιγωντέρων οικονομικών αγαθών έν δλη τη σημασία της λέξεως. Και πιστεύομεν ότι, έφ' όσον η άποταμίευσις διά την Έλλάδα λόγω των διενδών πολιτικών και οικονομικών συνθηκών άποτελεί άμεσον οικονομικήν άνάγκην προς δημιουργίαν κεφαλαίου, τό όποιον άλλοτε μάς διέθετον αϊ έξεναι οικονομίαί διά την άνάπτυξιν των πλουτοπαραγωγικών δυνάμεων αυτής, τούτο έν τινι μέτρω είναι δυνατόν νά επιτευχθ ή. Δέν παραγνωρίζομεν τό χαμηλόν επίπεδον της ζωής των λαϊκών μαζών, όπως δέν παραγνωρίζομεν και τό γεγονός ότι τό λιτοδίαιτον του Έλ- ληνος, συνακόλουθον της από άρχαιοτάτων χρόνων πτωχής χωρικής μας οικονομίας θά διατηρηθ ή κατ' άνάγκην και πρέπει νά διατηρηθ ή, άν θέλωμεν νά δημιουργήσωμεν έν κράτος ισχυρόν, καθολικόν και άνώτερον. Ός τόσον αϊ άνάγκαι των ανθρώπων, λόγω της έξελίξεως του πολιτισμού έχουν κατ' έκτασιν τόσον αύξηθ ή, ώστε νά ύπάρχη εύχέρεια μειώσεως τού- ταν, χωρίς νά ύπάρχη κίνδυνος ούδε ή φυλή νά έκφυλισθ ή, ούδε η πνευματική άνοδος του πολιτισμού νά σταματήσ η.

Άλλ' άποταμίευσιν δέν άποτελεί μόνον ο περιορισμός όρισμένων αναγκών, ούτε και άλλως πως ίκανοποίησις αυτών. Άποταμίευσιν άποτελεί και η μη σπατάλησις του οικονομικού αγαθού εργασία. Εις την Έλλάδα ούδέποτε τό οικονομικόν αυτό αγαθόν έπροσέχθη, ούδε και διετέθη ως έπρεπε. Και όχι μόνον τούτο, αλλά ποτέ δέν διερρυθμίσθησαν οι όροι, όπως ο κάθε εργαζόμενος άποδίδη τό μάξιμουμ της δυνάμεώς του, άν και είναι άνάγκη διά την Έλλάδα πολλής και σκληρής εργασίας. Κατά ταύτα άποταμίευσις διά την Έλλάδα δέν είναι μόνον η στερήσις ενός αγαθού, αλλά πολλών, όπως είναι και η μη σπατάλη των όρων της παραγωγής. Και ούτω πως πρέπει νά έννοώμεν την έννοιαν της άποταμίεωσος, άν θέλωμεν νά δημιουργήσωμεν κεφάλαιον επί τω τέλει νά καταστή τό Κράτος μας ισχυρόν, καθολικόν, μορφωτικόν και άνώτερον, ώστε νά επιτύχη εις τόν παγκόσμιον περί ύάρξεως ανταγωνισμόν των Έθνών.

Και όχι μόνον τούτο: η άποταμίευσις δέν έχει μόνον την σημασίαν της

δημιουργίας κεφαλαίων διά την άτομικήν και Έθνικήν οικονομίαν, άλλ' άκόμη περισσότερον. Τό πνεύμα της άποταμίεωσος έχει τεραστίαν ήθικοπλαστικήν επίδρασιν. Η σώφρων αντί- μετώπισις των καθημερινών προβλημάτων της ζωής, η αυτοπεποίθησις και η αισιοδοξία είναι συνακόλουθα του πνεύματος της άποταμίεωσος. Μόνον ο έχων πνεύμα άποταμίεωσος είναι δυνατόν λελογισμένως νά βαδίση τόν δρόμον της ζωής. Άσφαλισμένος συνεπεία της άποταμίεωσος κατά των έναντιοτήτων της ζωής είναι έτοιμος νά υπερνικήσ η αυτάς εις πάσαν των έκδήλων και νά συνεχίσ η νικηφόρως και άποτελεσματικώς τόν δρόμον της προόδου, τόν δρόμον της άτομικής και κοινωνικής επικρατήσεως. Ούδέποτε θά προσφύγη εις μεθόδους άναξιοπρεπείς, ούδε ψυχικάς θά ύποφέρ η εις περίπτωσιν έκτάκτου άνάγκης.

Και άκόμη περισσότερον: ο έχων άποταμίευσιν είναι εις θέσιν νά έκμεταλλευθ ή πάσαν εύκαιρίαν του βίου επ' άτομική όφελεία και νά καταστή υπερήφανος εις περίπτωσιν, κατά την όποιαν τό μικρόν του κεφάλαιον παρα- χωρήσ η εις την Έθνικήν οικονομίαν επ' άμοιβή προς έθνοφελή διάθεσιν. Μάλιστα υπό τας σημερινάς συνθή- κας, όπως έτονίσαμεν άνωτέρω, ύψι- στην Έθνικήν ύποχρέωσιν άποτελεί η δημιουργία πνεύματος άποταμίεω- σος και η τοποθέτησις των άποταμιευ- μάτων εις τά πάσης φύσεως ταμιευτή- ρια και δι' εις τά Ταχυδρομικά τοι- αύτα, των όποιων την ασφάλειαν έχει έγχυθη αυτό τούτο τό Κράτος. Διότι, εάν δέν πρέπει τούτο νά άφίσωμεν άπαράτηρτον, τό γεγονός της ύπάρ- ξεως άποταμιευμάτων, χωρίς ταύτα νά τοποθετούνται έν ασφάλεια και επ' ά- μοιβή εις τούς τραπεζιτικούς όργα- νισμούς και τά πάσης φύσεως ταμι- ευτήρια, άποτελεί νέκρωσιν κεφαλαίου όχι μόνον διά την Έθνικήν οικονομίαν, αλλά και διά την άτομικήν.

Τοιαύτην λοιπόν σημασίαν έχουσα η άποταμίευσις είναι άνάγκη νά κυρι- αρχήσ η έφ' όλων των Έλλήνων. Πολύ δε περισσότερον δέν την σημασίαν της νά αντίληφθώμεν ημείς οι νέοι και από τούδε νά συνηθίσωμεν όχι μόνον νά μη σπαταλώμεν οικονομικά αγαθά, άλ- λά και νά περιορίσωμεν τας άνάγκας μας εις τας άπαραιτήτως αναγκαίας, μακράν του πνεύματος της έπιδείξεως και των άνοήτων φιλαυτιών, με την βεβαιότητα ότι ούτω πως ζώντες θά δημιουργήσωμεν ασφαλή έρείσματα διά την Έθνικήν και άτομικήν μας πρόδοον. Από τούδε δέον νά άποτα- μιεύωμεν έστω και ελάχιστον ποσόν, ίνα έν καιρώ τούτο άποτελέσ η σεβα- στόν κεφάλαιον ίκανόν νά μάς χρη- σιμεύη όταν αϊ άνάγκαι του βίου μας καταστούν έπιτακτικώτεραι. Και όχι μόνον νά άποταμιεύωμεν, αλλά δέ- ον από τούδε, έχοντες εύρύτατην αντί- ληψιν της άποταμίεωσος νά διαθέτω- μεν άπάσας τας ήμέρας μας εις έρ- γασίαν παραγωγικήν έν τη εύρύτατη σημασία, ήτοι και προς πνευματικήν

και ψυχικήν όλοκληρώσιν, άν θέλωμεν πράγματι νά καταστώμεν ίκανοί νά άντεπεξέλθωμεν εις τας έναντιοτήτας του βίου και νά συμβάλλωμεν εις την καθόλου Έθνικήν πρόδοον. Ούτω μόνον θά δημιουργήσωμεν μέσα μας την αυτοπεποίθησιν, την αισιοδοξίαν, την αυτοκυριαρχίαν, την έγκαρτέρησιν και την δυνατότητα της υπερνικήσεως πά- σης δυσκολίας της ζωής, ώστε υπερή- φανοι και ήθικά τέλει νά βαδίσωμεν τόν δρόμον της προόδου. Και ούτω μόνον θά δυνθώμεν πράγματι νά βο- ηθώσωμεν, υπό τας παρούσας μάλιστα στιγμάς, τό Έθνος μας νά όλοκλη- ρώσ η τό ιδεώδη του και νά βαδίση τόν δρόμον του Έθνικού μεγαλείου.

Δημιουργούντες από της νεότητός μας συνηθίσ η λελογισμένον βίου και άποταμίευσος, αποβάλλοντες τό αί- σθημα της σπατάλης και της έπιδεί- ξεως, διαθέτοντες άπάσας τας ήμέρας μας παραγωγικώς, ζώντες, έν άλλοις λόγοις, έθνοπρεπώς, είμεθα πράγματι άντάξια μέλη της Οργανώσεως και των πόθων του Άρχηγού.

Δέν επιτρέπεται εις ούδέν μέλος της Οργανώσεως, έστω και της μικροτέ- ρας ήλικίας, νά μη έχ η τόν κουμπάρ τω, εις τόν όποιον έκάστοτε νά ρί- πτη και τό πλέον μικρόν ποσόν, τό όποιον θά έξοικονομή έκ της μη δια- θέσεως τούτου εις άνάγκας μη έπι- τακτικές. Επίσης δέν επιτρέπεται εις κανένα μέλος της Οργανώσεως νά δημιουργή άπαιτήσεις πολυτελείας και έπιδείξεως. Όλα τά είδη, τά όποια χρησιμοποιώμεν, πρέπει νά τά χαρα- κτηρίζη η ιδιότης της ίκανοποίησεως μιας άνάγκης κατά τόν πλέον οικο- νομικώτερον τρόπον και ούχι η άνάγ- κη της έπιδείξεως και της συμμορφώ- σεως εις τό πνεύμα της άνοήτου ξε- νικής μόδας.

Είναι άνάγκη ήμεις οι νέοι νά δημι- ουργήσωμεν καθαρώς Έθνικήν ζω- ήν, ανταποκρινόμενην άπολύτως προς τας ιδιαίτερας μας συνθήκας και τας οικονομικές μας δυνατότητας. Τά πά- σης φύσεως έγχώρια είδη διά τούς νέους της πόλεως και τά είδη της οι- κιακής βιοτεχνίας διά τούς νέους του χωριού, δέον νά είναι τά μόνα, τά όποια θά χρησιμοποιώμεν. Παράλλη- λως δέον νά διαθέτωμεν τας ήμέρας μας παραγωγικώς συμβάλλοντες διά της προσωπικής μας εργασίας εις την αύξησιν της Έθνικής μας οικονομίας. Η προσωπική μας εργασία είναι δυ- νατόν νά διατίθεται είτε έν τη οικογε- νεία μας, είτε και τούτο εις περί- πτωσιν κατά την όποιαν δέν ύφίστα- ται εργασία έν τη οικογενεία μας, διά του σχηματισμού της, εις έργα κοινής όφελείας.

Ούτω πως καλλιεργούντες τούς έαυ- τούς μας, είμεθα έν τάξει άπέναντι της άτομικής και της Έθνικής μας συνειδήσεως και σύμφωνοι προς τό πνεύμα και τούς σκοπούς της Οργα- νώσεως. Η έννοια της άποταμίεωσος εί- ναι άπολύτως συνδεδεμένη με την ιδιό- τητά μας ως μελών της Ε.Ο.Ν.

Γεώργιος Δ. Μυλωνάς

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΚΡΙΤΑΣ ΜΑΣ

Το βροχερό πρωί της 29ης Δεκεμβρίου, στις 6,31' ξεκινήσαμε όλοι μαζί για τους συναδέλφους του Διγενή Ακρίτα, για να μεταφέρουμε στους τρεις χαιρετισμούς του Αρχηγού μας, της Κεντρικής Διοικήσεως

Είς το Περίται μαζί με τους φαντάρους μας.

και τα δώρα όλης της Αθηναϊκής Κοινωνίας.

Το τραίνο βαρύ-βαρύ ξεκινά με κατεύθυνση την ελκυστική νύμφη του Θεσσαλονίκης, ενώ οι Φαλαγγίται μας ζητωκραυγάζουν.

Το επόμενο πρωινό του Σαββάτου της 30ης Δεκεμβρίου τα 99 παιδιά της Ε.Ο.Ν. χωρίζονται σε τρεις ομάδες δια της Έδεσσας, τας Σέρρας και των Αλεξανδρουπόλεων. Κατά τας 7 αναχωρούμε δια τας Σέρρας υπό την αρχηγία του συναγωνιστού υποφθαγγάρχου Τζώρτζη, ο οποίος καθ' όλην την διαδρομή έδειχνε όλην του την ένεργητικότητα και έφάνη ένας μεγάλος αδελφός δι' όλους μας. Το τραίνο ξεκινά και αρχίζει μία ευχάριστη διαδρομή μέσα από χιονισμένα βουνά και λαγκάδια.

Πλησιάζουμε προς το Κιλκίς και δεξιά μας αντικρύζουμε το μνημείο της ιστορικής μάχης του Κιλκίς, επίθλητικό και υπερήφανο. Αντικρύζοντας τα βλαστάρια της Ελλάδος, λές και θέλει να μάς πη: «Εδώ, παιδιά, στην άγκάλη μου, έδω βαθιά στη μητέρα γη, φυλάττω με στοργή πονεμένης αλλά περήφανης μάνας, τα κόκκαλα εκείνων που έπεσαν για την πατρίδα, για τη θρησκεία και για τη λευτεριά».

Πιο πέρα το ήρωον της Δοϊράνης μάς προσθέτει νέαν Εθνικήν υπερηφάνεια και συγκίνηση. Όλοι μας αναμετρούμε τα κατορθώματα των πατέρων μας και όλοι μας έρωτοούμε κρυφά τον εαυτόν μας: «Θά παρουσιασθώ άργα και σε μάς ευκαιρία να δείξουμε την αγάπη μας για την πατρίδα».

Κι' έτσι, όλο ταξιδεύοντας, προσπερνάμε τον Στρυμόνα με το ιστορικό Σιδηρόκαστρο και κατά το μεσημέρι φθάνουμε στας Σέρρας, όπου πλήθος συναγωνιστών ανέμενε την άφιξίν μας.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας ο κ. Νομάρχης έγκαινιάσε παρουσία μας την πρώτην Λέσχην του Φαλαγγίτου

είς το χωρίον Προβατά. Ήταν ένα θέαμα πολύ συγκινητικό. Γέροι με τα έγγονάκια τους στα χέρια και μεσόκοποι άνδρες, όλοι ροδοκόκκινοι και γελαστοί, μάς υπεδέχοντο, ψάλλοντες τον «Ύμνον της Νεολαίας» και της «4ης Αυγούστου». Ο ένθουσιασμός ήταν αφάνταστος! Όταν ο κ. Νομάρχης εκήρυξε την έναρξιν της λειτουργίας της Λέσχης με θερμά και πατριωτικά λόγια, οι χωρικοί εξέσπασαν σε ούρανοήκεις ζητωκραυγές υπέρ του Έθνους, του Βασιλέως μας και του Αρχηγού.

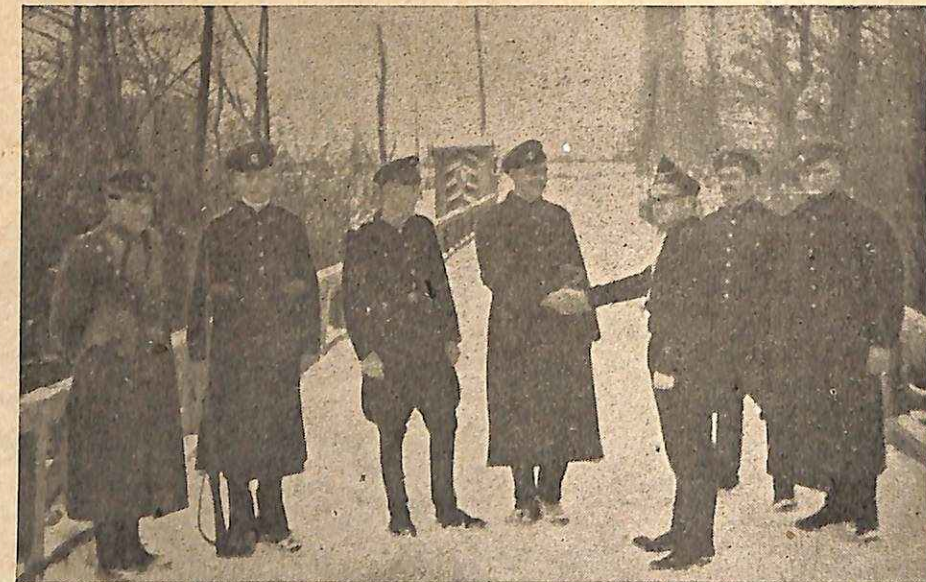
Το πρωί της 31ης Δεκεμβρίου ξεκινήσαμε για τα Φυλάκια, για να δώσουμε στους Ακρίτας μας τον χαιρετισμόν της Ε.Ο.Ν. και τα δώρα που τους έστειλαν οι Έλληνες πατριώται.

Με τι χαρά και ένθουσιασμό έδεχθησαν οι αδελφοί μας τα δώρα!

Φάγαμε μαζί, γευθήκαμε την κουράμια, χορέψαμε τους άθνατους ελληνικούς χορούς και φύγαμε κατενθουσιασμένοι για τας Σέρρας.

Η δεύτερα ημέρα του Ιανουαρίου μάς βρίσκει στο Σιδηρόκαστρο, με σκοπό να επισκεφθούμε τα φυλάκια της Κούλας. Με αληθινή συγκίνηση αντικρύσαμε τον βράχον του Μπέλεσι, ο οποίος δεσπόζει της πόλεως και την φυλάττει ως άγρυπνος φρουρός.

Το απόγευμα επισκέφθημε το φυλάκιο της Κούλας.

Ενώ ο Υποφθαγγάρχης Τζώρτζης άποχαιρετά έκ μέρους της Ε.Ο.Ν. τους Βουλγάρους.

Με πραγματικήν χαράν και ένθουσιασμόν μάς υποδέχονται οι φαντάροι έμάς τους μικρούς στρατιώτας, οι όποιοι θά τους διαδεχθούν στην τιμημένη θέση των και με άκράτην ένθουσιασμόν ζητωκραυγάζουν για τον

μεγάλον μας Βασιλέα, για τον Έθνικόν μας Κυβερνήτη και για την Ε.Ο.Ν.

Όλα τα γύρω βουνά, που έχουν ακούσει έως τώρα τους κρότους του κανονιού, τη βοή της μάχης και τους νικηφόρους ύμνους του Ελληνικού Στρατού, αυτά τα ίδια χιονισμένα βουνά ακούν τώρα τας ένθουσιώδεις ζητωκραυγάς και τους ύμνους των νέων της Ε.Ο.Ν. Όλοι οι έκδρομείς μία επιθυμία είχαμε. Να ίδουμε τα σύνορά μας από κοντά. Και η επιθυμία μας αυτή εξεπληρώθη.

Φθάνοντας στο τελευταίο φυλάκιο της Κούλας αντικρύσαμε τα εύζωνάκια μας με το όπλο στο χέρι. Τα άγκαλιάσαμε δακρυσμένοι από χαρά και συγκίνηση.

Γειά σας λεβέντες, να μάς ζήσετε, φωνάζουμε. Ζήτω ο Βασιλιάς μας, ζήτω ο Αρχηγός μας, ζήτω η Ε.Ο.Ν.

Όλα τα βουνά και οι γύρω λόφοι όπου τόσα καρμιά έχουν πέσει για την έλευθερία μας, άντηχούν από τις χαρμόσυνες φωνές μας. Μέσα στην παγωμένη έκταση, ενώ από μακριά ακούεται το κουδούνισμα των προβάτων και ο θόρυβος του Βουλγάρου σκοπού, ένας ύμνος χαρμόσυνος ακούστηκε. Είμαστε έμεις που ψάλλουμε τον Έθνικόν μας Ύμνον για την έπαρσι της Σημαίας.

Στο εκεί πηλσον Βουλγαρικό φυλάκιο μερικοί Βούλγαροι είχαν μαζευθή για να μάς ίδουν και να μάς χαιρετίσουν Καμιά έκθρότης, κανένα μίσος. Όλοι μαζί συναδελφωμένοι βγάλαμε φωτογραφίες, χαιρετισθήκαμε και ό καθείς πήρε το δρόμο για την πατρίδα του.

Με πραγματική λύπη άποχωρισθήκαμε τους φρουρούς μας και φεύγον-

Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΑΛΩΝΩΝ

Νύχτα χειμωνιάτικη, σκοτεινή. Ο Γέρο-παπās της Δεσφίνας Ευστάθιος άνεβαίνει στο χωριό από τα Αντίκυρρα, που είχε πάει για δουλειές του. Καθώς προχωρεί μέσ' στο σκοτάδι της νύχτας όλομόναχος, μέσα αιο μία σπηλιά άκούει βογγητά και στεναγμούς. Σταματάει για μία στιγμή και άμέσως προχωρεί προς τη σπηλιά που ακούγονται τα βογγητά. Κάτω από το κοίλωμα που σχηματίζει ο βράχος, πάνω στο μουσκεμένο χώμα, είναι ξαπλωμένος ο Άλῆς, ζαμπίτης Αντικύρρας, που καίγεται από τον πυρετό. Οι ακόλουθοί του, στο βάθος, κάθονται με σταυρωμένα τα χέρια. Βρίσκονται σε μεγάλη άμηχανία, γιατί δεν ξέρουν τί έχει ο άφέντης τους. Ο Γέρο-παπās πλησιάζει και χαϊδεύει με το χέρι του το πρόσωπο του άρρωστου, σαν άλλος Σαμαρείτης. Με τη βοήθεια των ακόλουθων του τον μεταφέρει στη Δεσφίνα, στο φτωχικό του σπίτι, και τον περιποιείται και τον φιλοξενεί μέχρι της τελείας αναρρώσεώς του. Φεύγοντας, τελείως ύγιης πλέον, ο Άλῆς ευχαρίστησε τον Γέρο-παπā και του είπε: «Μονάχα βουνό με βουνό δεν σμίγει' όμως ο άνθρωπος με τον άνθρωπο συναντιέται».

Και ο ζαμπίτης Αντικύρρας άργότερα γίνεται πασάς των Ιωαννίνων, ο γνωστός Άλῆ πασάς. Μέσα στην εύτυχία του όμως δεν έχασε την ευεργεσία που του είχε κάνει ο Γέρο-παπās και στέλνει διαταγή στον τότε ζαμπίτη Δεσφίνας, να του στείλη τον Παπā-Ευστάθιο, αν ήταν ακόμη στη ζωή, ή τα παιδιά του.

Τα δυο παιδιά του παπā-Ευσταθίου — ο Γέρο-παπās είχε πεθάνει — οδηγούνται στα Ιωάννινα και υπό το κράτος του φόβου και του τρόμου, παρουσιάζονται πρό του Άλῆ πασά. Ο πασάς διηγείται τότε στα φοβισμένα παιδιά την αίτία που τα κάλεσε και ζητάει να του υποδείξουν ποια βοήθεια ήθελαν να τους προσφέρει. Έτσι ο μεγαλύτερος που ήτανε βοσκός, έζητησε να επανέλθῃ ασφαλῆς στο χωριό του για να συνεχίση τη δουλειά του, ο δε μικρότερος, Ηλίας, έζητησεν ως χάριν να μάθη γράμματα.

Ο Άλῆ πασάς θέλοντας να ανταποδώση την ευεργεσίαν που του είχε κάμει ο πατέρας των παιδιών, ικανοποίησε άμέσως την επιθυμίαν και των δυο. Τον μεγαλύτερον, άφου άρκετά τον έφιλοδώρησε, τον έστειλε στο χωριό του, και τον μικρότερον τον έστειλε εις την Κωνσταντινούπολιν για να σπουδάσῃ.

Ο μικρός Ηλίας που ζήτησε να σπουδάσῃ, είναι εκείνος που άργότερα, όταν άνδρώθηκε και έτελειωσε τις σπουδές του στην Πόλιν, γύρισε στην πατρίδα του ως Επίσκοπος Σαλώνων με το όνομα Ησαΐας, και απέτέλεσε πατριώτης και ήρωας μαζί την ψυχὴν της Ανατολικῆς Στερεάς Έλλάδος, κατά την Επανάστασιν και κατετάχθη τελικά ανάμεσα στο Πάν-

Προσωπογραφία του Έθνομάρτυρος Ησαΐα κατά παλαιάν χαλκογραφίαν.

theon των ήρώων και των μαρτύρων του 1821, μαχόμενος και θυσιάζοντας τη ζωή του υπέρ πίστεως και πατρίδος.

Από μικρός ο Ησαΐας έδειχνε μία άκατανίκητη έπιθυμία και αγάπη για τα γράμματα και για το τιμημένο ράσο. Στη Μονή του Τιμίου Προδρόμου ως δόκιμος έπήρε τα πρώτα μαθήματα μαζί με τον Αθανάσιο Διάκο και άργότερα στη Μονή του Οσίου Λουκά χειροτονείται διάκκος με το γνωστό όνομα Ησαΐας.

Κατά το 1820 ο πρωθιεράρχης του γένους Γρηγόριος μετεκάλεσε στην Πόλιν τον Ησαΐα, που ήταν Επίσκοπος Σαλώνων πλέον, και τους προεστώτας της Μονῆς του Οσίου Λουκά, τον Θεοδόσιο και τον Χατζή, τον ήγούμενο της Μονῆς, για να συσχεθούν και τους έδωσε τις τελευταίες του συμβουλές και οδηγίες.

Όταν κατά τον Μάρτη γύρισαν από την Πόλιν στη Μονή του Οσίου Λουκά, έγινε άμέσως σύσκεψιν, κλεισμένων των θυρών, εις την οποίαν μετέσχον ο Αθανάσιος Διάκος, ο Αθανάσιος Ζαρίφης, ο άπεσταλμένος της Έταιρείας, οι προεστώτες και οι πρεσβύτεροι των μοναστών, όπου μετά ολιγόωρον συζήτησιν έψηφισαν την επανάστασιν. Καθένας όρκιζόμενος επί του ιεροῦ Ευαγγελίου υπεσχέθη ότι θά έργασθῃ με όλες του τις δυνάμεις δια την έπιτυχίαν της επανάστασεως και έφευγε δια το μέρος που του είχαν ανατεθῇ να έργασθῃ. Όλοι οι άρματωλοί και οι κλέφτες της Λοκρίδος και της Δωρίδος, ο Πανουργιάς, ο Δουβουνιώτης, ο Σκαλτσάς, ο Τράκκας, οι πρόκριτοι της Αμφίσσης, οι πλοίαρχοι του Γαλαξειδίου, πήραν από τον Ησαΐα τις τελευταίες διαταγές που ήσαν επικυρωμένες από τις έπιστολές

του Πατριάρχου και από τους έταίρους της Φιλικῆς Έταιρείας.

Από τη στιγμή αυτή ο Επίσκοπος Ησαΐας ήταν διαρκώς σε κίνησι. Έγινε η ψυχὴ και ο ίδυων νους του κινήματος της Ανατολικῆς Στερεάς Έλλάδος. Είναι πανταχού παρών. Πότε βρίσκεται στη Μονή του Οσίου Λουκά, πότε στην Αμφίσσα, και άλλοτε στη Μονή του Προφήτου Ηλίου Παρνασσίδος να συσκέπτεται με τους άρματωλούς και τους κλέφτες και τους προκρίτους, για τη διεξαγωγή του ιεροῦ άγώνα ασφαλέστερα... Κατ' αυτόν τον τρόπο ο ήρωϊκός Επίσκοπος γίνεται η κινητήριος δύναμις και ο έμπυχωτής της χιλιοδοξαμένης Ρούμελης.

Από την Πελοπόννησο τα μηνύματα φθάνουν χαρούμενα... Στην Αχαΐα από τις 23 του Μαρτίου του 1821 είχε κηρυχθῇ η από τόνον καιρό άναμενόμενη και παρασκευαζόμενη επανάστασις...

Ο Έθνομάρτυς Επίσκοπος έδάκρυεν από την χαράν του και δεν έκανε ούτε στιγμή άνεκμετάλλευτη... Η Μονή του Οσίου Λουκά γίνεται για τη Ρούμελη ό,τι η Αγία Λαύρα για την Πελοπόννησο. Ο Ησαΐας, ιεράρχης και πολεμιστής, βρίσκεται στο ρόλο του που έζει να τον κρατήση καλά στις δύσκολες και πολύτιμες αυτές στιγμές, όπως απaráλλαχτα στην Πελοπόννησο ο Παλαιών Πατρών Γερμανός...

Ένα ξανθό και γαλάζιο πρωί της 27ης Μαρτίου, στο Ναό της Μονῆς του Οσίου Λουκά, ο Ησαΐας, ψηλός και μεγαλοπρεπής, ντυμένος τα χρυσοστόλιστα άμφιά του, μαζί με όλους τους ιερομονάχους, τον Διάκο και τον Ζαρίφη, με δάκρυα στα μάτια ψέλνει το τρισάγιο της δοξολογίας και ίκετεύει τον γλυκύτατο Ναζωραίο να ευλογήση τον ιερό άγώνα της Έλληνικῆς φυλῆς... Η άδροκομμένη μορφή του και τα όνειροπόλα μεγάλα μάτια του έχουν πάρει κάτι το άυλο και το υπερούσιο σαν λούζονται από το άχνογάλαζο άνοιξιάντικο πρωινό φῶς...

Με το ένα του χέρι κρατεί την άπλη σημαία της Επανάστασεως που την φιλοῦν γονατιστοί όλοι οι παριστάμενοι, και με το άλλο τους ευλογεί, ενώ με την άγγελικὴ φωνή του ψέλνει με κατάνυξι τό: «Σῶσον Κύριε τόν λαόν σου και εὐλόγησον την κληρονομίαν σου...».

Μετά τη δοξολογία καθένας παίρνει το δρόμο που είναι προωρισμένος γι' αυτόν. Ο Διάκος παίρνει το δρόμο για τη Λεβάδεια και ο έπίσκοπος Ησαΐας, με λίγους ενόπλους, το δρόμο για την Αμφίσσα, αφήνοντας πίσω του το ιστορικό μοναστήρι του Οσίου Λουκά...

Λέγεται ότι, όταν φεύγοντας έρριξε μία τελευταία ματιά στον τόπο που ήταν χρόνια τώρα η κατοικία του, δάκρυα άκατάσχετα έβρεξαν «τας ρο-

(Συνέχεια εις την σελίδα 512)

Ὁ Μεθώνης Ἰρηγόριος Παπαθεοδώρου

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Σὰν εἶδε τοὺς Τούρκους ποὺ χύμαγαν κατὰ πᾶνου τοῦ, ἐμπῆξε φωνὴ βροντερὴ καὶ σπαρτακτικὴ στοὺς Δαριώτες Καπετάνιους, ποὺ ἦταν λίγο παρὰ πέρα κι' ἐτοιμάζονταν γιὰ νὰ φύγουν...

«Σύντροφοι παρτέ με ἀπ' ἐδῶ καὶ θὰ με φάνε τὰ σκυλιά».

Τρέσανε μερικοὶ νὰ τὸν σηκώσουν. Δὲν σηκωνότανε ὁμοῦς. Ἦτανε ἀληθινὰ ἐπελώριος, καὶ γιὰ τὴ δουλειὰ αὐτῆ χρειάζονταν ἕνας ἄλλος Ἡρακλῆς. Ὁ Χρῆστος Παπαδοπούλου ἀπὸ τοῦ Δάρα πρόλαβε καὶ πήρε τὸ σελᾶχι καὶ τὰ δύο του πιστόλια. Ἄλλος ἕνας τὸ σπαθί του. Σὲ λίγο ὁ τουρκικὸς στρατὸς πήγε κοντὰ του κι' ἄρχισε νὰ κἀνὴ το κορμί του λουρίδες. Οἱ Τούρκοι ἐνοιώσαν ἀμέσως ὅτι βρίσκονταν μπροστὰ σὲ διάσημο στρατηγὸ καὶ ὕπουργο τοῦ πολέμου. Μετὰ τοῦκοψαν τὸ κεφάλι καὶ τὸ κάρφωσαν σ' ἕνα παλούκι. Καὶ οἱ Ἕλληνες, τὰ παλληκάρια του, οἱ φίλοι του, ἀπὸ λίγο παρα-πέρα, ἀπὸ τὴ ἀκρὸς τοῦ Παληόκαστρο, παρακολοῦθονταν τὴν στιγμήν τοῦ λιανίσματος, ἄφωνοι, ἢ μπωρῶνας τὴν ὥρα κείνη νὰ κάμουν τίποτα γιὰ κείνον ποὺ εἶχε τόσες λαμπρὲς καὶ ζηλευτὲς νίκες χαρίσει στὸ Γένος.

Στις 26 τ' Ἀπρίλη, κατὰ τὸ δειλινό, ὅσοι Ἕλληνες μπόρεσαν καὶ σάθηκαν ἀπὸ τὴ Σφακτηρία συγκεντρώθηκαν στὸ Παληόκαστρο. Σὲ τοῦτο τὸ κομμάτι τῆς γῆς, μὲ τὴ νησιώτικη μορφή, θὰ δινότανε τώρα ἡ καινούργια μάχη. Ἀπὸ τὴ Σφακτηρία χωρίζεται μ' ἕνα στενὸ κομμάτι θάλασσης ποὺ πλ.-αίνει ἀρκετὰ στὴ βορεινὴ πλευρὰ του.

Ἀνατολικά καὶ μεσημβρινὰ καὶ εἰδικὰ κατὰ τὸ μέρος τῆς Γιάλοδος ἦτανε γιομάτο βάλτους. Ὁ στρατὸς τοῦ Ἰμπραὴμ ἄρχισε ἀμέσως, ἀνάμεσα σ' αὐτὸν τὸν ἄχαρο βαλτότοπο, ν' ἀνοίγῃ πολλὰς γράνες καὶ νὰ ταμ-πωρῶνεται μὲσα σ' αὐτές. Κάπου τρεῖς χιλιάδες Ἕλληνικὲς ψυχὲς εἶχανε μαζεῦτῃ στὸ Παληόκαστρο. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ δὲν ἦτανε ἐχθρὸς τὰ πράγματα. Τὸ φάσμα τῆς πείνας ἄρχισε νὰ φαίνεται καὶ νὰ δειχνῇ σὲ ὅλους τῆς συκαμερῆ μορφῇ του. Καὶ τὸ Παληόκαστρο, ὅπως καὶ τὸ Νιόκαστρο, ἦτανε ἀνοχύρωτο. Ἔργο κι' αὐτὸ τῆς φαυλότητος καὶ τοῦ πολιτικῷ ἀνταγωνισμοῦ. Οἱ Ἕλληνες τιμωριόντανε τώρα σκληρὰ. Ἀπὸ τὴν πρώτες μέρες τοὺς ἔλειψαν ὅλα, ἀκόμα καὶ τὸ νερό. Ἡ πολιορκία ὅλο καὶ γινότανε στενώντερη. Ὁ Ἰμπραὴμ ἄλλωςε παντοῦ τὸν στρατὸ του, ἔπιασε τὴν Γιάλοδα καὶ τὴν Πέρα Χώρα, καὶ ἀπλωτόντανε πέρα, πρὸς τὸν πλατὺ κόμφο τῶν Φιλιππάρων. Μὲ τὸ σφιγμένο αὐτὸ ἦτανε ἀδύνατο νὰ φτάσῃ στὸ στόμα τοῦ ψυχλοῦ τροφῆς καὶ κόμφο νεροῦ. Δημοτικὸ τραγούδι μᾶς ζωγραφίζει τὴν πείνα τῶν Ἑλλήνων:

Ἔδῶ τὸ λένε Νιόκαστρο, τὸ λένε Παλιαθερίνο, τρῶν τὰ ποτικία ζωτὰνὰ καὶ τὰ σκυλιά ψη-μέννα, κι' ἕνα κεφάλι ἀνθρώπινο μέσ' στὸ νταῖα βαλ-μένο.

Καὶ τὸ κεφάλι μίλησε καὶ τὸ κεφάλι λέει: «Ἄν εἴστε ἀνθρώποι χριστιανοί, μὴ τρώτε ἀπ' τὸ κεφάλι».

Κι' ὁ Καπετάνιος π' ἄκουσε πολὺ τοῦ βαρ-φάνη. Κι' εἶπε στοὺς γύρω χριστιανοὺς ποὺ νησι-ἴκοι προσμέναν.

«Παιδιά, ἐσεῖς τοῦ Νιόκαστρο, καὶ τοῦ Παλιαθερίνου, μὴν τρώτε ἀπὸ τὸ κεφάλι μας ποὺ ἔχουμε ψη-μένο».

Γιατ' εἶν' κεφάλι χριστιανοῦ, κεφάλι ἀπὸ τοὺς δικούς μας.

Καὶ ἂν τοῦ κάνωμε κακὸ, πολὺ κακὸ μᾶς βρίσκει, καὶ τότε δῶ πεθαίνουμε, στὸ φρούριο κλει-σμένοι».

Τὸ τραγούδι αὐτὸ μᾶς δείχνει τὴν κατάντια του, κι' ἀκόμα μᾶς λέει πὺς διαφορετικὴ μορφή θὰ εἶχε ἡ ἐκστρατεία τοῦ Ἰμπραὴμ, ἂν ἐκεῖνοι ποὺ κυβερνοῦσαν τὴν Ἐλλάδα ὠχρῶνταν τὰ κάστρα καὶ φρόντιζαν γιὰ τὸν πολεμικὸ ἐφοδισμό τῆς χώρας.

Ὁ Μεθώνης δὲν ἔδρανε τώρα ἄλλη σωτηρία ἀπὸ τὴν ἐξοδὸ. Μπόρεσαν νάρθουν σὲ συνεννόησι μὲ τοὺς Ἕλληνας τῆς Λιγούσι-στας. Τοὺς φανερώσανε τοὺς σκοποὺς τοὺς καὶ τοὺς ὥρισαν τὴν ὥρα τῆς ἐξόδου. Κι' ἀ-

Μία ἱστορικὴ μονογραφία τοῦ κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ

κόμα τοὺς εἶπαν πὺς τὸν ἴδιον καιρὸ ἔπρεπε νὰ εἶναι ζυγωμένοι πολὺ κοντὰ, ν' ἀπέχουν μὴς μισὴ ὥρα ἀπὸ τὴν ἐχθρικὴν γραμμὴν καὶ νὰ ἀρχίσουν τοὺς πυροβολισμούς. Τρεῖς ὥρες τοὺς παράγγειλαν νὰ τοῦφεκᾶνε. Ὁ Ἰμπραὴμ θὰ στρέφονταν πρὸς τὰ κει. Κι' ἐκεῖνοι τότε θὰ μποροῦσαν νὰ βγοῦν μὲ λιγώ-τερος κινδύνους καὶ μ' ἀκόμα πῶ λίγες ἀπώλειες.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰμπραὴμ δὲν ὑπεροῦσε σὲ ἐξυπνάδα. Μόλις ξεμπερδεῦσε μὲ τὴ Σφακτηρία, στὴς 29 τ' Ἀπρίλη, διάταξε γενικὴ ἐφο-δο στρατοῦ καὶ στόλου κατὰ τοῦ Παληόκα-στρου. Ἦθελε ν' ἀπλλάγῃ ἀπὸ τοῦτα τὰ ἐξιαλτικά κάστρα καὶ νὰ βαδίσῃ γιὰ τὰ μέσα τοῦ Μωρητᾶ.

Ἀπὸ τὰ χαράματα ἄρχισε τὸ βαρὺ τοῦφε-κίδι. Τὰ πλοῖα ἐστελναν πρὸς τὰ κει τοὺς μύδρους τῶν. Τὰ κανόνια τοῦ κάστρου ποὺ κι' ἀργὰ ἀπαντοῦσαν. Τρανό ρήγμα ξεψυχί-σματος! Οἱ Ἀραπάδες ὀρηκτικὰ προσάνα-γαν νὰ σκαρφαλώσουν στὰ τοιχώματα. Μὰ οἱ Ἕλληνες, μ' ὅλη τὴν πείνα, τοὺς θέ-ριζαν. Βρόντοι, καπνοί, αἵματα καὶ φλόγες. Λὲς καὶ κάποιοι μεγάλους σεισμοὶ τρανάζε-κινεῖς τὴν πολεμικὴν ὥρην τῆς ἀκρῆς τῆς Με-σσηνίας. Ὁ Μεθώνης γυρίζει ἀπὸ πολεμιστὰ σὲ πολεμιστὰ. Ἦξερε τὴν δύσκολη θέσι τῶν Ἑλλήνων. Καὶ προσάναγε νὰ τοὺς τονώσῃ τὴ πίστι. «Χτυπᾶτε ἀδέρφια τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως μας καὶ τῆς Πατρίδος». Ἡ ἀθα-νασία περιμένει τοὺς γενναίους. Ἡ περι-φρόνησι τοὺς δειλοὺς, τοὺς ἀνανδρους καὶ τοὺς προδότες».

Πεισματικὰ ἦτανε κείνη ἡ Τουρκικὴ ἐφο-δος κι' ὥρες πολλὰς κράτησε τὸ τοῦφεκίδι. Οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ ξάνγαντα παρακολοῦ-θαγαν τὸν ἀνίστονο ἀγῶνα ποὺ ἐξαρτιώονταν ἀπ' αὐτόνα ἢ ἡ παντοτεινὴ τους σκληριὰ ἢ ἡ παντοτεινὴ τους ἐλευθερία.

Δύο ὥρες μετὰ τὸ ἡλιοβασίλεμα ἄρχισαν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Λιγούσιστας τοῦφεκίδες. Αὐ-τὸ ἦτανε τὸ σύνθημα. Ἀλλὰ εἶπε ἀπὸ φόδο, εἶπε ἀπὸ κακὴ ἐρμηνεία τῆς διαταγῆς, δὲν εἶχανε ζυγώσει ὅσο ἔπρεπε οἱ Ἕλληνες τῆς Λιγούσιστας κοντὰ στὸ Παληόκαστρο. Βρι-σκόντανε κάπου δὴν ὀλάκερες ὥρες μακριὰ.

Ὁ Ἰμπραὴμ ἀπὸ τὰ πρώτα τοῦφεκία ποὺ ἄκουσε ὠμίστηκε τὴν ἐξοδὸ. Καὶ διάταξε νὰ πιάσουν ὅλα τὰ μπυζάντζια. Ἀκόμα ἀναψε δάδες στὰ στενὰ, στοὺς δρόμους, στὴν ἀκοο-γιαλιά. Ἡ νύκτα φαίνονταν μέρα μᾶς λένε οἱ αὐτόπτες. Βελόνα νάπεφτε κάτου θὰ φαί-νονταν.

Μὰ ὁ Μεθώνης, ποὺ ὅπως μᾶς λέγει ὁ Φραντζῆς, εἶχεν ἀγαλνίστον ἐνθουσιασμόν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς Πατρίδος καὶ ἦτο ὀρ-

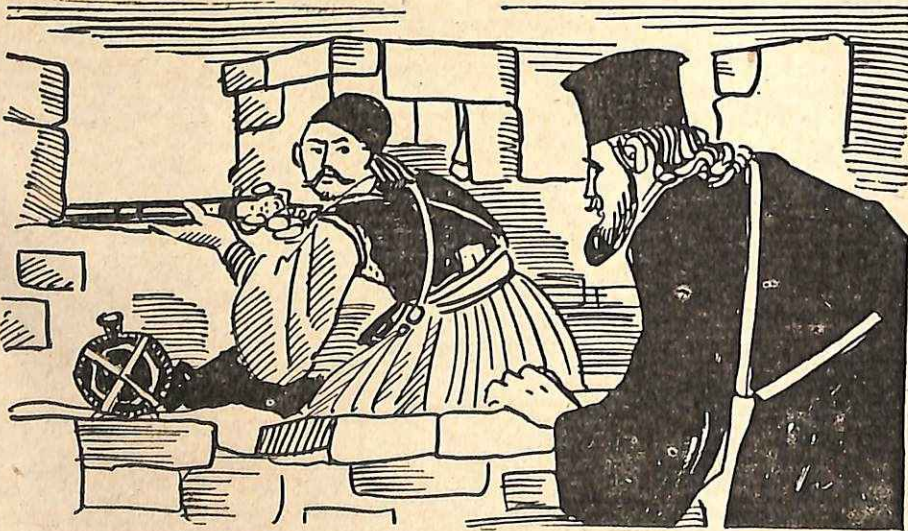
μητικὸς εἰς τὰς μάχας δὲν δειλιάσε. Μίλη-σε πάλι φλογερὰ στοὺς στρατιώτες του καὶ τοὺς ἔκαμε βουνὸ γιγάντιο τὴν καρδιά.

Ἀφοῦ ἐτοιμασθήκανε ὅλα τράβηξαν τὰ σπαθιά, ἀνοίξαν τὴν πύλην τοῦ κάστρου, καὶ χύθηκαν σὺν δαίμονες ἐξῶ. Ὁ Δεσπότης μπροστὰ. Μὲ τὰ γιγατάνια τοὺς ὅλοι, ἀνοί-γανε δρόμο μὲσα ἀπὸ τὴν πλημμύρα τῶν ἀ-ραπάδων. Σπαθιὲς δεξιά, ζερβά, μπρός καὶ πίσω. Εἶχανε προχωρήσει κάμποσο, ὁ Ἰμ-πραὴμ εἶδε τὴν ὀρμὴν τῆς ἐξόδου κι' ἐρρίξε κι' ἄλλα σώματα κατὰ πᾶνου τοὺς. Ἐφραξέ μονομιάς ὁ δρόμος. Πολλοὶ τότε Ἕλληνες γιὰ νὰ γλυτώσουν πεσανε στὴ θάλασσα. Κάπου τριακόσιοι γλύτωσαν ἔτσι. Ἄλλοι πάλι κόλλησαν στὰ βαλτόνερτα. Ἐνὰ λεφδοῦν εἶχε ζῶσει τὸ Μεθώνης ποὺ ἀγωνίζονταν ἀ-κόμα γιὰ ν' ἀνοίξῃ δρόμο.

Σπαθιά δέχτηκε τὸ γόο ποὺ κράταγε ὁ σπαθί. Οἱ ἀραπάδες εἶχανε ἐντολὴ νὰ τὸν πιάσουν ζωντανό. Στὸν τραυματισμὸ του ἀ-πᾶνω τὸν ἔπιασαν. Πιαστήκανε ἀκόμα κι' ἄλ-λοι κείνο τὸ βράδυ τῆς ἐξόδου αἰχμαλώτοι. Ὁ Χατζηχρήστος, ὁ Σ. Βάρσογλης, ὁ Α. Κενελλόπουλος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μεθώνης, ὁ Ἱεροδιάκονος τοῦ Ἀμυρδίου, ὁ Πηλογιαννό-πουλος καὶ ὁ γαιθρόρος τοῦ Ἀναστάσης Κα-τσαρὸς ποὺ μόλις ἦταν φασμασμένος ἀπὸ τὴ νησι τῆς ἐξορίας του. Ὅσοι πάλι Ἕλληνες δὲν εἶχαν προλάβει νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ κάστρο, σὺν εἶδαν τὸν ὄγκο τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, πτωγύρισαν καὶ ἔκλεισαν ἐνὰν τὴν πύλην. Τὴν ἄλλη μέρα ποὺ ὁ Ἀπρίλης εἶχε 30 πα-ραδοθήκανε μὲ συνθήκη στὸν Ἰμπραὴμ καὶ δὲν ἔζησαν παρὰ μονάχα λίγες μέρες τῆ ζωῇ τοῦ αἰχμαλώτου.

Οἱ μέρες τῆς Αἰχμαλωσίας τοῦ Κι' ὁ θάνατος τοῦ.

Οἱ Τούρκοι μὲ ζώφρην χαρὰ προσύσασαν τὸ ματωμένο καὶ τραυματισμένο Δεσπότη στὸν Ἰμπραὴμ. Ἀγέρωχα τὸν κυττάζε ὁ Μεθώνης. Δεσποτικά. Ὁ Ἰμπραὴμ ἔκανε πὺς δὲν πρό-σεξε καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸ Δεσπότη σύμφωναν μὲ τὸ πρόγραμμα τῆς προσκύνησης ποὺ εἶχε στὸ νοῦ του, νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ γιὰ ἀφέντη, νὰ τὸν προσκυνῇ. Τούταξε τιμὲς καὶ ἀξιά-ματα. Μὰ ὁ Ἱεράρχης δὲν εἶχε δίψα γιὰ τέ-τοια. Ἡ ψυχὴ του εἶχε κάποια ἄλλη δίψα. Κι' ἀρνῆθηκε νὰ προσκυνῇ τὸν Ἰμπραὴμ. Καὶ μαζὺ ἔδρασε στὸν Ἰμπραὴμ ἕνα σκληρὸ ρῶτημα ποὺ ἔκανε τὸ Στρατάρχην νὰ θυμώσῃ. Διάταξε τότε ὁ Ἰμπραὴμ νὰ τὸν πᾶσουν. Νὰ τὸν κλείσουν τόνισε στοὺς στρατιώτες του σὲ μπουντροῦμι σκετινὸ κι' ἀνῆλγιο. Νὰ τὸν βασανίσουν. Καὶ νὰ τοῦ στερήσουν τὴν τροφὴ, τὸν ἀέρα καὶ τὸ νερό. Φρουρὰ ἰσχυρὴ συνόδεψε τὸ Δεσπότη στὸ κάστρο τῆς Μεθώνης. Τὸν ἔκλεισαν μὲσα σ' ἕνα μικρὸ καὶ μουχλιασμένο ἀπὸ τὴν ὑγρασία διαμέρισμα. (Ἀκολουθεῖ)

Τοὺς παρακολουθοῦσε ὅλους στὴς πολεμιστρες καὶ τοὺς ἐγκαρδίωνε.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διήρχετο τὴν Ἱε-ριχῶν καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλοῦ-μενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχι-τελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, καὶ ἐξήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν ἔμ-προσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἡμέλλε διέρχε-σθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβῆθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας κα-τέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες πάντες διεγύγυζον λέ-γοντες ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῶν ἀνδρὶ εἰσ-ῆλθε καταλῦσαι. Σταθεῖς δὲ Ζακχαῖ-ος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμῖση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἰ τινὸς δὲ ἑσυκο-φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμε-ρον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζη-τῆσαι καὶ αὐτὸν τὸ ἀπολωλός.

«ΑΦΗΣΤΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΝΑΡΘΟΥΝ ΚΟΝΤΑ ΜΟΥ»

Ἐγράφησαν πολλὰ τίς μέρες τῶν Χρι-στογεννῶν, καὶ φέτος κι' ἄλλες χρονίες, γιὰ τὴν ἑλπί ποὺ τὸ βρέφος τῆς Βηθλεὲμ, ὁ μι-κρὸς Ἰησοῦς, ἄσκει πᾶνω στὴν παιδικὴ ψυχὴ. Εἶπαν γιὰ τὴν ἀγάπην τῶν παιδιῶν πρὸς Αὐ-τόν, γιὰ τὴν λαχτάρα ποὺ νοιώθουν ὅταν πρό-κειται νὰ γιορτάσουν τὴν Γέννησι τοῦ Θεοῦ ποὺ ἔγινε παιδί. Κι' εἶναι σωστὰ κι' ἀληθινὰ ὅλα αὐτὰ.

Ἡ ἀγάπη ὅμως αὐτῇ τῶν παιδιῶν πρὸς τὸ Χριστὸ δὲν εἶναι μονάχα ἐπικαιρὴ, δὲν ἐκδη-λῶνεται δηλαδὴ μόνο μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῶν Χριστογεννῶν. Εἶναι κάτι διαρκέστερο καὶ μονιμώτερο. Κι' εἶναι κάτι σὺν δροσίᾳ καὶ μὴν ἀκτίνα καὶ σὺν φῶς σὺν παιδικῇ ἡλικίᾳ ἔ-ψυχῃ, κάτι ποὺ δίνει στὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἕ-να περιεχόμενο, μιὰ χάρι καὶ μιὰ τρυφεράδα ἀγνῶστη στὴ ζωὴ τῶν μεγάλων.

Ἄν ὅμως τὰ παιδιά ἀγαποῦν τὸ Χριστό, ἢ μυστικὴ αὐτῇ ἔλξει τῆς παιδικῆς τῶν ψυ-χῆς πρὸς Ἐκεῖνον ἔχει κάποιο βαθύτερο καὶ κρυφὸ ἑλπίδιο. Εἶναι γιὰ τὴν νοιώθουσαν πὺς κοντὰ σ' Ἐκεῖνον βρίσκουν μιὰν ἀναπόκρισι, μιὰν ἀμοιβαιότητα αἰσθημάτων. Τὸ διαισθᾶ-νται ἢ καὶ τὸ ξέρουν καλὰ πὺς Ἐκεῖνος πρῶτος ἀγάπησε τὰ παιδιά μὲ τρυφερὴ στορ-γὴ καὶ μὲ θερμὴ ἀγάπην.

Κι' ἀλήθεια. Ὁ Ἰησοῦς ἦταν κι' εἶναι ὁ καλύτερος φίλος τῶν παιδιῶν. Πόση τρυφερό-τητα καὶ τὴν ἀρώμα γλυκερῆς καλωσύνης ἀπο-πέμπουν οἱ σκηνὲς ἐκείνης, ὅπου τόσο λεπτὰ καὶ χαριτωμένα μᾶς ἔχουν περιγράψει οἱ Εὐ-αγγελιστοὶ συναγέρσεις τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν μικρῶν παιδιῶν! Κάποτε — μᾶς διηγούνται — ὁ Κύριος ἐβίβασκε σὲ κάποια μικρὴ πόλιν τῆς Παλαιστίνης. Ὑπαίθρο, πλατεία ἢ χωράφι ἢ κάποιος μικρὸς ἐξοχικὸς λόφος στὴν ἀκρὴ

τοῦ χωριοῦ ἦταν τὸ μέρος τῆς θεϊκῆς διδα-σκαλίας. Κι' ἐνῶ τὰ πλήθη τῶν ἀγροτῶν κυ-κλώνουν τὸν φημισμένο Διδάσκαλο ν' ἀκού-σουνε λόγια πρωτάκουστα καὶ θεῖα διδασχῇ, τὰ μικρὰ παιδάκια, ἀθάνα χωριὰτοῦλα, τρέ-χουν κοντὰ, ἀγωνίζονται νὰ περᾶσουν ἀνά-μεσά ἀπ' τοὺς μεγάλους, νὰ προχωρήσουν μπροστὰ - μπροστὰ, νὰ ἰδοῦν ἀπὸ κοντὰ κι' ἐ-κεῖνα τὸν Ἰησοῦν.

Μὰ οἱ μεγάλοι τὰ διώχνουν. Δὲν τ' ἀφή-νουν νὰ πλησιάσουν. Τὰ παιδιά τὸν εἶναι ὀχληρὰ, τὰ περιφρονοῦν, δὲν τοὺς δίνουν θεσι-καμμία κοντὰ στοὺς μεγάλους. Μὲ τρόπο ἀ-πότομο καὶ μὲ λόγια αὐστηρὰ κυττᾶνε νὰ τ' ἀπομακρύνουν. Φοβοῦνται, φαίνεται, μήπως θυμώσῃ κι' ὁ Διδάσκαλος, ποὺ ἐτόλμησαν μι-κρὰ παιδιά, καὶ μάλιστα φτωχὰ χωριὰτοῦ-ποῦλα, νὰ τὸν πλησιάσουν! Διώχνουν λοιπὸν τὸ ὀχληρὸ μπουλοῦκι. Τὴ στιγμὴ ἐκείνῃ οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ ἦταν ἐκπρόσωποι ὅλου τοῦ προχριστιανικοῦ κόσμου. Ἡ διαγωγή τους ἀ-πέναντι στὰ παιδιά ἐκείνη ἦταν δείγμα τῆς συμπεριφορᾶς ποὺ ὡς τότε ἔδειχναν στὰ παι-διά παντοῦ. Τὴν περιφρόνησαν, τὰ παραμε-λούσαν, τὰ εἶχαν φοβερὰ παραπεταγμένα.

Ὁ Διδάσκαλος ὅμως εἶχε πολὺ διαφορετι-κὴ γνώμη. Ἐτρέφε πολὺ καλύτερα αἰσθημάτων γιὰ τὰ παιδιά. Κι' ὅχι ἀπλῶς τὰ ἀναπαύσε, μὰ ἐβίβει γι' αὐτὰ μιὰ προτίμησι, ποὺ γιὰ τὴν ἐποχὴ καὶ τὴν νοοτροπία τοῦ καιροῦ τοῦ ἦταν ἀληθινὰ ἐκπληκτικὴ. Κι' ἐνῶ οἱ μεγά-λοι προσπαθοῦσαν νὰ διώξουν τὰ παιδιά, ὁ Ἰησοῦς διακόπτει τὴ διδασχὴ του καὶ λέει: «Ἀφήστε τὰ παιδιά νάρθουν κοντὰ μου. Διὴ τοὺς εἶναι ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν!».

Κι' ὁ δρόμος ἀνοίξε. Οἱ μεγάλοι παραμέ-ρισαν μπροστὰ στὴν παιδικὴ ἡλικία. Φτερά-κάνουν τώρα τὰ μικρὰ πόδια, χτυποῦν μὲ λαχτάρα οἱ παιδικὲς καρδιές, ἐρπύρα ροδο-πέταλα βάφουν τὰ τρυφερά μαγουλάκια τους. Κυκλῶνουν τὸν Ἰησοῦν. Μερικὰ γονατίζουν μπροστὰ του. Ἄλλα κρατοῦνται ἀπ' τὰ φορέ-ματά του. Ὅλα ὤψωνται πρὸς τὸ θεῖο τοῦ πρόσωπο τὰ πρόσωπα, καὶ τὰ ἄθωα τους βλέμματα συναντοῦν τὴν ἀπειρὴ Ἀδωπήτα στὸ δικό του τὸ βλέμμα. Κι' ὁ Ἰησοῦς σκύ-δει. Παίρνει τὰ παιδιά στὰ χέρια, τὰ ἀγκα-λιάζει, τὰ ἀσπάζεται, τοὺς χαρίζει τὴ θεϊκὴ του εὐλογία.

Οἱ μεγάλοι στέκουν τώρα παράμερα. Στὰ μάτια τους καὶ συγχρόνως στὰ ὦτα ἑκείνου τοῦ κόσμου ἀποκαλύπτεται μιὰ καινούργια δι-δασκαλία καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴν ἕνας δολιχὸς κὸςμος καινούργιος. Καὶ μένουν ἄφωνοι παρα-κολοῦθώντας τὴν ἱεροτελεστείαν. Γιατὶ, πρα-γματικὰ, ἱεροτελεστοῖα ἐγίνονταν τὴν ὥραν ἐ-κείνην, ποὺ ὁ Ἰησοῦς ἐπλάκωνε τὸ μέτωπο τῆς παιδικῆς ἡλικίας μὲ τὸν ἀκτινωτὸ φω-τοστέφανο.

A. I. ΓΚΙΑΛΑΣ

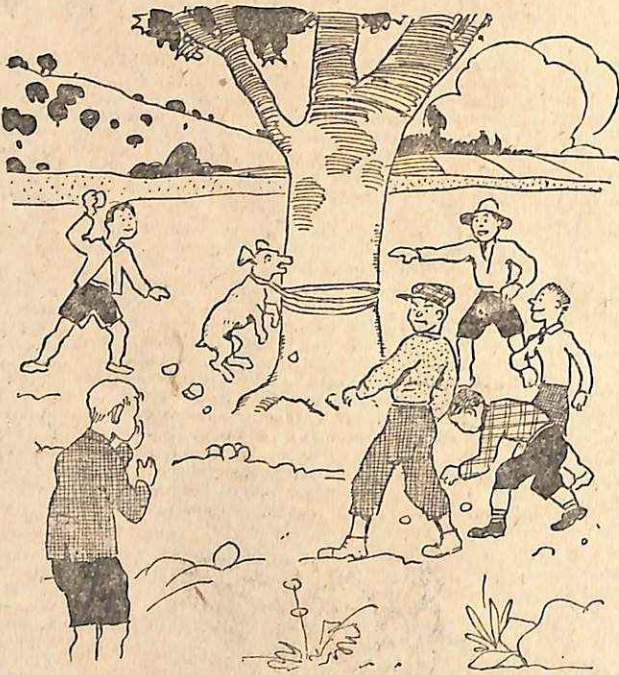
Θυμᾶμαι καὶ τώρα ποῦ εἶμαι μεγάλος ζωηρά τὸ σπίτι μας. Συχνὰ ὁ νοῦ μου στρέφεται σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, ὅπου μεγάλωσα μὲ τόσα μου ἀδέρφια. Τώρα δὲν ὑπάρχει, ὅσα χρόνια ὅμως κι' ἂν πέρασαν ἀπὸ πάντα μου, τίποτε δὲν ἴσκιωσε τὴ ζωηρὴ θύμησιν τοῦ σπιτιοῦ μας. Θαρρεῖς καὶ τὸ βλέπει, θαρρεῖς καὶ θὰ ξαναγίνω παιδί, αγοράκι, καὶ θὰ ξαναζήσω τὴν παλαιὰ κεινὴν ζωή, ποῦ διά-
θηκε εὐχάριστη, ἀλησμόνητη κι' ἀγύριστη.

Ἐκεῖ στὴ γειτονία μας ἀγάζει μὲ τὰ παιδιά, παίζοντας καὶ ζητιανεύοντας μιά μπούκα ψωμί, γαυγίζοντας χαρούμενα ἢ τρέχοντας τρελλὰ καὶ κυνηγώντας τὶς πέτρες, ζοῦσε ὁ σκύλος τῆς γειτονιάς μας, ὁ Γκουτζούκης. Ὅταν μᾶς ἔβλεπε ἔτσι καθισμένα παιδάκια νὰ μιλοῦμε καὶ νὰ δαγκάνομε τὸ ψωμιτόπι μας, ἔπαιρνε κι' αὐτὸ μέρος στὴ συντροφιά μας ἀκάλεστος. Καθότανε στὰ πῑσινά του, ὕψωνε τὸ κεφάλι του κατὰ μᾶς, τέντωνε τ' αὐτιά του καὶ μᾶς ἄκουε. Ἀκούοντας ἔβγαζε τὴ γλῶσσα του καὶ γλυφοῦταν, ἄπλωνε τὸ λαϊμὸ του καὶ πάλι ἀποτραβιότανε, κουνουσε τὰ μπροστινά του πόδια καὶ μ' ἓνα λόγο γύρηνε τὸ μερικτὸ του. Μόνο πού δὲν εἶχε οὐρὰ νὰ τὴν κουνήσῃ ὁ φτωχὸς ἀπὸ χαρὰ κι' εὐχαρίστησι. Ἡ οὐρὰ του ἦταν σύρριζα κουρεμένη, ποιὸς ξέρει γιατί, δὲν εἶχε μάκρος νὰ κουνηθῇ γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ πόσο ὁ κουτσονούρης αὐτὸς ἦταν εὐχαριστήμενος ἀπὸ τὴν παρέα μας. Καί μῆς, ὅτε ὁ ἕνας καὶ πότε ὁ ἄλλος, τοῦ δίναμε ἀπὸ ἓνα κομμάτι ψωμί, κόβοντας ἡ μὲ τὰ δόντια ἡ μὲ τὸ χέρι. Θαρρῶ πὼς προτιμοῦσε ὅτι τοῦ δόδαμε μὲ τὰ δόντια, γιατί αὐτὸ, δὲν ἔβρω. Κάποτε τοῦ τὸ δίναμε στὸ στόμα, κάποτε τοῦ τὸ πετούσαμε ψηλά κι' αὐτὸς μ' ἓνα ἐπιδέξιο χάτ τὸχχαφε καὶ τὸ μασοῦσε νόστιμα. Ὁ κουτσονούρης δὲν ἦτανε πολὺ - πολὺ ἀπὸ σοί. Ποιὸς ξέρει πού εἶχε γεννηθῇ κι' ἀπὸ ποιους εὐπατρίδες γονεῖς. Οὔτε σγυροὺς ἦταν, οὔτε ἄστρος σὰ μπαμπάκι, οὔτε καὶ μαῦρος πάλι σὰν κάρθουνο. Τίποτε δὲν εἶχε τὸ εὐγενικὸ. Πάντα σκονισμένος ἀπὸ τὰ παλαιάματα μὲ τ' ἄλλα σκυλιὰ καὶ τ' ἀτελειώτα παιχνίδια μὲ καμμία παληὰ παντοῦφλα ἢ ἓνα κομμάτι χαρτιοῦ, δὲ μπορούσε νὰ δείξῃ τ' ἀληθινὸ χρῶμα τῆς τρίχας του καὶ ἑμοιάζε δὲ δουλευτῆς, πού σκονισμένος κι' ἄπλυτος γυρνᾷ ἀπὸ τὴ δουλειὰ του.

“Όμως είχε δυο πολύ ξυ-
πνα μάτια, δυο ματάκια γλυ-
κά, πάντα υγρά, που τὸν ἔ-
καμναν συμπαθητικό.” Ἔτσι ὁ
Γκουτζούκης ἦταν ὁ ἀχώρι-
στος φίλος μας, πού, ὅταν κα-
θόμαστε στὸ κατώφλι καὶ κου-
θεντιάζαμε τρώγοντας τ’ ἀπο-
γεματινὸ μας, τὸν εἶχαμε πα-
ρέα καὶ συντροφιά, μοιράζον-
τας τὸ ψωμί μας. Ἔτσι ἦταν
πάντα χορτάτος καὶ υπερήφα-
νος. Εἶχε τέλος πάντων καὶ ἕ-
να ἀφεντικό — ἕνα νοικοκύρη
τῆς γειτονιάς, πού κρατοῦσε
καφενεῖο κι ἀγαποῦσε τὸ κυ-
νήγι.

Μέσα στο σπίτι του — τη μεγάλη αύλη — είχε και σταύλο, όπου το έργο του και τα σκυλιά του κυνηγιού είχαν την κατοικία τους. Μά ο Γκουτζούκης για τίποτα δεν ήταν άγιος. Κοιμώτανε όλη μέρα κάτω από τους πάγκους του καφενείου και περίμενε να του ρίξουμε έμεις καμιά μπουκιά ψωμί ή ό χασάτης κανένα κόκκαλο.

Καὶ πῖότερο μπαλωνότανε

Ἐκεῖ δέσσανε τὸν ἄτυχο Γκουτζούκη.

καὶ χόρταινε μετὰ τὸ ψωμί. Ὁταν ἀδύνατος. Τὰ κόκκαλά του γράφονταν κάτω ἀπὸ τὸ πετσί του, κι' ὅταν στέ κοῦρεμα τῶν σκυλιῶν τὸν κούρευαν κι' αὐτὸν ἔτσι γιὰ χάρι καὶ γέλια, φαινόμενα σὰν σκελεθρωμένους, θαρρεῖς κι' εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴν ἄλλη ζωὴ. Μόνο τὸν καιρὸ τῶν σταφυλιῶν πᾶχαινε, γιατί τότε ἔτρωγε πολλὰ σταφύλια, πού τρελλαινότανε καὶ τὸν ὕπνο του γι' αὐτά. Νὰ μὴν ἄκουε: — Γκουτζούκη σταφύλια! "Ἐτρεχε τότε σὰ λιμασμένος! "Ἐφαχνε δῶ καὶ κεῖ, ὡς πού νὰ βρῇ μιὰ ρώγα πεταμένη, πού τρελλὰ τὸν ὠρεγόταν ἢ κανένα ταομπὶ μισοφαγωμένο στὸν καιρὸ τοῦ τρύγου.

Τὰ παιδιά τὸν ἔδιωχναν, τὸν σκουνοῦσαν, τὸν κλω-
τροῦσαν, μὰ αὐτὸς ἐκεῖ. Δὲν ἔννοοῦσε νὰ τὸ κουνήσει ἀπὸ
κοντὰ τους. Μόνο πού εἶχε τὴ συνήθεια μιὰ φορὰ νὰ
γαυγίζει, ὅταν ἔτρωγε καμιά κλωτσιὰ καὶ σὴναινε
πάλι, ὥς πού νὰ τὸν ξανακυτρήσουν.

Ἐμεῖς τὰ πολὺ μικρὰ τὸν εἶχαμε συντροφιά ἀχώρι-
στη. Παίζαμε μαζί του. Πότε τὸν καθάλκιεμα, πότε
τὸν δέρναμα, πότε τοὺ τραβοῦσαμε τ' αὐτιά του, πότε
τὸν βρέχαμε μὲ τοῦ πηγαδιοῦ τὸ νερὸ καὶ κάποτε τὸν
φτούσαμε, τὸ φτωχὸ Γκουζούκη... Καὶ ὅμως αὐτὸς δὲν
θύμωνε μαζί μας, μήτε μᾶς ἔδειχνε τὰ δόντια του θυμω-
μένα, κ' ὅταν μᾶς ἔβλεπε μὲ ψωμί στὸ χέρι, πάλι ἐρχό-
τανε κοντά μας.

Μιά μέρα, δὲν ξέρω πῶς, ἦρθε στὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν νὰ τὸν φαρμακώσουν. «Θὰ τὸν φαρμακώσω», εἶπε ὁ Ζαχαρίας, ἕνα παιδί τῆς γειτονιάς πολὺ κακὸ, ποὺ πηδοῦσε φράχτες, ἔκαμνε ζημιές, χτυποῦσε τὰ κούκουρα στὶς πόρτες, καὶ πετοῦσε πέτρες. «Θέλω νὰ δῶ πῶς θὰ πεθάνῃ», πρόσθεσε πεισματικά. Ὅλα τὰ παιδιά μ' εὐχαρίστησι ἀκούσαν τὴν ἀπόφασιν: «Τὸν φαρμακώνουμε», εἶπαν.

Καὶ νά! Ὁ Ζαχαρίας μπαίνοντας στὸ σπίτι, πῆρε λίγη ψίχα ψωμιοῦ καὶ κάμποσα σπέρτα φωσφορικά. Ἐκοψε ἀπ' ὅλα τὰ σπέρτα τὸ φώσφορο, τὸ ἔβαλε στὸ ψωμί καὶ τὸ ζύωσε μὲ τὰ δάχτυλά του.

— Γκουτζούκη, Γκουτζούκη, φώναξε, κι' ο Γκουτζού-
κης ανύποπτος, έφτασε τρέχοντας.

Τοῦ ρίξανε στὸ λαίμαργο
στόμα του τὸ μολυσμένο ψω-
μι. Χάπ τὸ ἄρπαξε πεινασμέ-
νος κι ἄρχισε νὰ τὸ μασά, ὡς
ποὺ τὸ κατάνιξε χωρὶς τὴν πα-
ραμικρὴ ὑπόψια. Καὶ ὅμως ὁ
Κροτιζούκης τίποτα δὲν ἔπαθε.

Ἐγὼ δὲν μποροῦσα νὰ κα-
ταλάξω γιατί τὰ μεγάλα παι-
διά ἐχθρεῦονταν τὸ φτωχὸ
Γκουτσοῦκη. Καὶ ἀνησυχῶσα
πολὺ ὅταν μιὰ μέρα ἄκουσα
τὸ παιδί τοῦ ἀφέντη του νὰ
λέη κρυφὰ στ' ἄλλα παιδιά:
«Πᾶμε νὰ σκοτώσουμε τὸ Γκου-
τσοῦκη;» «Ε; ἐγὼ φώναξα χω-
ρίς νὰ ρωτηθῶ.

—“Οχι, δὲ θέλω νὰ τὸν σκοτώσουμε τὸ Γκουτζούκη. Θὰ τὸ πῶ στὴ μητέρα μου, θὰ τὸ πῶ στὸν ἀδερφὸ μου, θὰ τὸ πῶ στὸν κάπελλα.

— Νά πάρε μιά, μοῦ λέει ὁ
γιὸς τοῦ ἀφεντικοῦ τοῦ Γκου-
τζούκη, καὶ μ' ἔσπρωξε στὸν
τοῖχο

Για λίγες μέρες δὲν ἔγινε τίποτε. Εἴτε ἀπὸ φόβο, εἴτε ἀπὸ λύπη, τοῦ χάρισαν γιὰ λίγες μέρες τὴ ζωή.

“Ομως ἔνα βράδυ, σὰ γύ-

ΕΝΑ ΑΛΗΘΙΝΟΝ ΜΝΗΜΕΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ
ΓΛΩΣΣΑΝ

«Έχει κατ' ἐπανάληψιν γραφῇ
ὅτι ἀπὸ τὸν καιρὸ πού ἐφευρέ-
θησαν» αἱ ἐγκυκλοπαιδεῖαι, διὰ
τὴν Ἑλλάδα τούλαχιστον, ἡ μά-
θησις ἤρριξε νὰ ὑποχωρῇ εἰς
τὴν προχειρολογίαν. Ἐφαρμόζε-
ται δηλαδὴ ἀπὸ πλείστους ἀν-

ρώπους, πού, άλλως, θά ἦσαν υποχρεωμένοι νά μελετήσουν, ἡ τακτική τοῦ ἡσσονος κόπου. Ὁ φοιτητής, ἡ σπουδάστρια, ὁ διηθέν λόγιος, οἱ ποῖοι ἄλλοτε ἀμέτρουν εἰς τὰ κατὰλληλα βί-

παρατρέφοντες εις τα κατὰ ληϊκά ρι-
 θύνεσθαι, δὲν ἔχουν παρά τιν' ἀνολίγη-
 σίμην σελίδα καὶ ὅπως φαντάζον-
 ται ἔχουν δ,τι θέλουν καὶ ἔμα-
 θαν δ,τι ἤθελαν νὰ μάθουν. Ὁ-
 τως ὅμως ἡμπορεῖ κάθε λογικὸς
 καὶ μελετηρὸς ἀνθρώπος νὰ κα-
 τὰ ληϊκῶς, μία ἔγκυκλοπαιδεία ἢ
 ἀνεγκυκλοπαιδείκον λεξικόν ἀ-
 ποτελεῖ βοήθημα καὶ ὄχι βάσι-

ὁμοίαν αὐτοῖς, βέβαια, δὲν
 σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ
 ἀπορροῦν τὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ λε-
 ξήματα. Πρὸς θεοῦ! Νὰ υπάρχουν,
 ἀπορροῦν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀποτε-
 ριστικῶς μίαν δολοκρινὴν βιβλιοθή-
 κην. Νὰ μὴ συμβαίνει ὁμοίαν αὐ-
 τῶν ποὺ συμβαίνει εἰς τὴν Ἑλ-
 λὰδα, ὅπου βλάπτει κανεὶς – καί
 εἰς τὰς δύο μεγάλας βιβλιοθή-
 κας τῶν Ἀθηνῶν δεκάοις ἀν-
 ὁρῶνται κοσμημενίδες, ἐν-
 ὅσπου εἰσέρχεται, ἐπὶ εἰς ἑκά-
 στεν, ἑκατομμύρια ἐγκυκλοπαιδικὰ λεξί-
 κων, κρατῶν σημειώσεις διά νὰ
 συνταράξουν τὸ ἄσπρον ποὺ θέ-
 λουν, κάπου – κάπου δὲ ὅταν δὲν
 εἴναι καρφωμένα ἐπάνω τῶν τα-
 βλῶν, ἐπὶ τὸ βιβλιοθηκῶριον ἡ
 τὸ ἐπὶ τὸν ἐπὶ τὸν, νὰ σχίζουν καὶ κα-
 τὰ μὲν φύλλον, ἢ κάποιαν ἐκδοχήν

Δὲν ὑπάρχουν ὁμως μόνον ἐγκυκλοπαίδεια λέξεϊκά, τῶν ὁποίων ἡ ἀρτία ἐκδόσις ἀποτελεῖ ἀληθῆ πολιτισμὸν καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀξία καὶ ἡ χρησιμότης εἶναι ἀναμφισβήτητος ὅταν γίνεται ἡ κατάλληλος χρῆσις. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλης μορφῆς λέξεϊκά, αὐτὰ ποὺ πρῶτον ἐπένοησαν οἱ πρωτοπόροι εἰς κάθε βῆμα πολιτισμοῦ πρόγονοί μας.

ρισαν τὰ παιδιά ἀπὸ τὸ σκολεῖο καὶ ρίχτηκαν στὰ παιγνίδια, νὰ καὶ τὸ παιδί τοῦ κάπελλα μὲ μερικά ἄλλα τῆς γενιωνιάς, ἔφτασαν κρατώντας ἕνα σκονινὶ στὸ χέρι. Ξεμονώχασαν τὸ φτωχὸ Γκουτζούκη, τοῦ πέταξαν ἕνα κομμάτι ψωμί καὶ τῇ στιγμῇ ποῦ τὸ ἔτρωγε ἀνιδεος, τοῦ πέρασαν μιὰ θηλιά στὸ λαιμό. "Ἐτσι μ' ἀλαλαγμοὺς τὸν σῦρνε μακριὰ ἀπὸ τὰ σπίτια μας. Πήγαινε χαρούμενος ὁ καημένος. Δίχως ἄλλο θὰ φανταζότανε ὁ φτωχὸς πὼς ὅλο αὐτὸ τὸ παιγνίδι γινότανε γιὰ χάρι του. Τὰ χαρούμενα πηδημάτα ποῦ ἔκανε, ἔδειχναν στὰ παιδιά, πόσο διασκεδάζε ἀνάμεσά τους δεμένους μ' ἕνα σκονινὶ ἀπὸ τὸ λαιμό. Δὲν κρατήθηκα καὶ γὼ καὶ χώθηκα ἀνάμεσά σ' ὅλα τὰ παιδιά. Ποῦ πήγαινα; Τί μὲ τραβοῦσε κοντὰ στὸ Γκουτζούκη;

Ἔτρεχαν τώρα τὰ παιδιά σάν τρελλά, κι ὁ Γκουτζούκης ἔτρεχε μαζί πότε προσπερνώντας καὶ πότε μένοντας πίσω. Τότες ἔτρωγε καμμιὰ κλωτσιὰ. Γαυγίζε κατὰ τὴ συνήθεια μιὰ μόνο, μία φορά καὶ ξεχνούσε τὸν πόνο του, ὡς πού νὰ φάη ἄλλη. Ἔτσι φάσαμε ψηλά στοὺς λόφους, μακριὰ ἀπὸ τὰ στερνὰ σπίτια τῆς συνοικίας μας. Κάτω φαινόνταν ἀτέλειωτος ὁ μακρὺς κάμπος. Ὁ οὐρανὸς σὰ θάλασσα ἔσμιγε μὲ τὴ γῆ. Καὶ κάπου- κάπου μεγάλα δένδρα, σὰ βούλλες ἀπὸ μαῦρο μελάνι, φαίνονταν νὰ ἱσκιώνουν ἄσπαρτα χωράφια. Ὁ ἥλιος χρῦσωνε τὸν λόφο, κατεβαίνοντας χινοπωρινὸς ὠρὶς-ὠρὶς πρὸς τὸ ἡλιοβασιλεμα.

μεν διτι ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μέχρι
σήμερον, ἔν ἔθνος, τὸ ἐλληνι-
κόν, ἀπαρτίζομεν καὶ μίαν γλῶσ-
σαν, τὴν ἐλληνικὴν, λαλοῦμεν.

σαν, τῇ ἑλληνικῇ· κλυδίσθη-
 ῖα ἐφαίνετο ἀρα ἥδη ἐκ τῶν
 προτέρων παρὰδόντων· ἐάν τις
 μολοῖεν μὲν ταῦτα, διέτινεν δ' ἑ-
 ἕμα διὰ τοῦ ἐνδὸς τούτου ἔθρονος
 καὶ τῇ μιᾷ ταύτης γλώσσης
 οὐχὶ ἐν λεγέον, ἀλλὰ τρία ἢ
 τέσσαρα κατὰ περιόδους αὐτῆς
 ὀρίσμενας πρέπει να συνταχθῶ-
 σιν. Καὶ ὁμῶς το παρὰδόντων
 τοῦτο ἐλέγχῃ, ἀποδίνει δὲ τοῦ-
 το τοσοῦτο περὶεργότερον ὅσα
 προημότερον αὐτοὶ οὐ τοι οἱ
 ἀποκρούοντες το ἐν λεγέον
 καὶ ἀξιούτως τὰ τρία ἢ τέσσα-
 ρα, ἀποδέχονται μίαν μόνην
 γραμματικὴν τῆς ἑλληνικῆς
 γλώσσης, καίτοι, ὡς γνωστόν, ἡ
 γραμματικὴ, παριστώσα εἰκόνα
 τῆς ἐκάστοτε φωνητικῆς, τοῦ τυ-

πικρό και της συντάξεως της γλώσσας, δύναται να ποικίλῃ κατὰ τοὺς διαφορῶν χρόνους. Οὐδεὶς, βεβαίως, ἄγνοεὶ δι' ἄλλην εἶναι τὴν γραμματικὴν τοῦ Ὁμήρου, ἄλλῃ ἢ τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, ἄλλῃ ἢ τῆς Δωρικῆς, ἄλλῃ ἢ τῆς Αἰολικῆς καὶ ἄλλῃ τῆς κοινῆς, ἀλλὰ τὸ λεξικὸν πασῶν τούτων πᾶν διαλέκτων καὶ περιόδων εἶναι ἀναντιλέκτως ἔν καὶ μόνον ἔν, τὸ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀλλὰ παραλείψαντα τὰ παράδοξα αὐτὰ θέλω ἀρκεσθῆναι ἡ ἀποδείξω ὅτι κατ' ἀλήθειαν οὐτε τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς εἶναι δυνατόν να συνταχθῇ λεξικὸν πλήρες καὶ τέλειον, ἐν τεβόθιν ὁρία τίνα διαστέλλοντα αὐτὴν ἀπὸ τῆς μεταγενέστερας ἢ τῆς μεσαιωνικῆς ἢ τῆς νεᾶς ἑλληνικῆς, οὐτε τῆς μεταγενέστερας, μέσης καὶ νεωτέρας δύναται να βοηθῇ ἐπιστημονικὸν λεξικὸν ἄνευ ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς ἀρχαίας καὶ ἀνευ ἀδιαιλέπτου, ἀναπάσαν σιτηγὴν ἐπαναλαμβανόμενης ἀναφορᾶς εἰς αὐτήν. Καὶ δὲ εἶναι δυνατόν πάντα ταῦτα, διότι οὐτε τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς πάντα τὰ στοιχεῖα κατεγρήρασαν κατὰ τοὺς δοκίμους χρόνους καὶ διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, ἀλλὰ πάντοτελα ἐγρήρασαν βραδύτερον ἢ καὶ ἐσώθησαν ἡμῖν ἀπλῶς διὰ τῆς ποροφορικῆς παραδόσεως, οὐτε τῆς μεταγενέστερας, μέσης καὶ νεωτέρας τὰ πλείστα φαινόμενα δύναται να βοηθῶν, ἐν μὴ ἀνάγκῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ αὐτὴν ἐκεῖ ζητήται ὁ λόγος ἀν' αὐτῇ.

Τὴν ἀνάγκην αὐτὴν ἤλθε ν' ἀναπληρώσῃ ὁ Οἶκος Δημητρίου Δημητράκου. Τὸ ἴδιον ἔργον ἀνέλαβε καὶ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, πραγματοποιεῖται ὁμως

τοῦτο μὲ βραδύτητα χελωνοειδῇ
καὶ μὲ ἀξιώσεις ἀπὸ τὸ κοινὸν
ἀπροσπέλαστους εἰς τὰ περισσό-
τερα βαλάντια.

Ο Οίκος Δημητράκου εφόκειτο να εκδώσει ένα τετράτομο λεξικόν της Ἑλληνικῆς γλώσσας, ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἐφάνησάν οἱ Κοραῖς καὶ ὁ Χατζὶ δάκης, ἐξέδωσαν ὁμοῦ ἥδη πέντε τόμους καὶ δὲ ἐκδόσει προφανῶς, ἀλλοῦς τόσους. Αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονός ἡμιπρὸς τὴν ἀποδείξει τὴν εὐλογοῦσάν τινος συντελουμένης ἐργασίας, ἀπὸ ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν νωτοτέρων φιλολόγων μᾶς, γλωσσολόγων καὶ λογιῶν, ὡς τὴν διεβῆναι τοῦ γνωστού Λογίου κ. Ι. Ζερῶ. Δυστυχῶς, ὁ γῶρος τοῦ περιοσίου τοῦτου δὲν ἐπιτρέπει τὴν εὐρύτεραν κριτικὴν τοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς συντελεσθέντος καὶ συντελουμένου ἔργου. Δὲ ἦ-εἰς ὁμοῦ τὸν κόπον διὰ νὰ φανῇ ὅτι ἡ ἐπιμέλεια καὶ ὁ ζήλος ἡμιπρὸς τὴν ἀποδόσουν τοῦς λαμπρότερος καρποὺς καὶ ὅταν ἀκόμη διὰ πρώτην φοράν ἐπιχειρήται ἕνα ἔργον ἀληθῶς μνημειώδες. Καὶ εἶναι πράγματι μνημειώδες, ὅταν σκεφθῶμεν ὅτι ἐχρησάθη νὰ κωδικοποιηθῇ τὸ πρό-πῃ τινος ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ νὰ δοθῇ ἀπὸ τὸν σπλῶν τοῦ λεξικοῦ ἕνα εἶδος ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας. Εἰς τὸν λεξικὸν Δημητράκου εὐρίσκουμε μὴ ἑλληνικὴν λέξιν ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἀρχίμε νὰ χρησιμοποιοῦνται διὰ μέσου τὸν αἰῶνων, μέχρι τὸν ἡμερῶν μᾶς. Τὴν εὐρίσκουμε ὑπὸ ὅλας τὰς ἐννοίας, ὑπὸ ὅλας τὰς μορφάς, ὑπὸ ὅλας τὰς σημασίας καὶ μετὰ παράθεσιν περικοπῶν εἰς τὰς ὁποίας αὐτὰς λέξεις χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ ἀρχαίους, βυζαντινοὺς, μεταβυζαντινοὺς, νεωτέρους καὶ σημερινούς συγγραφείς. Καὶ αὐτὰ ἀκριβῶς εἶναι τὸ σπουδαίτερον. Οἱ νεολόγητες συγγραφεῖς ἐδημιούργησαν πολλὰς λέξεις, ἐπαύεραν πολλὰς χρησιμοποιήνας εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ἐπέβαλον τέλος ἄλλας, αὶ ὁποῖαι χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰ διάφορα τοῦ ἑλληνικοῦ μέγρι, ἀπὸ χιλιᾶδων ἑτών. Καὶ αὐτὰ εἶναι τὸ σημαντικόν τοῦ λεξικοῦ τοῦτου. Διὰ πρώτην φοράν ἔχει κανεὶς πλήρη ἐκτίκην τῆς ἑλληνικῆς, ὅπως ὤμειλο, ὅπως ὤμιλεται καὶ ὅπως διαμορφώμεται, μετὰ πλήρη ἐπαρκειαν πηγῶν καὶ ἀρτίαν ἐξήγησιν. Εἶναι ἀσφαλῶς ἕνα λεξικὸν διὰ τὸ ὁποῖον, ἂν ἐζώσεσθε ὁ Κοραῖς, θὰ ἡμιπρὸς νὰ διαδίσχῃ ἀνεκδοκίως τὸν πολιτικόν του.

A

Μια πελώρια πλατάνη ὕψωνε τὸ μπόι της στὸ μέρος τοῦτο. Τὰ κλαδιά της μὲ τὰ μεγάλα φύλλα τους ἱσκιωναν ἕνα μεγάλο τόπο. Ἐκεῖ τὰ παιδιὰ τοῦ κάπελλου ἔδιδε στὸν κορμὸ τοῦ δένδρου τὸ Γκουτζούκη, ποὺ ἀνίδεος χοροπηδοῦσε. Τὰ παιδιὰ πάλι ἀνεβοκατέβαιναν τὸ μικρὸ λόφο κουβαλώντας πέτρες. Ἔφτιαξαν ἕνα σωρὸ ἀπὸ πέτρες.

—Μπρός παιδιά, είπε τὸ παιδί τοῦ κάπελλα καὶ πέ-
ταξε μὲ δύναμι μεγάλη τὸ Γκοτζουζόκοι τὴν πρώτη κο-
τρώνα, πύλωνη καὶ σουβέρη. Μονομιάς μιὰ βροχὴ
ἀπὸ πέτρες χύθηκε στὸ κορμὶ καὶ στὸ κεφάλι τοῦ σκυ-
λιάου. Οὐρλιάσματα ἀπάντα ἀπλώθηκαν. Ἡ ψυχὴ μου
σπάραζε. Ἀρχισὰ νὰ κλαίω δυνατὰ.

— Μητέρα, μητέρα! φώναξα. Μὰ οἱ ἄλλοι ἔσκασαν
στὰ γέλια.

— Τί κλαῖς, μωρὲ μύξη, μοῦ φώνηξε ὁ γυιὸς τοῦ
κάπελλα. Θέλεις καὶ σὺ νὰ φᾶς καμμιᾶ;

Ὁ Γκουτζούκης οὐρλιάζοντας ἔτρεχε γύρω στὸν κορμὸ τοῦ πλατάνου νὰ σωθῇ. Πάει τὸ πόδι του, πάει τὸ κεφάλι του, τρύπησε καὶ τὸ πλευρὸ του κι' ἔσπασε τὸ παγίδι του. Τὰ αἵματα πιτσιλίζουν δεξιὰ - ζερβά. Σακατεμένος ἔπεσε γάμω. Ξεψυχοῦσε πιά.

Τώρα μαζεύτηκαν γύρω του οί φονιάδες, πού πετρο-
βόλησαν τὸν φτωχὸ Γκουτζούκη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν γτυ-

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 512)

«Η ένωση αποτελεί την δύναμιν. Αυτό μὴν τὸ λησμονεῖτε ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν σας καὶ καταστεί-
λατε κάθε ἀτομικὴν ἐλευθερίαν
ὕπερ τῆς διατηρήσεως τῆς ἐνώ-
σεως τοῦ συνόλου σας».

I. ΜΕΤΑΞΑΣ

Η ΕΝΩΣΙΣ

Νέο κορίτσι,

Ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα,

Χρόνια καὶ χρόνια μιλούσανε γιὰ τὶς ἀτομικὲς ἐλευθερίες. Χρόνια καὶ χρόνια γράφανε γι' αὐτὲς τὶς πολυθρόνες καὶ περιβόητες ἐλευθερίες τοῦ ἀτόμου. Μιλοῦσαν κι' ἔγραψαν πολλὰ ὡς πὺ χάσαμε πιά τὴν ἔννοια καὶ τὴ σημασία τῆς λέξεως αὐτῆς. Ἡ ὥραία αὐτὴ λέξις ποὺ φτέρωσε λαοὺς κι' ἀνύψωσε χώρες, εἶχε ξεφυλισθῇ, εἶχε ξεφτῆσει. Εἶχε ξεπέσει στὴν ἔννοια τῆς ἀναρχίας, τῆς ἀσυνειδησίας, τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Ἦτανε ἐλευθερὸς ὁ καθένας νὰ κάνῃ ὅ,τι τοῦ κάπνιζε, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὸ διπλάνο του, χωρὶς νὰ λογαριάζῃ τίποτε.

Μ' αὐτὸ ὅμως ποὺ ἔκανε δὲν καταλάβαινε ὅτι κατὰ-στρεφε κι' ἀπομόνωνε σὲ τρομαχτικὸ βαθμὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του. Ἐμοιάζε σὰν τὸ κακομαθημένο παιδί, ποὺ γυρνᾷ ἕνα ρόπαλο γύρω του γελώντας καὶ χτυπιώντας καὶ τσακίζοντας ὅ,τι λάχῃ στὸν κύκλο του. Ἔτσι ἔκανε ὁ καθένας μας. Σχημάτιζε μὲ τὶς περιφημίες αὐτῆς ἀτομικὲς ἐλευθερίες ἕνα κύκλο ἀπομονώσεως γύρω του. Κι' ὅταν πλάκωνε ἡ μπόρα, μιά συμφορὰ ἢ μιά δυστυχία, τὸν ἔπαιρνε τὸ ρέμα, γιατί δὲν εἶχε κανένα πλάϊ του ποὺ δὲν τὸν βοηθῆσεν.

Ἡ ἔννοια «ἐλευθερία» εἶναι τόσο λεπτή, ὅμως καὶ τόσο βαθειά, ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ τὴν πάρουμε ἐπιτόλεια καὶ ἐπιφανειακά. Ἐλευθερία γιὰ ἄτομα δὲν ὑπάρχει. Ὑπάρχει μόνον ἐλευθερία γιὰ λαϊκὰ σύνολα. Τί σημασία ἔχουν οἱ ἀτομικὲς ἐλευθερίες μέσα σ' ἕνα σκλαβωμένο λαό; Δὲν ἀξίζουν. Εἶναι τραγελαφικὲς καὶ πολὺ ἀστεῖες. Τὸ ἄτομο γίνεται ἐλεύθερο μέσα στὴν ἐλευθερία τοῦ λαοῦ του. Γιατὶ τότε καὶ μόνον μπορεῖ νὰ ἀντιδράσῃ σὲ κάθε εἰδὸς σκλαβιά, ἠθικὴ ἢ πραγματικὴ.

Ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα,

Μέσα στὴν ὁργάνωσί σου θὰ ἔχῃς νοιώσει τώρα καὶ μόνῃ σου ὅτι ἔγινες πολὺ πιὸ ἐλεύθερη ἀπὸ πρὶν μὲ τὴ δύναμιν τῆς ἐνώσεως μὲ ὅλη τὴ νεότητά τῆς χώρας σου. Σκέψου πόσῃ δύναμιν καὶ ἐλευθερίᾳ ἔχεις ἀποκτήσει γιὰ τὸ κάθε τι. Μόνῃ σου δὲν μποροῦσες νὰ ἐπιτύχῃς κάτι, εἴτε γιὰ τὴ θέσι σου, εἴτε γιὰ τὴ σπουδὴ σου, εἴτε γιὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ σου μόρφωσι. Τώρα ἡ ἔνωσί σου χα-

ρίζει δύναμιν καὶ σοὺ φέρνει τὴν ἀληθινὴ ἐλευθερία. Δὲν χειρονομεῖς σὰν πρὶν ἐλεύθερα κατ' ἐπιφάνειαν, δὲν φωνάζεις γιὰ δικαιώματα, γιατί μέσα στὴν ἔνωσί βρήκες τὴν ἀληθινὴ ἐλευθερία καὶ τὴ δύναμιν.

Μονάχη σου, παρ' ὅλες τὶς ἀτομικὲς ἐλευθερίες σου, μποροῦσε ὁ καθένας νὰ ἀποκρούσῃ τὴν αἰτήσί σου, ν' ἀπορρίψῃ τὴν παράκλησί σου, νὰ σὲ γελάσῃ. Ὅμως τώρα ὁ καθένας θὰ τὸ σκεφθῇ. Γιατὶ σήμερα ἐνωμένη ἀποτελεῖς μιά δύναμιν, ποὺ δὲν μπορεῖ εὐκολὰ νὰ τσακισθῇ, ποὺ δὲν μπορεῖ στὸ πρῶτο ἐμπόδιο νὰ λυγίσῃ.

Εὐτυχισμένη πρέπει νὰ εἶσαι γι' αὐτὴ σου τὴ δύναμιν. Ὅμως, ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα, αὐτὴ ἡ δύναμιν προ-υποθέτει τελεία ὑποταγὴ τῶν ἀτομικῶν μας ἐπιθυμιῶν καὶ ἐλευθεριῶν κάτω ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνόλου, ὅπως μᾶς λέγει καὶ ὁ Ἀρχηγός μας. Προϋποθέτει τὸ λυώσιμο τοῦ ἀτόμου μας μέσα στὸ σύνολο. Προϋποθέτει αὐτοπειθαρχία καὶ αὐτοκυριαρχία, δυὸ ἀρετὲς ποὺ γεννοῦν τὴ δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσία πάνω στὸν ἑαυτὸ. Ἔτσι μονάχα χαρίζουμε στὴν Ὀργάνωσί μας καὶ στὸ λαϊκὸ μας σύνολο μιά μονάδα, ποὺ ἀξίζει, ἕνα ἄτομο ποὺ θὰ ὠφεληθῇ. Ἔτσι μονάχα θὰ εἰμαστε ὁμοιογενῇ στοιχεῖα μέσα στὸ δυνατό μας σύνολο.

Σ. Καρ.

ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΕ ΤΑΣ ΑΧΡΗΣΤΟΥΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ

Ἀπὸ μιά ὁμιλία τῆς κ. Φράγκου πρὸς τὰς βαμφοφόρους τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἀποφεύγετε τὶς ἐξομολογήσεις. Δείχνον-
τας τὶς ἀδυναμίες σας, χαροποιεῖτε τοὺς ἐ-
χθρούς σας καὶ τοὺς διδτε ὅπλα ἐναντίον σας.
Λυπεῖτε τοὺς φίλους σας. Χάνετε τὴν ἐκτίμη-
σιν τῶν ἄλλων. Ἐπιδεινώνετε τὴν θέσι σας,
ἐκθέτοντας τὶς ἀδυναμίες, τὰ λάθη σας.

Ἦλθε κάποτε μιά νέα στὸ γραφεῖό μου.
Εἶχε τελειώσει τὰς ἐπὶ πτυχίῳ Πανεπιστη-
μιακὰς ἐξετάσεις: «Εἶμαι τόσο κουρασμένη,
μοὺ ἐπανέλαμψε, ὥστε οὐτε ἐφημερίδα δὲν
μπορῶ νὰ διαβάσω. Μὲ πονεῖ διαρκῶς τὸ κε-
φάλι μου, ὅσοτε ἀπὸ αὐτὴν τὴν μελέτη».

Ἦλθε ἀπὸ ὀλίγους μῆνας ἐξαναῆλθε. Ἔ-
μαθε πῶς ὕπνιξε μιά ὑποτροφιὰ γιὰ τὴν
Εὐρύστη καὶ ἦλθε νὰ τὴν βοηθῇ.

Φυσικὰ δὲν ἔκαμα καμμιὰ ἐνέργεια ὑπὲρ
αὐτῆς. Εἶχα χάσει τὴν πεποίθησιν στὴ δύναμιν
τοῦ μυαλοῦ τῆς. Ἀρρώστησε ἀπὸ τὸν κόπο
τῶν ἐξετάσεων, ἐσκέφθηκα. Φαντάσου τί θὰ
πάθῃ ἂν ἐξακολουθῇ ἀνότερες σπουδές.

Ἐκθέτοντας λοιπὸν ἀνότερες σπουδές,
τὰ λάθη σας, τὶς τοιζέτες, τὶς προσέχετε περὶ-
σσότερον, τὶς δυναμώνετε, ἐπομένως αὐτοπο-
θέτασθε. Παροδελγιάτος χάριν, ὅταν λέτε εἰς
ἄλλους: Δὲν μπορῶ νὰ ἐκβάλω γραπτῶς τὰς
ἰδέας μου, ἢ δὲν μπορῶ νὰ διηγήσω δημοσίᾳ,
δυναμώνετε τὰς ἐλλείψεις σας αὐτάς. Ὅμοι-
ως ὅταν μιλεῖτε γιὰ τὴν ἀρρώστειά σας, ἢ
γιὰ ἄλλα τρωτά σας σημεῖα.

Πρέπει λοιπὸν νὰ καυχώμεθα καὶ νὰ λέμε
πῶς εἴμεθα δυνατοὶ καὶ ἱκανοὶ γιὰ ὅλα: Ἀ-

σφαλῶς ὅχι. Αὐτὸ λέγεται κοιμπορημοσύνη,
καυχησιολογία, ψευτιά. Γρήγορα θὰ ἀντιλη-
φθοῦν οἱ ἄλλοι ὅτι ψευδοῦμεθα καὶ ὅτι μᾶς
φερδοῦν ἀνάλογα. Εἴπαμε ὅτι πρέπει νὰ σιω-
πάτε. Μὰ μὴν ἐξομολογήσθε. Αὐτὸ ἀρκεῖ.

Ἐξομολογοῦμεθα γιὰ νὰ ἀνακουφισθῶμε,
λέγουν ἄλλοι νέοι. Ἡ ἐξομολογῆσις ἀνακου-
φίζει ὅταν πρόκειται γιὰ ὀρισμένη πράξι, ἢ
ὅποια ἔγινε παρὰ τὴν θέλησί μου καὶ ἡ ὅποια
δὲν ἀποτελεῖ συνήθως ψυχικὴν ἀδυναμίαν.

Ἐξομολογῶ ὅτι ἔπαυσα τὴν μελέτην. Ὁμολο-
γῶ ὅτι ἀδίκησα. Μετανοῶ δι' αὐτό. Ὁμολο-
γῶ ὅτι ἐφύλαρχα, ὑπόσχομαι νὰ διορθωθῶ.
Ὁμολογῶ ὅτι παρημέλησα τὸ καθήκόν μου.

Δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ αὐτό. Τὸ ὑπόσχομαι.
Αὐταὶ αἱ ἐξομολογήσεις ὠφελοῦν. Δείχνουν
ὅτι ἐκρίνατε δικαίως τὸν ἑαυτὸν σας καὶ συγ-
χρόνως ὅτι ἔχετε τὴν δύναμιν νὰ διορθωθῆτε.

Γι' αὐτὸ λέτε: «ὀπόσχομαι».

Βλάπτουν ὅμως αἱ ἀκόλουθοι: «Εἶμαι ὁ-
κνηρὸς, εἶμαι διειδής, εἶμαι θυμώδης κλπ.»
Αὐταὶ δείχνουν ψυχικὴν ἀδυναμίαν. Δυναμών-
ουν οἱ ἐλλείψεις καὶ τὶς χειροτερεῖτε ὅταν
τὰς τοιζέτετε κατὰ τὴν ἐξομολογῆσιν.

Ἄλλοι πάλιν λέγουν: «Ἐξομολογοῦμεθα
γιὰ νὰ ζητήσωμε συμβουλὰς καὶ βοήθειαν».

Ἀγαπητὸν βαμφοφόρον, ἀνέλθα καὶ εἰσαι
ἀπέναντί σας τέλειαι εἰλικρινεῖς καὶ νὰ σὰς
εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν γιὰ τὴν ζωὴν, ὅπως τὴν ἐ-
γνώρισα. Ὁ ἐφημέριος γίνεται νέος καὶ ὁ νέος
ἄριμος, ὁ χαρακτήρ δηλαδὴ ἱσχυροποιεῖται
ὅταν κανεὶς μάθῃ νὰ βλέπῃ τὴν πραγματικό-
τητα ὅπως αὐτὴ εἶναι καὶ παίρνῃ τὸ θάρρος
νὰ τὴν ἀντιμετωπίσῃ.

ΣΩΗ ΦΡΑΓΚΟΥ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ

Τὸ σπῖτι, τὸ οἰκοδόμημα αὐτό, μέσα στὸ ὅποιον ζοῦμε καὶ τὸ ὅποιον εἶναι τόσο πολὺ συνδεμέ-
νο μὲ τὸν συναισθηματικὸν μας
κόσμον, ἀφοῦ μέσα σ' αὐτὸ πρῶ-
τοδελόμῃ τὸ φῶς τῆς ζωῆς, πε-
ριεσπόμεθα ἀπὸ τὴν οἰκονομει-
σκήν φροντίδα, ζοῦμε τὶς ὥραι-
ότερες στιγμὲς τῆς ζωῆς μας,
πέρασε ἀπὸ μιά μεγάλη ἐξέλι-
ξι ἀνάμεσα στὸ πέρασμα τῶν αἰ-
ώνων. Καμμία ἀπὸ σὰς δὲν πι-
στεύω νὰ ἔχῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι
τὸ σπῖτι τὸ σημερινόν, τὸ τόσο ἄ-
νετον καὶ τόσο σύμφωνον μὲ τὰς
ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ ἐξελι-
γμένου καὶ πολιτισμένου ἀνθρώ-
που, ἦταν τὸ ἴδιον, τὴν ἐποχὴν ποὺ
ὁ ἀνθρώπος ζοῦσε, ἄγριος καὶ
πρωτόγονος καθὼς ἦταν μέσα
στὰ δάση.

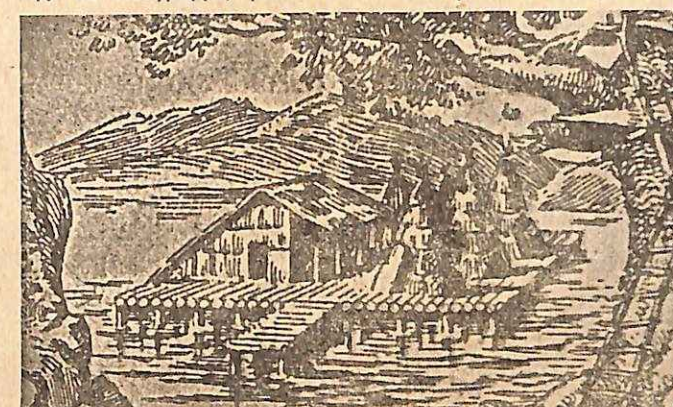
Φυσικὸν ὅμως ἦταν νὰ ζητοῦ-
σε νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὴν βρο-
χὴν, τὸ κρύον, τὴν ζέσθῃ καὶ τὴν
ἐπίθεσιν τῶν ζώων, μέσα στὰ
σπηλαία καὶ στὶς κουφάλες τῶν
δένδρων.

Ἡ πρώτη λοιπὸν κατοικία τοῦ
ἀνθρώπου δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο,
ἀπὸ ἕνα φυσικὸ καταφύγιον ἄ-
παραίτητον γιὰ νὰ προφυλάξῃ τὴν
ζωὴν του. Σιγά-σιγά ὅμως ὁ
ἀνθρώπος, προικισμένος μὲ ἀνε-
πτυγμένον νοῦν, πρᾶγμα ποὺ τὸν
ἔκανε νὰ ξεχωρίσῃ ἀπὸ τὰ ἄλλα
ζῶα, ἀισθανθῇ τὴν ἀνάγκη νὰ
φτιάξῃ μόνος του ἕνα μόνιμον κα-
ταφύγιον, ὥστε νὰ μὴ εἶναι ὑπο-
χρεωμένος κάθε φορὰ πού τοῦ
παρουσιαζόταν ἀνάγκη γιὰ νὰ
προφυλαχθῇ νὰ τρέχῃ πρὸς ἀνα-
ζητήσιν του.

Ἐφτιαξεν λοιπὸν ἕνα εἶδος κα-
λύθης, ποὺ ἦταν ἀνάλογον μὲ τὴν
ἀνάγκη τοῦ πρωτόγονου ἐκείνου
ἀνθρώπου καὶ τὸ ὄλκον ποὺ διέ-
θετε. Ἀλλοτε φτιαγμένη μὲ κλα-
διά δένδρων, πλεγμένα καλάμια
καὶ ἄλλοτε ξερά χόρτα ποὺ ἀπὸ
λίμνες καὶ ποταμοὺς ἦν ὡς θέ-
σι ποὺ δὲν νόμιζε ὅτι θὰ τὸν
ἐξυπηρετοῦσε καλύτερα. Στὰ ψυ-
χρὰ κλίματα ὅμως, ὅπου βλά-

στησις δὲν ὄνῃχε γιὰ τὸ χιό-
νι καὶ οἱ πάγοι σκέπαζαν τὸ κά-
θε τι, ὅταν ἡ καλύθα δὲν ἦταν
φτιαγμένη ἀπὸ κομμάτια πάγου
ἦταν σκαμμένη κάτω στὴ γῇ καὶ
σκεπασμένη ἀπὸ πάνω μὲ χώμα.
Μία ὅπῃ στὸ ἐπάνω μέρος ἔδει-
χνε πῶς ἐκεῖ ἦταν ἡ εἰσοδος πού
συγχρόνως χρησίμευε καὶ γιὰ
καπνοδόχον.

Τὸ σχῆμα τῆς καλύθης στὴν
ἀρχὴ ἦταν στρογγυλὸ ἢ ἑλλει-
ψοειδές, ἀργότερα ὅμως κατέ-
ληξε σὲ εὐθύγραμμο, γιὰ τὸ

σχῆμα αὐτοῦ παρουσιάζε περι-
σσότερη εὐκολία στὴ διαρρύθμι-
σιν τοῦ χώρου.

Ὁ ἀνθρώπος μὲ τὸ πέρασμα
τοῦ χρόνου ἐκπολιτίζεται — ἀνα-
πτύσσονται ἡ βιοτεχνία καὶ ἡ βι-
ομηχανία — ἀνακαλύπτει καὶ ἄλ-
λα οἰκοδομησιμὰ ὄλκα (Κατε-
ργασία τῆς πέτρας πλίνθους κ.
λ.π.) καὶ ἔτσι καὶ τὸ σπῖτι ἀρ-
χίζει νὰ γίνεται πιὸ τέλειον καὶ
νὰ παίρνῃ ὀρισμένον σχέδιον καὶ
χαρακτῆρα ἀναλόγως τῆς χώρας
καὶ τῆς ἐποχῆς.

Τὸ σπῖτι πιά ἀποτελεῖται ἀπὸ
περισσότερα δωμάτια, ἔχει ἀρ-
χιτεκτονικὴ ἐμφάνισιν καὶ ἐσωτε-
ρικὴ διακόσμηση. Ὅλα αὐτὰ ὅ-
μως εἶναι σχετικὰ μὲ τὸ πνεῦμα
τῶν λαῶν, τὸ κλίμα τῆς χώρας
καὶ τὴν θρησκείαν. Πρῶτοι οἱ
ἀνατολικοὶ λαοὶ διεμόρφωσαν ἕ-
ναν χαρακτηριστικὸν τύπον σπι-
τιοῦ. Οἱ ὕψηλοι συμπαγεῖς ἐ-
ξωτερικοὶ τοῖχοι μὲ ἕνα ἀνοῖγμα
γιὰ εἰσοδὸν εἶναι τὸ χαρακτηρισ-
τικὸν τῶν σπιτιῶν αὐτῶν.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μιά μεγάλη
ἀνοῖχτὴ αὐλὴ καὶ γύρω ἀπὸ αὐ-
τὴν τὰ δωμάτια.

Ἔτσι μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἄ-

τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν τῆς οἰκογε-
νείας. Πολλὲς φορές ὑπάρχει καὶ
δεύτερος ὁρόφος ὅπου βρίσκον-
ται τὰ δωμάτια τοῦ ὕπνου. Τὸ
ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν σπῖτι ὅπως πα-
ρουσιάζεται στὰ εἰρήνια τῆς Θη-
ρας καὶ τῆς Ἀθήνας δὲν ἦ-
το ἀνετον, ἀλλὰ ἦταν προσ-
ηρμοσμένον στὸ κλίμα καὶ τὰ ἡ-
θη, ἐξοφάλλει τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ
ὕπαιθρου καὶ μιά ἀπομονωμένη
ζωὴ τῶν γυναικῶν (Γυναικωνί-
τες).

Τὰ σπῖτια τὴν ἐποχὴ αὐτὴ πιά
κτιζοῦνται ἀπὸ λίθους ἢ ὠμαῖς
πλίνθους. Ἐπίσης χρησιμοποιοῦ-
νται, σπανίως ὅμως, τὸ ἀσβεστο-
κονίαμα χρωματισμένον καὶ δια-
κοσμημένον μὲ σπάνια εἶδη καὶ
γιάλινες ἢ μεταλλινὰς πλάκες.
Οἱ στόλοι, τὰ μάρμαρα, τὰ μω-
σαϊκά καὶ οἱ πίδακες στὴν αὐλὴ
διακοσμῶν τὸ Ἑλληνικὸν σπῖτι.

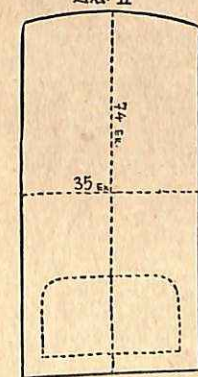
Ἀργότερα στὴ Ρωμαϊκὴ ἐπο-
χὴ τὸ σπῖτι ἔχει περισσότερες
ἀνέσεις, ὅπως ὕδρευσι καὶ ἀπο-
χέτευσι, λουτρά, κεντρικὲς θερ-
μάνσεις, διατηρεῖ ὅμως τὴν διά-
ταξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ σπιτιοῦ μὲ
τὴν διαφορὰ ὅτι ἡ αὐλὴ χωρί-
ζεται σὲ δύο μέρη. Καὶ στὸ μὲν
Α' εἶναι τὰ δωμάτια τῆς ὑπο-
δοχῆς τῶν ξένων, στὸ δὲ Β' τὰ
δωμάτια τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τῆς
οἰκογενείας.

Κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρό-
νους παρατηρεῖται μεγαλύτερη
ἐξέλιξις. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνη-
σις τοῦ σπιτιοῦ ἔχει μεγάλην πο-
ικίλιαν. Πυργίσκοι, μπαλκόνια, γα-
λαρίες, ταρατσες μὲ κύριο χα-
ρακτηριστικὸν τὴν καμάρια, δια-
κοσμῶν τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ βυ-
ζαντινοῦ σπιτιοῦ. Στὸ μέσον μὲν
μεγάλῃ κεντρικῇ αἰθούσᾳ σὰν
κελιστὴ αὐλὴ καὶ γύρω τὰ δω-
μάτια τῶν διαφόρων ὁρόφων.

Τὸ πρὸς τὸν δρόμον μέρος τῆς
κεντρικῆς αὐτῆς αἰθούσης εἶχε
μεγάλα ἀνοῖγματα γιὰ νὰ φω-
τίζονται τὰ δωμάτια.

Ἔτσι μ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ
σπῖτι ἀκολουθῶντας μιά προο-
δευτικὴ ἐξέλιξι ἐφθάσε ἕως τὸν
σύγχρονον τύπον τοῦ ὑγιεινοῦ
καὶ ἀνετόν σπιτιοῦ.

Σχ. 1

Μπορεῖτε μόνες
σας μὲ λίγη προσο-
χὴ καὶ καλὴ θέλησιν
νὰ φτιάξετε ἕνα
σάκκο γιὰ τὶς ἐκ-
δρομὲς σας ἀκολου-
θώντας τὶς παρακά-
τω ὁδηγίες.

Χρειαζέστε 1 καὶ
1/2 πηχεῶς ὕφασμα
ντὸκ πλάτους 80 ἐ-
κατοστῶν καὶ ἕνα
τόπι κορδέλλα λινὴ
γιὰ τὸ ρελαιομα
(ἂν θέλετε χρησιμο-
ποιεῖτε δερμα γι'
αὐτὴ τὴ δουλειά).

Κόβετε πρῶτα
στὸ χαρτὶ ὅλα τὰ κομμάτια τοῦ σάκ-
κου γιὰ νὰ τὰ τοποθετήσετε πάνω
στὸ ὕφασμα προσεκτικὰ καὶ νὰ μὴ
σπαταλήσετε ὕφασμα.

Τὸ βασικὸν κομμάτι τοῦ σάκκου εἶ-
ναι τὸ σχῆμα 1.

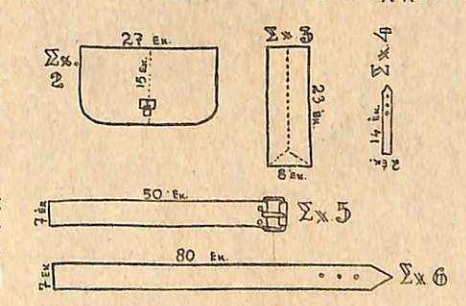
Ἡ τσέπη εἶναι τὸ σχῆμα 2. Στὸ
κάτω μέρος πρέπει νὰ καμπυλωθῇ
λίγο οἱ γωνίες τῆς, γι' αὐτὸ τσακί-
ζετε τὴ μέση τοῦ χαρτί, σχηματίζετε

ΣΑΚΚΟΣ ΕΚΔΡΟΜΙΚΟΣ

Ράψιμο.

με τὸ μολύβι τὴν καμπύλην καὶ κό-
βετε συγχρόνως καὶ τὶς δύο γωνίες,
γιὰ νὰ γίνουν ὅμοιες.

Τὰ δύο πλατύν κομμάτια, ποὺ θὰ
σχηματίσουν τὴν φουσαρόνικα, εἶναι ὁ-
μοία καὶ κόβονται πάνω στὸ σχῆμα 3.

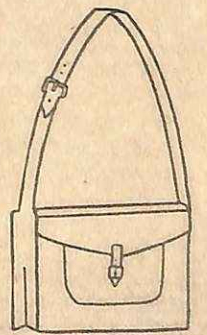
Τὸ σχῆμα 4 εἶναι τὸ λωρίδι ποὺ θὰ
μῇ στὸ μέσον τοῦ ἐπάνω μέρους τοῦ
σάκκου γιὰ νὰ κουμπῶν.

Σχῆμα 5 καὶ 6. Εἶναι οἱ λωρίδες
ἀπὸ τὶς ὁποῖες θὰ κρέμεται ὁ σάκκος
ἀπὸ τὸν ὄμιον σας.

Ρελιάζετε τὴν τσέπη, ράβετε ἐπ' αὐ-
τὴν τὴν πόρτη ποὺ θὰ κλείνῃ τὸν σάκ-
κο καὶ τὴν γαζώνετε πάνω στὸ βασικὸ
κομμάτι τοῦ σάκκου, στὸ μέρος ποὺ
δείχνει στὸ σχῆμα 1 ἢ διακεκομμένη
γραμμὴ.

Ρελιάζετε τὸ ἐπάνω μέρος τῶν πλα-
τύν κομματιῶν, τῶν ὁποίων τὶς τρεῖς
ἄλλες πλευρὲς τρυ-
πώνετε ἐπίσης στὶς
μεγάλαις πλευρὰς
τοῦ βασικοῦ κομμα-
τιοῦ.

Ρελιάζετε ἕνα
γύρο τὰ ἄκρα καὶ
τὶς ραφῆς τοῦ σάκ-
κου. Καὶ στὸ τέλος
ἐνώνετε τὶς λωρίδες
4, 5 καὶ 6, τὶς ὁ-
ποῖες ἔχετε προη-
γουμένως γαζώσει
καὶ τοὺς ἔχετε πε-
ράσει τὶς καψούλες.

ΜΕ ΤΟ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΦΩΚΑ

ὑπὸ : Μ. ΑΝ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

— Εἶδα κάποτε ἓνα ὄνειρο, ἀρχόντοι... Πάνε τώρα πολλὰ χρόνια, μὰ συχνὰ ἀνεβαίνει στὴ θύμησή μου... Δὲν ξέρω ἂν ἦταν ἀπὸ τὸ Θεό σταλμένο γιὰ νὰ δασκαλέψῃ τὴν ψυχὴ μου ποὺ ἦταν ἀκόμη ἄμαθη... Περιπατοῦσα, λέει, σ' ἓνα λειβάδι, κάτω στὰ πατρικά χτήματα ποὺ ἔζησα τὸ ὁμορφότερα χρόνια τῆς ζωῆς μου... Κι' ἦταν ἀνθισμένο τὸ λειβάδι... κι' ὅλα τὰ χαμόκλαδα, ἀκόμα καὶ κείνα ποὺ μόνον στείρα κι' ἀνῆλθα, εἶχανε κἀτὶ μεγάλα λουλούδια κίτρινα, σπηλωμένα ξερά κι' ἀκίνητα, μ' ὅλο ποὺ φυσοῦσε δυνατὸς ἀέρας. Τάβλεπα παραξενεμένος στὴν ἀρχή... μὰ ὕστερα τρόμαξα, γιατί καθὼς πῆγα κοντὰ καὶ τὰ περιεργάστηκα, εἶδα πὼς δὲν ἦτανε λουλούδια, μὰ κεφάλια φειδιῶν πούστεκαν ὀλόρθω καὶ φαρμάκωναν τὸν ἀέρα μὲ τὴ βρωμερὴ ἀνάσα τους... «Θεὲ τοῦ ἐλέους!» φώναξα «ποῦ βρέθηκαν τόσα σερπετὰ στὸ τίμιο λειβάδι μας». Ἀκούστηκε ἓνα γέλιο ὀλοῦθε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη δυνατό, ἔτσι καθὼς σφυρίζει ὁ ἀγέρας στὰ στενωρύμια καὶ μὴ βαθεῖα φωνὴ μοῦ ἀποκρίθηκε: «Τὰ κατέβασαν οἱ χινοπαριάτικες βροχές...» Τότες μὲ κυρίεψε, ἀρχόντοι, μανία... Τράβηξα τὸ σπαθί μου κι' ἔκοβα τὰ καταραμένα κεφάλια, ἔκοβα, ἔκοβα... Ἀφρίζα... Τὸ κεφάλι μου σθούριζε καὶ τὸ ἀπαίσιο γέλιο ἐξακολουθοῦσε ὀλοένα καὶ πὺ δυνατό καὶ μὴ τρυποῦσε, θαρρεῖς, τὸ μυαλό... Τινάχτηκα κάτω ἀπὸ τὸ κρεῖβάτι... ἔστηνα κι' ἀκόμα κουνούσα τὸ χέρι μου ποὺ θέριζε... Εἶχα κάποιον γιὰ νένα ποὺ μ' ἀνῆλθε... Πῆγα καὶ τὴν βρήκα καὶ τῆς ἱστορήσα τ' ὄνειρο... «Τὰ σκυλλιά τ' ἄπιστα, οἱ Σαρακηνοί, θὰ περάσουν τίς κλεισοῦρες καὶ θὰ χυθοῦν στὸ χτήμα σου... Φυλάξου γιέ μου!» μοῦ εἶπε... Μὰ λάθεψε ἡ ἄγια ψυχὴ τῆς, ἀρχόντοι... Τὰ φίδια τὰ εἶδα ὀλοζώντανα πὺ ὕστερα καὶ κεί ποὺ δὲν τὸ περίεμνε... «Ὅχι, τὸ ἅγιο κράτος τῶν Ρωμαίων δὲν κιντνεψε ποτὲ ἀπὸ τοὺς ὀχτρούς. Σὰς τὸ λέω ἐγὼ, ἀρχόντοι, ποὺ ἀκούσα καὶ τὰ οὐρλιάσματα τῶν Σαρακηνῶν καὶ τὰ φαρμακερά γλυκόλογα τῶν...»

Ἐκοψε τὸ λόγο χωρὶς ν' ἀναφέρῃ ποῖων. Μὰ ἦταν ἀνάγκη τάχα;

— Καὶ λοιπὸν ἔτσι ὁ πᾶτερ Εὐτύχιος ἔ; ρώτησε ξαναγυρίζοντας στὸ Γρηγόρη... Ἐξέρεις τί ἦταν αὐτὸς ὁ πᾶτερ Εὐτύχιος, ἄγουρε; Δὲν ξέρεις; Λοιπὸν νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ. Ἄν εἶχε τέτοιους δέκα ἀνθρώπους ἡ αὐτοκρατορία... μὰ δὲ λέω μεγάλο λόγο...

Τράβηξα τὸ σπαθί μου κι' ἔκοβα τὰ καταραμένα κεφάλια.

γιατὶ μπορεῖ καὶ νᾶχη... Ἐξαχρεῖ-ώσαμε τὸ λαό, ἀρχόντοι, μέσα στὴν ἀγραμματοσύνη καὶ στὴν πρόληψη... τὸν κάναμε ὄργανό μας γιὰ νὰ καταφέρουμε τοὺς ἀνόσιους σκοπούς μας καὶ τώρα; Σάπιες μαθὲς μέσα ἡ ψίχα τοῦ καρποῦ καὶ σκουλήκιασε, πὼς νὰ κρατήσῃ καὶ τὸ φλούδι τὴς σαπίλας; Ποιὸς θὰ τοῦ δώσῃ πνοή, δύναμη, πίστη; Ποιὸς νὰ τραθῆξῃ ἀπὸ τὴν ἄθυσο τοῦ χαμοῦ τόσο πλήθος ποὺ πάει ἴσα κατ' αὐτὴ χασκογελώντας; Ὅχι δέκα, χρειάζονται πολλοί, ἕκτοντάδες, χιλιάδες ἴσως, σάν τὸν πᾶτερ Εὐτύχιον, ποὺ θ' ἀνακατευτοῦν ἄσημοι καὶ ἀγνωστοὶ μέσα στὸ πλῆθος καὶ θὰ δουλέψουν μὲ ἀγάπῃ τὴν ψυχὴ τῶν παιδιῶν καὶ θ' ἀναθρέψουν μὴ νέα γενιὰ γερὰ καὶ τίμια γιὰ νὰ διαδεχθῇ τὴ δική μας... Ἀλλοῖως... θαρρῶ πὼς μοιάζουμε, ἀρχόντοι, μ' ἓνα τζουτζὲ ἀλλοιθῶρο καὶ στραβοπόδη, φθονερό καὶ λογά ποὺ θέλει νὰ καὶ καλά νὰ κρατᾷ τὸ χέρια του τὸ σκῆπτρο τῆς οἰκουμένης.

Τὰ λόγια τοῦ Δομέστικου ἔφεφταν σάν πέτρες βαρεῖ καὶ πονοῦσαν. Ἡ ζωγραφιὰ τούτῃ ἡ γεμάτῃ σαρκασμὸ καὶ πίκρα ποὺ ὁ Λέων στήλωσε μπροστὰ στὰ μάτια τους νὰ τὴν καμαρώσουν, παράστανε σκληρά, μὰ πιστὰ ὅλη τὴν κατάντια τῆς ἐποχῆς τους. Τὴ θαμπόθλεπαν κι' αὐτοὶ ἀπὸ καὶρὸ μέσα τους, μὰ ποτὲς δὲν κατάφεραν μὲ τόσα ζωηρὰ χρώματα καὶ τὴν ἀνεβάζουν στὴ συνείδησή τους.

— Μὴν πῇ κανεὶς πὼς δὲ φταίει... ἐξακολουθῆσε μὲ τὴν ἴδια ὀρμή... ὅλοι φταίμε. Καὶ σεῖς ποὺ βρίσκεστε τραπηγμένοι στὰ χτήματά σας καὶ τὰ παλάτια κι' ἀκούτε ἀπὸ μακριά, σὺν ἀπὸ ἄλλον κόσμον, τί γίνεται στὴ βασιλεύουσα καὶ μὲς ποὺ βρισκόμαστε

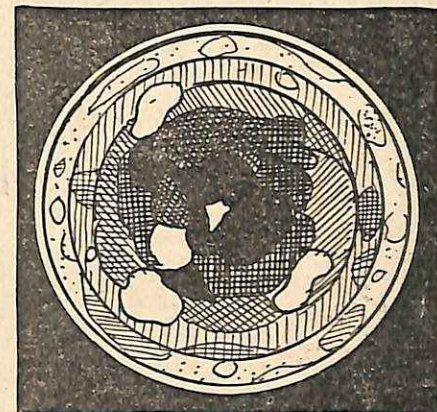
στὰ σκαλοπάτια τοῦ θρόνου μὲ σταυρωμένα χέρια. Ὅλοι ἔχουμε εὐθύνη κι' ὅλοι θὰ δώσουμε λόγο μπροστὰ στὸν κύριο καὶ Θεό μας. Ἡ ἀδιαφορία μάλιστα κατὰ τὴ γνώμη μου εἶναι χειρότερη ἀπὸ τὴ δειλία. Γιατὶ ὁ δειλὸς ἔχει τὴν ὄρεξη μὰ δὲν μπορεῖ, ὁ ἀδιάφορος ὅμως, ἴσως νὰ μπορῇ, μὰ δὲ θέλει. Κι' αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερο. Συχώρεσέ με Κύριε, μὰ θαρρῶ, ὅχι ἓνας-ἓνας, μὰ ὀλόκληρη ἡ γενιὰ ἔπρεπε νὰ παρουνιάζεται μπροστὰ στὸ τρομερὸ κριτήριό σου καὶ ὅλη μαζί ἡ νὰ σώζεται ἡ νὰ πέφτῃ στὴ γέεννα τοῦ πυρός.

Ἐνα μουρμουρητὸ ἀκούστηκε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ὡς τὴν ἄλλη τοῦ τραπέζιου. Οἱ ἀρχόντοι κατέβασαν τὰ κεφάλια καὶ μιλοῦσαν συναμετᾶς τους χαμηλόφωνα. Τὸ δειπνο ποὺ ἄρχισε τόσο καλὰ, πῆρε ἀναπάντεχη στρόφι καὶ πῆγαινε νὰ τελειώσῃ ἄσκημα. Ὁ Πρωτοσπαθάρης μάλιστα ἔδειχνε πολὺ ἀνήσυχος. Ἦξερε τί ἄψως καὶ πεισματάρης ἦταν ὁ Λέων κι' ἄμα ἀναθε μὴ φορὰ φούντωνε, σάν τὴ φωτιά, καὶ λαμπάδιζε καὶ δὲν μποροῦσε πιά νὰ πῇς ποῦ θὰ τελέψῃ τὸ κακὸ καὶ πότε. Ὅσο γιὰ τοὺς τρεῖς φίλους ἔπεφταν ἀπὸ ἐξάντληση καὶ ἐξάντληση. Τούτοι εἶχανε βέβαια κάποια ἰδέα ὕστερα μάλιστα ἀπὸ κείνα ποὺ ἀκούσε στὴν αὐλὴ τῆς κυρὰ Σταυραίνης ὁ Γρηγόρης γιὰ «σημεῖα καὶ τέρατα» κι' ὕστερα ἀπὸ τὴ συνομιλία του μὲ τὸν Ἀθανάσιον ἀπάνω στὸ ζήτημα αὐτό, τώρα ὅμως ἦταν κἀτὶ διαφορετικὸ. Ὅχι πιά ἀνόητες γυναικοῦλες, μὰ ὁ ἴδιος ὁ Δομέστικος, τὸ ἓνα χέρι τοῦ βασιλείου, βεβαίως καὶ ἐξαπολοῦσε τὴν εὐθύνη στὰ κεφάλια ὅλων χωρὶς νὰ ξεχωρίσῃ κανένα. Τὸ λαμπρὸ ὄραμα ποὺ, παρακινημένοι ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ ἀγνὴ φαντασία τους, εἶχαν πλάσει γιὰ τὴ δύναμη καὶ τὴ δόξα τῆς αὐτοκρατορίας, θάμπωσε μονομιᾶς ἀπὸ τὰ λόγια τούτα. Καὶ τὸ βλέμμα τους ποὺ ἦταν πάντα στηλωμένο στὸν Φωκᾶ θὰ φανέρωνε φαίνεται τὸ σὴ θλίψη καὶ ἀπογοήτεψη, ποὺ ἐκεῖνος, μὴ στιγμὴ ποὺ τὸ ἀντίκρισε, κατάλαβε πόσο ἦταν σκληρὸ καὶ ἄπρεπο νὰ βάζῃ χαλινάρι στὴν ὀρμὴ τῶν ἄγουρων μὲ τέτοιο τρόπο, μὴ καὶ τούτοι εἶναι ἡ ἐλπίδα τῆς νέας γενιᾶς. Καὶ κείνο ποὺ ὁ Πρωτοσπαθάρης ἀποζητοῦσε ἔγινε μόνο του. Ὁ Λέων κρατήθηκε στὸν κατήφορο τῆς ὀργῆς του... κι' ἀφοῦ σάπασε μὴ στιγμὴ πρόσθεσε μὲ μαλακὸ τρόπο:

— Ἐμεῖς γέρασαμε ἐν ἁμαρτίαις, ἂν μπορούσαμε τοῦλάχιστο νὰ κάμωμε παιδιά καλὺτερα μὰς γιὰ νὰ παραδώσουμε στὰ χέρια τους τὴν προγονικὴ κληρονομιά... Αὐτὸ μοῦ ἤρθε στὸ νοῦ ἀκούοντας μὲ ποῖο τρόπο ἀναθρεψε τὸν ἄγουρο τοῦτο ὁ παλιός μου φίλος, ὁ γενναῖος Βικέντιος...

(Ἀκολουθεῖ)

ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΓΗΣ;

Μέχρι πρό ὀλίγων ἐτῶν οἱ ἐπιστήμονες παρέδοντο ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς εὐρίσκεται ἐν διαπύρῳ καταστάσει καὶ τὰ διάφορα στοιχεῖα, λόγω τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας ὑπὸ τὴν ὁποίαν διατελοῦν, εἶναι ὑγρὰ ἢ καὶ ἀέρια. Ἀποδείξεις ἦτο τὸ γεγονός ποὺ συχνὰ παρατηροῦμεν, τὸ φαινόμενον τῶν ἡφαιστειῶν, ὅπου διαπύροι μᾶσαι ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Γῆς ἐξερχόμεναι μετὰ πατάγου, διασπείρουν εἰς μεγάλην ἔκτασιν τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον. Ἐξ ἄλλου αἱ θερμαὶ πηγαὶ ποὺ ὑπάρχουν εἰς πλείστα μέρη τῆς ἡφράς καὶ τῆς θαλάσσης μᾶς ὑποδεικνύουν ὅτι κατὰ τὸν στερεὸν φλοιὸν τῆς Γῆς ὑπάρχουν θερμὰ στρώματα γῆνης μάζης, τὰ ὁποῖα θερμαίνονται ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ πρὸς εἰς ἐξωτερικῶν ἀπὸ διάφορα ὕδατα. Ἐκ τούτου ὁ ἐμπειρικὸς νόμος ποὺ εὐρέθῃ, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ θερμοκρασία τῆς Γῆς αὐξάνει κατὰ ἓνα βαθμὸν ἀνὰ 33 μέτρα βάθους, ὥστε εἰς τὰ ἐσώτερα στρώματα τῆς Γῆς ὅπου οἱ ἐργαστὰ ἀποχολοῦνται μὲ τὴν ἀποκόλυψιν διαφόρων ὀρυκτῶν, νὰ μὴ ὑποδοῦν πολλὰκις νὰ ὑποφέρουν τὴν ἐπικρατοῦσαν εἰς τὰ βάθη ἐκείνα θερμοκρασίαν, μὰς ἐνισχύουν τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς εὐρίσκεται ἐν ἐσώπυρῳ καταστάσει καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ πυκνότης αὐτοῦ εἶναι μικρότερα τῆς τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ αὐτῆς.

Καὶ αὐτὰ μὲν εἶναι γεγονότα τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιδέχονται καμμίαν ἀμφισβήτησιν.

Παρὰ ταῦτα, τὰ τελευταῖα ἔτη παρουσιάσθησαν ἐσώτατα γεγονότα καὶ φαινόμενα ποὺ ἔβαλαν τὸν ἐπιστήμονα σὲ κάποια ἀμφισβόλια. Ἰδοὺ μερικὰ ἐξ αὐτῶν:

Ὡς γνωστόν, τὰ διάφορα ὀρυκτὰ δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν σκληρότητα.

Ὁ σίδηρος π. χ. ἔχει ἄλλην σκληρότητα, ὁ χρυσὸς ἄλλην καὶ ὁ ἀδάμας ἔχει τὴν μεγαλύτεραν σκληρότητα, ἡ ὁποία εἶναι τὴν σκληρομετρικὴν κλίμακα ἰσοῦται μὲ τὸν ἀριθμὸν 10. Μὲ διαφόρους μεθόδους προσδιώρισαν τὴν μέσιν πυκνότητα τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς καὶ εὗρον ὅτι εἶναι 2,5. Μὲ ἄλλας ἐπίσης μεθόδους εὗρηκαν καὶ τὴν μέσιν πυκνότητα τῆς ὅλης μάζης τῆς Γῆς καὶ εἶδαν ὅτι εἶναι περίπου 5,5. Ἐκ τῶν δύο τούτων ἀριθμῶν συνάγομεν ἀμέσως τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς, καὶ ἰδίᾳ μεγάλην περιοχὴ περὶ τὸ κέντρον αὐτῆς, πρέπει νὰ ἔχῃ πυκνότητα πολὺ μεγαλύτεραν τοῦ 5,5, ὥστε προστιθεμένη εἰς τὴν πυκνότητα τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ποὺ εἶναι 2,5 νὰ μᾶς δῇ μέσον ὄρον 5,5.

Ὡστε, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, πρέπει εἰς τὸ κέντρον τῆς Γῆς νὰ εὐρίσκονται τὰ πυκνότερα στοιχεῖα ἐξ ὧν αὕτη συνίσταται.

Ἐπὶ αὐτῶν ὁμοῦ καὶ ἄλλος λόγος.

Ὅταν γίνεται σεισμὸς, ὁ σεισμογράφος ἀναγράφει αὐτὸν, μεταβιβάζοντάς ὅμως αἱ κυμᾶσεις καὶ εἰς γειτονικοὺς τόπους τῆς Γῆς, ὅπου γίνεται ἐπίσης αἰσθητὸς ὁ σεισμὸς. Ἐνὰ κύμα κατέρχεται πρὸς τὸ κέντρον τῆς Γῆς καὶ φθάνει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἄκρον τῆς ἐπιφανείας τῆς, ὅπου ἀνακλινόμενον ἐπανέρχεται, ἀσθενέστερον φυσικὰ, εἰς τὸ μέρος ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἀνέκλινε.

Ὁ σεισμογράφος ἀναγράφει καὶ τὴν δευτερογενῆ αὐτὴν κύμασιν. Γνωρίζομεν ἤδη τὸ δίστημα ποὺ διέρρεξε τὸ κύμα τοῦτο καὶ τὸν χρόνον ποὺ ἐχρειάσθη πρὸς τοῦτο. Εὐκόλως πλέον δυναμέθα νὰ ὑπολογίσωμεν καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ μέσου διὰ τοῦ ὁποῖου διήλθε τὸ κύμα. Διότι ἡ ταχύτης μεταδόσεως τοῦ σεισμοῦ ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὸ μέσον διὰ

τοῦ ὁποῖου διέρχεται. Ὅσον πυκνότερα εἶναι ἡ ὕλη, δι' ἣς διέρχεται τὸ κύμα, τόσο ἡ ταχύτης μεταδόσεως αὐξάνει. Καὶ ἀπὸ τοὺς σχετικὰς ὑπολογισμοὺς προκύπτει ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς, εἰς μεγάλην κλίμακα, πρέπει νὰ ἔχῃ μεγάλην πυκνότητα.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν γίνεῃ κατ' εὐθείαν παρατηρήσεις. Πάντως αἱ δύο ἀνωτέρω ἐκτεθεισὶ θεωρίαι συμβιβάζονται σήμερον, ἂν δεχθῶμεν ὅτι τὸ κέντρον τῆς Γῆς εὐρίσκεται εἰς στερεὰν κατάστασιν καὶ ὅτι μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ φλοιοῦ αὐτῆς ὑπάρχουν μεγάλα κοιλότητες ἐν διαπύρῳ καταστάσει, αὐταὶ δὲ προκαλοῦν τὰ φαινόμενα τῶν ἡφαιστειῶν, τῶν θερμῶν πηγῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας μετὰ τοῦ βάθους.

ΣΕΙΡΙΟΣ

Β'.

Αἱ ἐπιπλοκαὶ τῆς γρίπης καὶ ἡ θεραπεία τῆς.

Στὸ προηγούμενον ἄρθρον μας μιλῆσαμε γιὰ τὸ τρόπο τῆς μεταδόσεως τῆς γρίπης, γιὰ τὴ διαφορά ποὺ ὑπάρχει μετὰ τῆς κυρίας γρίπης καὶ τῶν ἐπιπλοκῶν τῆς καὶ πὼς εἶναι δυνατόν νὰ προφυλαχθοῦμε ἀπ' αὐτῆς. Σήμερον θὰ μιλήσωμε γιὰ τὰς ἐπιπλοκάς τῆς γρίπης ἢ ὅπως λέγονται καλλιτέρον κλινικὰ μορφὰ καὶ γιὰ τὴν θεραπεία αὐτῆς.

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ἔλθωμε σὲ ἐπαφὴ μὲ γριππιῶντα μέχρι νὰ ἀρχίσουν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς γρίπης περνοῦν 1-3 ἡμέρας. Ὁ χρόνος αὐτὸς ὀνομάζεται καὶ χρόνος ἐμφάσεως τοῦ μικροβίου εἰς τὸν ὀργανισμόν μας. Μετὰ τὰ πρῶτα ἐλαφρὰ συμπτώματα, ἀδιαθεσία γενικὴ, πόνος διὰ τοῦ κτλ. ἐμφανίζεται πυρετὸς ἀπὸ 38 μέχρι 40,5, ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως τῆς νόσου. Διάρκει 1-4 ἡμέρας καὶ κατόπιν ὑποχωρεῖ βαθμιαίως ἡ ἀποτόμωσις, χωρὶς νὰ δημιουργήσῃ οὐδέμιαν ἄλλην ἐπιπλοκὴν ποὺ νὰ φανερῶν καλλιτέρον τὴν ὑπάρξιν γρίπης. Συνηθέστερον ὅμως μετὰ τὰ πρῶτα συμπτώματα ἐπακολουθοῦν ἡ ἐπιπλοκάς, δηλ. ἡ ἐγκατάστασις τοῦ μικροβίου εἰς διάφορα ὅργανα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα παίρνει καὶ τὸ ὄνομα ἡ μορφή τῆς γρίπης. Ἡ πιὸ συχνὴ καὶ ἐλαφρὰ ἐπιπλοκὴ εἶναι ἡ καταρροϊκὴ γρίπη δηλ. τὸ συνᾶχι, ἡ λαρυγγίτις, τραχειίτις, ἡ ἀμυγδαλίτις καὶ ἡ βρογ-

χίτις. Διάρκει ἀπὸ 1-5 ἡμέρες καὶ κατόπιν ὑποχωρεῖ, ἐάν δὲν προκαλέσῃ καμμίαν ἄλλην ἱστορίαν καὶ ἰδίως σὲ μικρὰ παιδιά. Ἡ πείρα μᾶς ἐδίδασκε ὅτι πολλὰς φορὲς μὴ ἐλαφρὰ γριπποῦλα κακῶς θεραπευθεῖσα, ἐγένετο αἰτία ἐπικινδύνων ἐπιπλοκῶν (ὠτίτις, ἀδενίτις κλπ.). Δευτέρα ἐπιπλοκὴ καὶ ἀρκετὰ ἀτυχῶς συχνή, ἰδίως στὰ παιδιά, εἶναι ἡ πνευμονικὴ γρίπη. Αὕτη ἔχει δύο μορφάς, τὴν γριπποῦλη πνευμονία ποὺ διαρκεῖ 8-10 ἡμέρας μὲ ἔκβασιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον καλὴν καὶ τὴν βρογχοπνευμονία, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀριθμοῦνται οἱ περισσότεροι θάνατοι ἐκ γρίπης καὶ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν προήλθον τὰ ἑκατομύρια θύματα κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τοῦ 1918. Ἡ μορφή αὕτη τῆς γρίπης διαρκεῖ 15-20 ἡμέρες μὲ ἀλλεπαλλήλους φάσεις, πότε βελτιώσεως καὶ πότε ἐπιδεινώσεως τῆς καταστάσεως καὶ ἄλλοτε ἐμφανίσεως τῶν πλέον ἐπικινδύνων ἐπιπλοκῶν (πυώδης πνευρίτις κλπ.).

Τρίτῃ μορφῇ γρίπης εἶναι ἡ νευρική, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐκτὸς τοῦ πυρετοῦ ἐμφανίζονται ἐκδηλώσεις νευρικὰ καὶ σπασμωδικὰ μηνιγγιτικὰ. Ἡ νευρική γρίπη εἶναι ἡ περισσότερον ἐνοχλητικὴ ἐξ αἰτίας τῶν ἐντόνων κεφαλαλγιῶν, νευραλγιῶν καὶ νευριτιδῶν. Πολλὰς φορὲς οἱ πόνοι εἶναι τόσον δυνατοὶ στὰ ἄκρα, στίς ἄρθρους, στίς καὶ ἰδίως στὴ μέση, ὥστε χαρακτηρίζονται καμμίαν φορὰ ὡς ρευματισμοί. Ἡ γριπποῦλη μηνιγγίτις εἶναι ἐπιπλοκὴ σπανία. Ἄλλῃ τέλος μορφῇ τῆς γρίπης εἶναι ἡ κοιλιακὴ μορφή καὶ ἡ ὁποία εἶναι σπανιότατα εἰς τοὺς μεγάλους καὶ συχνότερα στὰ παιδιά ἀπὸ τὴ μεγάλη εὐπάθεια ποὺ ἔχουν στὸν ἐντερικὸν σωλῆνα. Χαρακτηριστικὸν τῆς κοιλιακῆς γρίπης στὰ παιδιά εἶναι ἡ ἐμφάνισις μαζί μὲ τὸν πυ-

ρετόν, ἐμέτων, πόνων κοιλιακῶν καὶ διαρροίας, ἡ ὁποία φθάνει στὰ πιὸ μικρὰ παιδιά μέχρι πραγματικῆς ἐντεροκολίτιδος. Σ' αὕτῃ τὴν περίπτωσιν γίνονται τὰ πιὸ ἐπικινδύνων λάθη ἀπὸ τὸ φόβον τῆς διαρροίας. Ἀρχίζουν τὴν καταστροφικὴν διαίτη μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐξάντλησιν τοῦ παιδιοῦ καὶ τὴν παράτασιν τόσο τῆς γρίπης, ὅσο καὶ τῆς διαρροίας, ἡ ὁποία γιὰ νὰ γιαντρεθῇ θέλει τὴν κανονικὴν τροφὴν τοῦ καὶ τὴν τόνωσιν τοῦ παιδιοῦ, ὥστε νὰ περάσῃ ἡ γρίπη ποὺ ἔκανε τὴν διάρροια καὶ ἔτσι νὰ γιαντρεθῇ κι' αὕτη. Ἀλλοτε πάλιν ἡ κοιλιακὴ γρίπη μοιάζει, ὅπως καὶ ἄλλοτε ἔχομε γράψει, μὲ τύφο, ἡ παρανοεῖται τελείως καὶ ὀνομάζεται γαστρικός πυρετὸς ἢ γαστρίτις, (βλέπε «Νεολογισμὸς» τευχ. 45, 46, 47) μὲ ἀποτέλεσμα τὴν κατατάρτησιν τοῦ ἀρρώστου μὲ ἐπικινδύνων διαίταν καὶ ἄσκοπα φάρμακα.

Τέλος ἡ γρίπη δὲν ἀφήνει κανένα ὄργανον ποὺ νὰ μὴ τὸ θίξῃ τόσο κατὰ τὴν ὀξείαν τῆς φάσιν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἀνάρρωσιν.

Διὰ τὴν θεραπείαν τῆς δὲν δύναμαι ἐνταῦθα νὰ εἰσέλθω εἰς λεπτομερείας, περιορίζομαι μόνον νὰ τονίσω ὅτι τὰ κυριώτερα φάρμακα τῆς γρίπης εἶναι ἡ συνέχισις τῆς κανονικῆς τροφῆς τοῦ ἀρρώστου πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ, ὁ περιορισμὸς τῆς πολυφαρμακίας καὶ τέλος ἡ ἀποφυγὴ τῶν γνωστῶν γιαντροσφιδῶν τῆς γειτονίας ἢ τῶν διαφόρων... παθῶν τοῦ φιλικοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ἔγκαιρος ἐπέμβασις τοῦ γιαντροῦ καὶ ὁ κανονισμὸς μιᾶς ἀπλῆς καὶ συστηματικῆς θεραπείας ἔχει πάντοτε τὰ ὀραιότερα ἀποτελέσματα κατὰ τῆς γρίπης.

Γ. Μπαμπούρης
Παιδίατρος

ΣΟΛΩΝ

Ο ΣΟΦΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣ

Αρχαίον Αθηναϊκόν νόμισμα εικονίζον τὸν Σόλωνα.

Ένας δλιγάριθμος ὄμιλος ἀνθρώπων, με λευκὲς χλαμύδες, διέσχισε βίαια τὴν ἀκτὴ τῆς Μουνυχίας καὶ σταμάτησε ἀντικρὺ στὴ μεγάλη τριήρη, ποὺ λικνιζόταν ἡρεμὰ στὰ γαλανὰ νερά, πάνοπλη γιὰ μεγάλο ταξίδι. Ένας μεσόκοπος ἄνδρας, σφικτοδεμένος, ἀποσπᾶσθηκε ἀπὸ τὸν ὄμιλο, ὕψωσε τὸ χέρι σὲ τελευταῖο ἀποχαιρετισμὸ πρὸς τοὺς συντρόφους του, κι' ἐνῶ ἐκείνοι ψιθύριζαν δακρυσιμὰ «Χαῖρε Σόλων», αὐτὸς με καθαρὸ βῆμα προχώρησε κι' ἀνέβηκε σὸ πλοῖο.

Τὰ σχοινιά τοῦ καραβιοῦ λυθῆκαν καὶ τὰ κουπιά χτύπησαν ρυθμικά τὰ καταγάλανα νερά. Γοργόφερο τὸ πλοῖο ἐκινούσε γιὰ τὸ ἄγνωστο. Ἡ αὖρα, Σειρήνα ἀσύλληπτη, χαϊδεύοντας ἀπαλὰ τὰ τενωμένα στὰ ψηλά κατάρτια κατάλευκα πανιά, σιγανότερα γουδοῦσε τὸν χιλοειπωμένο σκοπὸ τοῦ ξενητεμοῦ.

Ὁ νηόφερος, ποὺ οἱ σύντροφοί του ἀποκάλεσαν Σόλωνα, στήλωσε τὸ αὐστηρὸ του βλέμμα κατὰ τὴ στεριά. Μπροστὰ τοῦ ἀπλωνόταν ἡ μεγαλόπρεπη εἰκόνα τῆς Ἀττικῆς ὑπογραμμισμένη ἀπὸ τὸ γαλάζιο πέλαγος, ποὺ τὴ συνέχειά του διέκοπτε κάτω ἐκεῖ ὁ μυστηριώδης ὀρίζοντας.

Ἀπὸ τὸν πάμφωτο λόφο τῆς Ἀκροπόλεως, ὅμοιο με φωτοστέφανο, ἐξακοντιζόταν σὸ ἀπείρο ἀντικατοπτριζόμενες στὰ μάρμαρα τῶν ναῶν τῆς οἱ παιγνιδιάρικες ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, λές κι' ὁ βράχος τῆς Ἀθηνᾶς ζητοῦσε νὰ διαμφισβήτησιν τοῦ Φοῖβου τὴ δόξα.

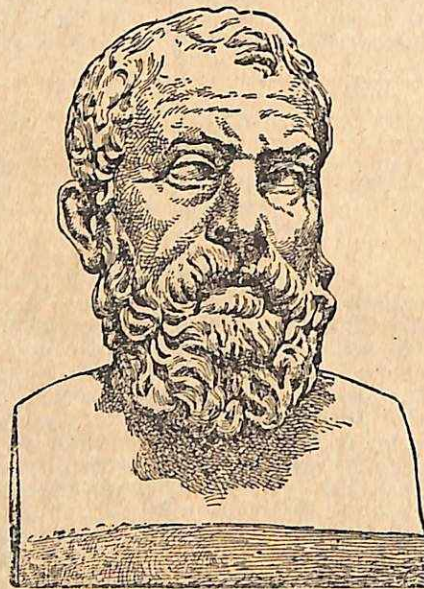
Βαθεῖες ρυτίδες αὐλάκωναν τὸ εὐρὺ μέτωπο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔφευγε σὸ μακρινὸ ταξίδι. Ρυτίδες ποὺ πρόδιδαν πὼς ἡ σκέψις του ἦταν σκληρὴ σὲ σκέψη στὴ σκληρὴ ἀρπάγες μεγάλων συλλογισμῶν. Μὴν τάχα δὲν ἦταν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ὅταν ρωτήθηκε γιὰ κάτι, ἀπάντησε τό: «Γηράσκω ἀεὶ διδασκόμενος». Κάτι θὰ τοῦ δίδασκε ὁ ἔαφνικός καὶ θεληματικός ἐκπατρισμός του.

Ὡς τόσο ἡ συλλογὴ του δὲν κράτησε πολὺ. Τὰ ἀδρά κι' ἀντρίκια χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του συσπᾶσθησαν κι' ἕνα χαμόγελο ἀνέπωθη ἡ ικανοποίησις φάνηκε στὰ χεῖλη του. Τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του φωτίστηκαν, λές κι' ἀντίκρυζαν κάποιο μεγαλόπρεπο κι' ἀπόκοσμο ὄραμα. Ένα ὄραμα ἀπὸ κείνα ποὺ εἶναι προσωρισμένα μόνο γιὰ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς.

Ὁ Σόλων, ὁ μεγάλος σοφὸς καὶ νομοθέτης, ὁ δυνατὸς ἄρχοντας καὶ μεταρρυθμιστής, αὐτοεξωριζόταν, ἐπειτα ἀπὸ τεσσάρων χρόνων κοπιαστικὴ δουλειὰ γιὰ τὴν πατρίδα του, μακριὰ ἀπὸ τὴ χώρα ποὺ τόσο ἀγάπησε. Δὲν αἰσθανόταν καμμιά πικρία γιὰ τὴν ἀναχώρησί του αὐτή. Μποροῦσε ἄλλωσ-

τε, ἂν ἤθελε, νὰ μείνῃ στὴν Ἀθήνα, νὰ ἐξακολουθῇ νὰ κυβερνᾷ τὸν τόπο του, καὶ νὰ χαίρεται τ' ἀγαθὰ τῆς δύναμης ποὺ δίνει ἡ ἀρχή. Ὅμως ὁ Σόλων δὲν ἦταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐπιθυμοῦν τὴ δόξα. Ὅτι ἔκαμε, δὲν τὸ ἔκαμε γιὰ νὰ μαζέψῃ γύρω του ἐφήμερες δάφνες. Δὲν πῆρε τὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ ικανοποιήσῃ προσωπικὲς φιλοδοξίες. Ἀν δέχθηκε νὰ κυβερνήσῃ, τὸ ἔπραξε μονάχα γιὰ ν' ἀνοίξῃ τὸ δρόμο στὰ μεγάλα πεπρωμένα τῆς φυλῆς του. Γιὰ νὰ φέρῃ μιὰ τάξι στὴν ἀναρχομένη πατρίδα του. Καὶ τώρα ποὺ, ὕστερα ἀπὸ τέσσερα χρόνια, θεμέλιωσε καλὰ τὸ ἔργο του, ἔφευγε μακριὰ γιὰ νὰ ἀφήσῃ σ' ἄλλους ἐλεύθερο τὴ λεωφόρο ποὺ αὐτὸς χάραξε.

Ὁ Σόλων γεννήθηκε σὸ νησί τῆς Σαλαμῖνος στὰ 640 π. Χ. Καταγόταν ἀπὸ παλιὰ ἀρχοντικὴ οἰκογένεια. Ὁ

Αρχαία προτομή τοῦ Σόλωνα.

πατέρας του Ἐξηλεκτίδης ἦταν ἀπόγονος τῆς γενεᾶς τῶν Κοδριδῶν κι' ἡ μητέρα του ἦταν πρωτεσδέλφη τοῦ Πεισιστράτου. Φτωχός, ἀναγκάστηκε, πολὺ νέος, νὰ καταπιαστῇ με τὸ ἐμπόριο γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ζήσῃ. Ἐταξίδεψε σὲ μακρινὲς χώρες. Πνεῦμα ὁμως ἀνήσυχο κι' ἐρευνητικὸ, διψώντας ἀπὸ μάθησι καὶ σοφία, ὁ Σόλων, δὲν περιωριζόταν μόνο στὶς ἐμπορικὲς συναλλαγές, στὶς χώρες ποὺ ἐπισκεπτόταν. Μελετοῦσε τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν λαῶν με τοὺς ὁποίους ἐρχόταν σ' ἐπαφὴ κι' ἐρευνοῦσε προσεχτικὰ τὰ πολιτικο-κοινωνικο-οικονομικὰ τους συστήματα.

Ὅταν, σὸ τέλος τριάντα χρόνων, ἐπέστρεψε κι' ἐγκατεστάθηκε μόνιμα στὴν Ἀθήνα δὲν ἦταν μόνο πλούσιος σὲ χρήματα, ἀλλὰ καὶ σὲ γνώσεις. Βαθὺς μελετητὴς εἶχε βαθειὰ γνώσι

τῆς φιλοσοφίας τῆς ἐποχῆς του, κι' ἤξερε νὰ κρίνῃ ὀρθὰ ἀνθρώπους καὶ πράγματα.

Ἡ Ἀθήνα βρισκόταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη σὲ πολὺ κακὴ κατάστασι. Ἐξωτερικά, σὰν ἀνεξάρτητη πόλις, εἶχε χάσει κάθε γόητρο καὶ ἰσχύ. Οἱ Μεγαρεῖς εἶχαν γίνῃ κύριοι τῆς Σαλαμῖνος, ποὺ δέσποζε τῆς Ἑλευσίνας καὶ τοῦ Πειραιῶς, τῶν κυριωτέρων λιμανιῶν τῆς Ἀττικῆς. Οἱ εὐγενεῖς κατεῖχαν ἀποκλειστικὰ τὴν ἀρχὴ καὶ με τὰ ἀπερίοριστα προνόμια τοὺς πίεζαν τυραννικά τὸ λαό. Οἱ φόροι ἦσαν ἀβάστακτοι γιὰ τίς μικροαστικὲς καὶ μικροαγροτικὲς τάξεις. Ἀγρόται καὶ ἄστοι ἀναγκαζόταν νὰ δανεισθοῦν γιὰ νὰ πληρώσουν τοὺς φόρους, πληρώνοντας τόκο ἐξωφρενικὸ στοὺς πλουσίους, ποὺ τοὺς ἐξεμεταλλεύοντο. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς μὴ μπορῶντας νὰ ἐξοφλήσουν τὰ χρεῖ τους, ἔχαναν, σύμφωνα με τὸ νόμο, τὰ δικαιώματα τοῦ ἐλευθέρου πολίτου, γινόντουσαν δοῦλοι τῶν πιστωτῶν τους, καὶ δὲν ἦσαν λίγοι ἀπ' αὐτοὺς ἐκείνοι ποὺ εἶχαν πούληθῇ σὰν κτήνη στὶς ξένες ἀγορὲς τῶν δούλων. Ἡ δημαγωγία, ἄλλη πληγὴ αὐτῆ τοῦ Φαραῶ, ἐκμεταλλεύονταν τὴν ἀθλία αὐτὴν κατάστασι κι' οἱ ἐρίδες, ποὺ χώριζαν τὸ λαὸ καὶ τοὺς εὐγενεῖς κι' ἀκόμα τίς τάξεις τῶν εὐγενῶν, ἦσαν τόσο πλατειές, ὥστε ἡ πόλις τῆς Ἀθηνᾶς βρισκόταν σὲ πραγματικὴ ἀναρχικὴ κατάστασι. Ἡ ἐπανάστασι ἦταν ἔτοιμη νὰ ἐκραγῇ. Κι' ὥσάν νὰ μὴν ἀρκοῦσαν ὅλ' αὐτά, οἱ Ἀλκμεωνίδαι δὲν ἐννοοῦσαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν καὶ τὴν τυραννίδα καὶ ν' ἀπαλλάξουν τὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὸ Κυλώνειον ἄγος.

Στὴ δύσκολη αὐτὴ ἀκριβῶς ἐποχὴ ἔκαμε σὸ Ἄστυ τῆς Παλλάδος τὴν ἐμφάνισί του ὁ Σόλων καὶ με τὸ βαθὺ φιλοσοφικὸ καὶ πολιτικὸ του πνεῦμα, ἀντελήφθηκε ἀμέσως πὼς μόνο ἂν ἀνακουφιζόταν οἰκονομικὰ ὁ λαὸς καὶ ἐπερχόταν προσέγγισι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν, θὰ ἦταν δυνατόν ἡ πόλις νὰ βρῇ τὸ δρόμο τῆς πρὸς τὰ μεγάλα τῆς πεπρωμένα.

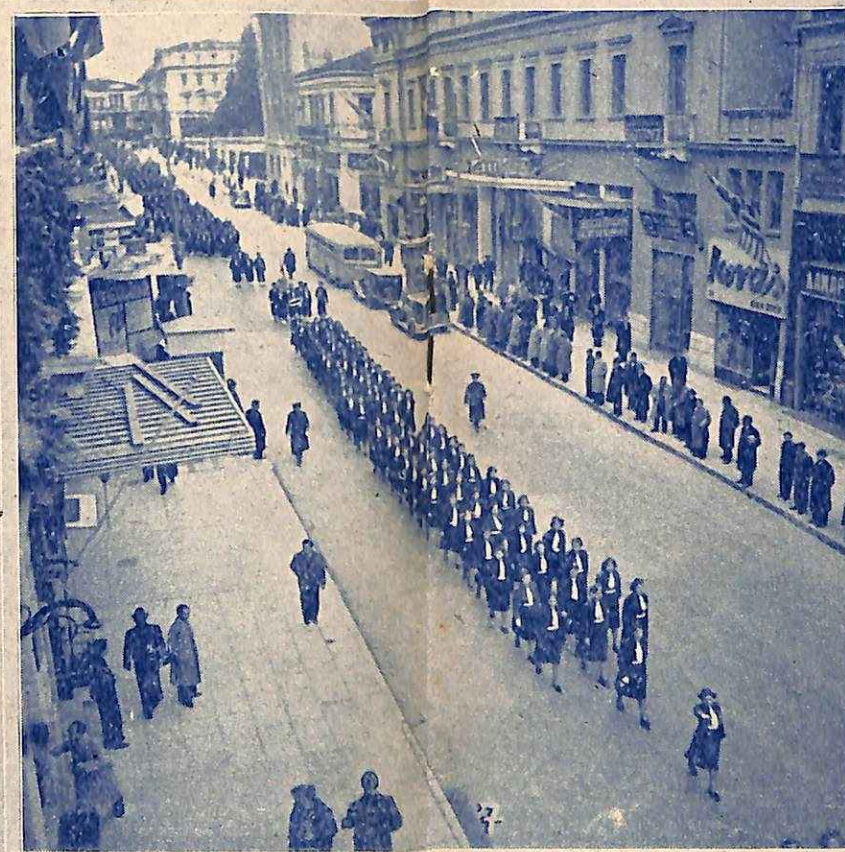
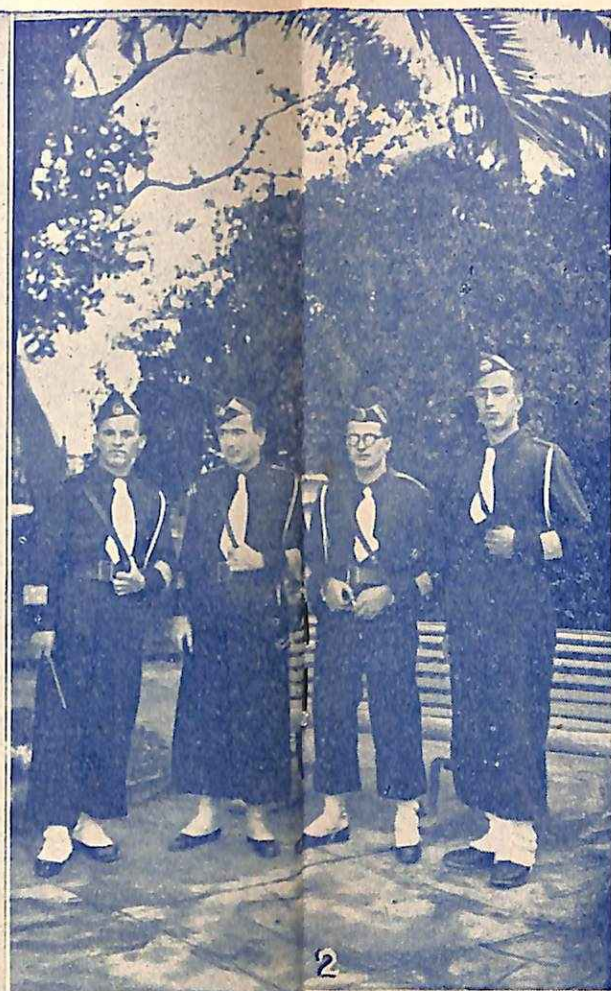
Χωρὶς δισταγμὸ καταπιάστηκε ἀμέσως με τὴν πολιτικὴν παρακινούμενος κι' ἀπὸ τοὺς φίλους του, με μόνη φιλοδοξία νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς συμπολίτες τους. Οἱ ἄρχοντες ἐπειτα ἀπὸ τίς ἐπανειλημμένες συμφορὲς ποὺ εἶχε ὑποστῇ ἡ πόλις, κατὰ τίς ἀτυχες προσπάθειές των ν' ἀνακαταλάβουν τὴν Σαλαμίνα, εἶχαν ἀπαγορευθεῖ κάθε πρότασι ἐκδιώξεως τῶν Μεγαρέων ἀπὸ τὸ νησί. Ὁ Σόλων δὲν χάνει καιρὸ. Προσποιεῖται τὸν τρελλό. Βάζει σὸ κεφάλι του, κάποια μέρα, τὸ σκουφάκι τῶν ἀσθενῶν τοῦ φρενοκομείου, καὶ παρουσιάζεται ἑξαλλος στὴν Ἀγορὰ, ψάλλοντας τὴν Ἑλεγκίαν τοῦ «Σαλαμί». Οἱ νέοι ἐνθουσιάζονται ἀπὸ τὸ προτροπικὸ ποίημα τοῦ Σοφοῦ. Τίθεται ἐπὶ κεφαλῇ των, ἐξανασκάζει τοὺς ἄρχοντας νὰ τὸν βοηθήσουν, ἐπιτίθεται κατὰ τῶν Μεγαρέων καὶ

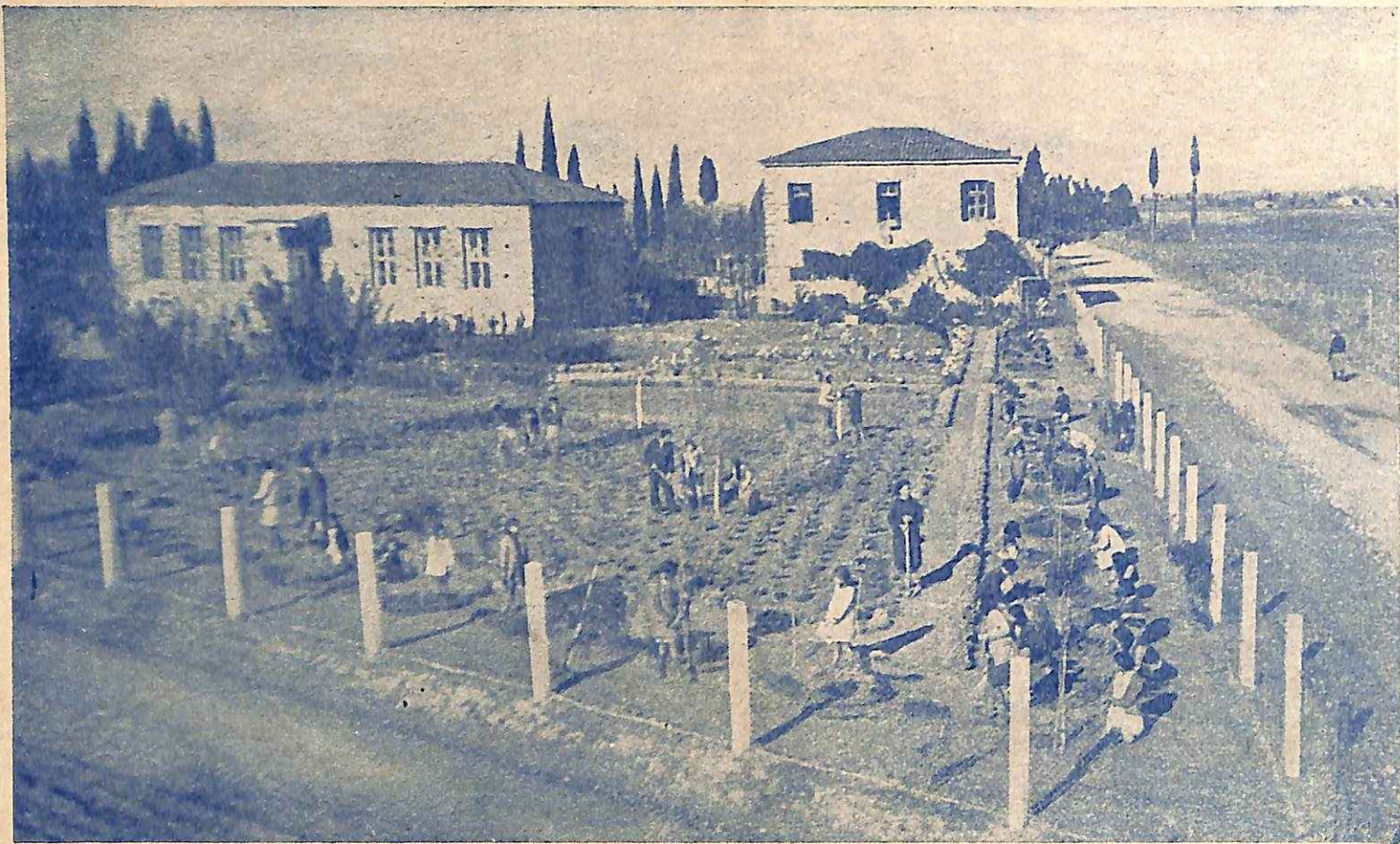
Ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἐντατικῆς καλλιέργειας εἰς Βόλον.

Τὸ Ἐπιτελεῖον τοῦ βου Ὑποτομέως Ἀθηνῶν.

1) Ένα στιγμιότυπον από το κομψό της πηττας εις την Περιφ. Διοίκ. Ἀρρέων Πρωτευούσης. 2) Ὁμάς βαθμοφόρων τῆς Ὑποδιοικήσεως Ε.Ο.Ν. Ἀνδρου. 3) Μερικά ἀπὸ τὰ ἐνδυσθέντα (100) ἀπορὰ παιδάκια ὑπὸ τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων. 4) Σκαπανεῖς τῆς Δ 135ης Φάλαγγος Θεσσαλονίκης. 5) Ἀπὸ τὴν ἐξόρμησιν τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀρρέων Χίου διὰ τὴν ἀναβάσασαίν. 6) Ὁ Ἐπιτελάρχης τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ βαθμοφόροι τῆς Κεντρ. Διοικήσεως, μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν εὐχῶν πρὸς τὸν Ἀρχηγόν. 7) Παρέλασις τμημάτων Ε.Ο.Ν. Πρωτευούσης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὀνομαστικῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ. 8) Ἀπὸ τὴν περιοδεῖαν τοῦ Γεν. Ἐπόπτου Θράκης κατὰ τὴν ἀπαρχὴν τῆς μάχης τῆς αὐταρκείας.

Καλλιέργεια του σχολικού κήπου υπό των Σκαπανέων εις Σαθβάλεια Ήλειας.

Από την έορτήν της έντατικής καλλιιεργείας εις Σέρρας.

ΟΙ ΔΥΟ ΠΟΝΤΙΚΟΙ

Δυο ποντικοί ταξιδέψανε και φτάσανε σ'ε μιά πολιτεία. Λοιπόν ο ένας είδε ένα πλουσιόσπιτο, και λέει: 'Εγώ θα μείνω εδώ. 'Ο άλλος είπε: 'Εγώ θα πάω στο βουνό, να βρω μιά βελανιδιά, να τρώω τὰ βελανιδία, να πίνω και τὸ νερό μου, και νάχω τὴν ἡσυχία μου' και τοῦ ἔδειξε τὸ μέρος ποῦ ἦτανε ἡ βελανιδιά, ἂν θέλῃ καμιά φορά νὰ πάῃ νὰ τὸν βρῇ. 'Εκάθισε δυο χρόνια στο σπίτι αὐτὸς και πάρχυνε. Μιά μέρα λέει: Δὲν πάω νὰ βρῶ τὸν φίλο μου νὰ δῶ τί κάνει; Κίνησε λοιπὸν και πήγε νὰ τὸν βρῇ.

—Ωρα καλή, ἀδερφέ. Πῶς τὰ περνᾶς μετὰ τὰ βελανιδία;

—Καλά.

—'Εγὼ τρώω βούτυρα, λάδια, μέλια, και πάρχυν' ἐσὺ ἀγᾶμνηνες. 'Ελα ἐκεῖ πέρα ποῦ εἶμαι κι ἐγὼ, νὰ τρῶς καλά, και νὰ πίνῃς καλά.

Και κείνος τὸν ρώτησε: μήπως ἔχει γάτα τὸ σπίτι;

—Δὲν ἔχει, μόνο ἔλα νὰ πᾶμε.

'Επῆγανε λοιπὸν στο σπίτι, ἀνεβήκανε ἀπάνω στὰ κεραμίδια, και καθίσανε στὴν τρύπα τῆς καμινάδας. 'Εκεῖ, κάτω στο τζάκι, ἔτυχε νὰ κάθεται ἡ γάτα.

Τρομαγμένος ὁ δεύτερος τότε τοῦ λέει:

—Νὰ ποῦ ἔχει λοιπὸν γάτα, κι ἐσὺ μοῦ εἶπες πῶς δὲν ἔχει.

—'Αμ' εἶναι στραθὴ, δὲ βλέπει, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ πρῶτος.

—Γιὰ πέσε κάτω νὰ δοῦμε εἶναι στραθὴ;

—Στάσου νὰ πέσω.

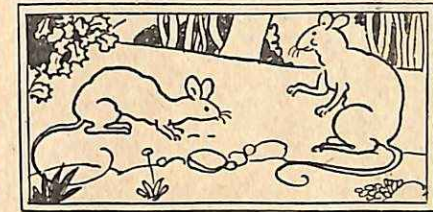
Πέφτει λοιπὸν ἡ γάτα ἐκοιμώτανε ἀπάνω στὴ στάχτη' μπῆκε στάχτη στὰ μάτια της και δὲν ἐπρόφτασε νὰ τὸν πιάσῃ. 'Ανέβηκε κατόπιν στὰ κεραμίδια και τοῦ λέει:

—Νά, δὲ σοῦ εἶπα ἐγὼ πῶς εἶναι στραθὴ;

τοὺς ἐκδιώκει ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέρῃ των Πατρίδα. 'Αμέσως κατόπιν, ἐπιστρέφοντας στὴν 'Αθήνα, πείθει μετὰ τὴν εὐγλωττία του και τ' ἀκαταμάχητα σοφὰ του ἐπιχειρήματα τοὺς 'Αλκμεωνίδας νὰ παραδοθοῦν σὲ δίκην τοῦ λαοῦ και νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν. 'Η ἰσχυρά του προσωπικότης ἐπιβάλλεται ἔπειτα ἀπὸ τὰ κατορθώματά του αὐτὰ στο λαό, και τ' ἀλληλομισοῦμενα κόμματα συμφωνοῦν και τὸν ἐκλέγουν ἄρχοντα τὸ 594. 'Αμέσως πείθει τοὺς 'Αθηναίους νὰ λάβουν μέρος στον ἱερὸ πόλεμο ὑπὲρ τῆς πόλεως τῶν Δελφῶν και ἀρχίζει τὸ ἐπίπονο ἔργο τῆς κοινωνικῆς και νομοθετικῆς μεταρρυθμίσεως. Μὴν ἀκούοντας τοὺς φίλους του, ποῦ τοῦ συνοστοῦν πλήρη ἀνατροπὴ τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, ἀναλαμβάνει, μετὰ τὴ βαθεῖα πολιτικὴ του διαίσθησι, τὴν ἡρεμὴ κοινωνικὴ μεταρρύθμισι, ποῦ θ' ἀ-

Ὁ σύντροφος ὁμοῦ τοῦ ξαναλέει: —Γιὰ ξαναπέσε, νὰ δοῦμε ἂν θὰ σὲ πιάσῃ.

Πέφτει πίσω. 'Η γάτα ἦταν ἑτοιμῇ,

καθὼς ἔπεσε, τὸν ἄρπαξε και βγήκανε τ' ἀντερά του.

—'Ε, λέει ὁ ἄλλος: κάλιο βελάνια και μέσα τ' ἀντερα, παρὰ βούτυρα, λάδια και μέλια, και ὅξω τ' ἀντερα.

Κάλιο πουλάκι στο κλαρί παρὰ πουλάκι στο κλουδί.

Η ΑΛΕΠΟΥ ΚΙ' Ο ΚΑΒΟΥΡΑΣ

Μιά ἀλεπού κι' ἕνας κάβουρας συμφωνήσανε μιά φορά νὰ σπείρουν σιτάρια, και τὰ σπείρανε.

Ὅταν ἦρθε τὸ θέρος, πήγανε νὰ τὰ θερίσουν' και μόλις ἀρχίσανε νὰ τὰ θερίζουν, τοῦ λέει ἡ ἀλεπού:

—Θέρισε ἐσὺ, κι ἐγὼ νὰ πάω νὰ βαστάξω τὸ βράχο, ποῦ εἶναι ἀντίκρου μας, μὴν πάει και πέσῃ και σὲ πλακώσῃ' κι' εὐθὺς ἐκίνησε και πήγε στο βράχο.

Ὁ κάβουρας μετὰ ἀδιαφορία ἀκούσε ὅ,τι τοῦ εἶπε ἡ ἀλεπού' και θέριζε ὥσπου τὰ τέλειωσε. Τότε πήγε και ἡ ἀλεπού, και μαζί τ' ἀλωνίσανε, και σκεπτόντουσαν πῶς νὰ τὰ μοιράσουνε. 'Εκεῖ ποῦ σκεπτόντουσαν, εἶπε ἡ ἀλεπού:

—Ποῦ νὰ καθίσουμε νὰ τὸ μοιράσουμε' τὸ μοιράζουμε ἀμέτρητο.

—Και πῶς νὰ γίνῃ; εἶπε ὁ κάβουρας.

νοίξῃ τὴ λεωφόρο στὴ στενὴ συνεργασία τῶν ἀλληλομισοῦμένων φατριῶν. Χωρίζει ἀμέσως τὸ λαὸ σὲ τέσσερις τάξεις, τοὺς πεντακοσιομεδίμνους, τοὺς ἱππεῖς, τοὺς ζευγίτας και τοὺς θήτας, και μεταφέρει τὸ φορολογικὸ φορτίο στὶς τρεῖς πρῶτες πλούσιες τάξεις. Καταργεῖ τὰ προνόμια τῶν εὐγενῶν, κηρύσσει τὴν σεισάχθεια, ἀπαλλάσσοντας τοὺς βαριά χρεωμένους ἀπὸ τὶς ὀφειλές των, μειώνει τὸν τόκο, καταργεῖ τὴν ἀπώλεια τῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν γιὰ χρέη, ὀρίζει ἀνώτατο ὄριο τῆς ἰδιοκτησίας τῆς γῆς και μειώνει τὴν ἀξία τοῦ νομισματοῦς ἀντικαθιστώντας τὸ Αἰγινητικὸ νομισματικὸ σύστημα μετὰ τὸ Εὐβοϊκόν, ἀνακουφίζοντας ἔτσι πλατύτερα τὶς φτωχὲς τάξεις.

Τέσσερα ὁλόκληρα χρόνια χρειάστηκε ὁ Σόλων νὰ συμπληρώσῃ τὴν νομοθετικὴν και πολιτικὴν του μεταρρύθμισι. Τὴν ἴδια ἐποχὴ, ποῦ συνεπλή-

—Πάρε σὺ τ' ἄχυρο κι' ἐγὼ τὸ σιτάρι. 'Η παίρνω ἐγὼ τὸ σιτάρι κι' ἐσὺ τ' ἄχυρο, εἶπε ἡ ἀλεπού.

—Ὅχι ἔτσι, εἶπ' ὁ κάβουρας.

—Πῶς λοιπὸν; λέει ἡ ἀλεπού.

—Νὰ τραβηθοῦμε πέρ' ἀπὸ τ' ἄλωνι κι' ὅποιος ἔρθῃ πρῶτος στο σωρό, ἐκεῖνος νὰ πάρῃ τὸ σιτάρι.

—'Α, εἶπε ἡ ἀλεπού, και τοῦ Θεοῦ ἀρέσει τοῦτο.

'Ετσι λοιπὸν τραβηχτήκανε πέρ' ἀπὸ τ' ἄλωνι. 'Αμα φτάσανε σ' ἕνα διάστημα, λέει ἡ ἀλεπού:

—'Ισὶα νὰ σταθοῦμε, νὰ μὴν εἰπῇς πῶς εἶμαι μπροστὰ ἐγὼ.

—'Α ὄχι, εἶπε ὁ κάβουρας: στάσου πρὶο μπροστὰ ἐσὺ: δὲ με μέλει' κι' ὅταν σοῦ πῶ τράβᾳ, τραβάς.

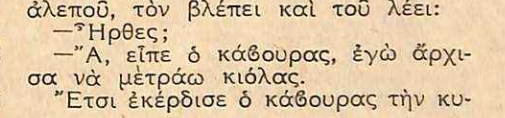
—Καλὰ λοιπὸν, εἶπε ἡ ἀλεπού.

—Τότε, λέει ὁ κάβουρας, τραβά. Καθὼς ἔκανε νὰ κινήσῃ, ὁ κάβουρας ἐκόλλησε στὴν οὐρά της, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ και τραβάγανε. 'Αμα φτάσανε ἐκεῖ ποῦ ἦτανε ὁ σωρὸς τοῦ σιταριοῦ, γύρισε ἡ ἀλεπού νὰ δῇ ἂν ἔρχεται κι' ὁ κάβουρας. Καθὼς ἐγύρισε ἐκεῖνος πάτησε ἀπάνω στο σωρό, κι' ἀρχίνησε πρῶτος Κυττάζει ἡ ἀλεπού, τὸν βλέπει και τοῦ λέει:

—'Ηρθες;

—'Α, εἶπε ὁ κάβουρας, ἐγὼ ἀρχισα νὰ μέτρώ κιάλας.

'Ετσι ἐκέρδισε ὁ κάβουρας τὴν κυ-

ρὰ Μαριά τὴν ἀλεπού μ' ὅλες τὶς πονηριές της.

(Τ. Δρ.)

ρωσε τὸ ἔργο του, τέλειωσε ἱκανοποιητικὰ γιὰ τὴν πόλι και ὁ ἱερὸς πόλεμος.

Κατόπιν πήγε στὴν Αἴγυπτο, στὴν Κύπρο και κατὰ πολλοὺς στὴ Μικρὰ 'Ασία. Φιλοξενήθηκε ἀπὸ τὸν Φαραὼ 'Αμασιν, τοὺς μεγάλους σοφοὺς ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου, ἐπεσκέφθηκε τὸ Φιλόκυπρον, βασιλεῖα τῆς Κύπρου και κατὰ κάποιαν παράδοσιν και τὸν Κροῖσον τῆς Λυδίας.

Πολλοὶ ἰσχυρίζονται πῶς ὁ Σόλων γύρισε ἔπειτα ἀπὸ δέκα χρόνια στὴν 'Αθήνα, ὅπου βρίσκοντας τὴν πόλι νὰ τυραννιέται ἀπὸ τὸν Πεισίστρατο, αἰσθάνθηκε βαθεῖα ἀπογοήτευσιν και ἐξήγειρε τοὺς 'Αθηναίους κατὰ τοῦ τυράννου. Κατ' ἄλλους ἔμεινε και πέθανε στὴν Κύπρο. 'Απὸ τοὺς ἀρχαίους συγκατελέχθηκε μετὰ τῶν ἑπτὰ σοφῶν.

Γ. Ν. Βιστ.

(Συνέχεια
έκ του προηγούμενου)

—Αλλ' αν στην αρχή τα συζητούσαμε με τόση βέρμη, αν φιλονικούσαμε σχεδόν για αυτά, τώρα δεν προφέραμε παρά λίγα λόγια.

—Αμα ρωτούσε κανένας του άπαντούσαν ά-
πλως:

—Καλά θά το ίδουμε...

—Ημιασε αλήθεια θαμμένοι δυο μέρες η
έξη; Θά το βλέπαμε όταν θά έφθανε η στι-
γμή της σωτηρίας. Μά θά έφθανε ποτέ αυτή
η στιγμή; Έγώ τουλάχιστον άρχισα να άμ-
φιβάλλω πολύ. Μά και από τους άλλους έξ-
φευαν κάπου-κάπου λόγια που μαρτυρού-
σαν ότι η ίδια αμφιβολία τους κυριεύει.

—Τό μόνο που με παρηγορεί, αν μείνω για
πάντα έδω μέσα, είπε ο Μπεργκουνού, είναι
ότι η έταιρεία θά βγάλει σύνταξη στη γυ-
ναίκα μου και στα παιδιά μου. Τουλάχιστον
δεν θά κατατηθούν ζητιάνοι.

—Ο Δάσκαλος, σαν Άρχηγος θεώρησε χρέ-
ος του να νά έμβραση, γιατί έκρινε πως η
άπελπισία ήταν τόσο επικίνδυνη στη θέση μας,
όσο και η θέσι μας η ίδια.

—Δεν θά μείνης έδω μέσα περισσότερο
από μās είπε στο Μπεργκουνού, τά βαγονά-
κια δουλεύουν καλά, τό νερό χαμηλώνει.

—Πού χαμηλώνει τό νερό;

—Στά πηγάδια.

—Αιμή, στη στοά;

—Θά γίνη κι αυτό, περίμενε...

—Αλήθεια, Μπεργκουνού, είπα έξαφνα ο
Καρρորή, αν χρεωκόπησε η έταιρεία μας,
όπως χρεωκόπησε η έταιρεία του Δασκάλου,
τί θά γίνουν η γυναίκα σου και τά παιδιά
σου;

—Σώπα βλάκα, η έταιρεία μας δεν έχει
ανάγκη.

—Δεν έχει ανάγκη όσο έχει τό άνθρακωρυ-
χείο, μά τώρα που τό άνθρακωρυχείο έπλη-
νυκε; —Ας είναι όμως. Άν ήμουν τώρα έξω
θα χαίρομαι πολύ.

—Γιατί;

—Γιατί θάβλεπα τους Διευθυντές και
τους μηχανικούς με ψευμένα αυτιά. Δέ θά εί-
ναι πιά άποηρόφανοι σαν πρώτα. Ψέματα;

—Εκτός από τό Δάσκαλο που έκρυβε τά αίσθη-
ματά του και τόν Καρρորή που δεν αίσθανό-
ταν μεγάλα πράγματα, έμεις οι άλλοι δεν μι-
λούσαμε πιά για τη σωτηρία. Μόνο λόγια
άπελπιστικά άνέβαιναν άπ' την ψυχή μας
στά χείλη.

—Λέγε, τι θέλεις Δάσκαλε, τά βαγονάκια
δεν θά μωρέσουν ποτέ να βγάλουν τόσο
νερό.

—Κι' όμως σās έκαμα τό λογαριασμό πό-
σες φορές, λιγάκι ύπομονή.

—Ο λογαριασμός δεν θά μās βγάλει από
έδω μέσα.

—Ο λόγος ήταν τού Παγής.

—Αλλά ποίος;

—Ο Θεός.

—Φυσικά, άποκρίθηκε ο Δάσκαλος, τό θέ-
λημα τού Θεού θά γίνη και θά σωθούμε.

—Εμένα μω φαίνεται, είπε ο Παγής, πως
αν βρισκόμαστε έδω μέσα, είναι γιατί ύπάρ-
χουν μεταξύ μās και κακοί, που ο Θεός θέ-
λησε να τους τιμωρήσει.

—Χωρίς άλλο είπα ο Μπεργκουνού. Ο
Θεός θέλησε να δώσει σε κάποιον από μās
την ευκαιρία να ξεπληρώσει κάποιο μεγάλο
του άμάρτημα. Στόν Παγή, σ' έμένα; Δεν έ-
ρω. Όσο για μένα θά παρουσιάζουν μω-
στά στο Θεό με τη συνείδηση πιά ήσυχη αν
μπορούσα να ζήσω τις τελευταίες ήμέρες μου
σαν καλός χριστιανός. Τόν παρακαλώ μ' όλη
μου την καρδιά να μω συγχωρήσει τις άμαρ-
τίες.

Και γονατίζοντας χτύπησε με τις παλά-
μες του τό στήθος.

—Κι' έγώ έχω άμαρτίες και τ' όμολογώ
μπροστά σ' όλους, φώναξε ο Παγής. Μά ο
καλός μās άγγελός και ο Άη Γιάννης ο
προστάτης μω ξέρουν καλά πως ποτέ μω δεν
άμάρτησα θεληματικά, και πως ποτέ μω δεν
έξαψα κανένα.

Δεν έξρω αν ήταν η έπίδρασι της σκοτει-
νής εκείνης φυλακής, ο φόβος τού θανάτου, ή
έξάντλησι από την πείνα, τό θαμπό φως της
λυχνίας που μόλις έφώτιζε την αλλόκοτη αυ-
τή σκηνή, μά σαν άκούγα την δημόσια αυτή
έξομολόγησι βαθεία σαν τού Παγή και τού
Μπεργκουνού, ήμουν έτοιμος να γονατίσω
κι' έγώ και να έξομολογήθω. Έξαφνα άκου-
σα πίσω μω έναν λυγρό και γυρίζοντας βλέ-
πω τόν πελώριο Καμπούρο να γονατίζει χά-
μω. Είχε κατεβή πρό όλίγου από τό σκαλί
του για να πάρη στο δικό μω τη θέσι τού
Καρρորή κι' έτσι τόν είχα κοντά μω.

—Ο άμαρτωλός, έφώναξε, δεν είναι ούτε ο
Παγής, ούτε ο Μπεργκουνού; είμαι έγώ! Έ-
μένα τιμωρεί ο Θεός άλλα μετανωώ, μετανωώ.
Άκούστε να σās πω όλη την αλήθεια. Άν
βγώ από δώ μέσα όρκίζομαι να διορθώσω
τό κακό που έκαμα. Άν δέ βγώ διορθωτέ
το έσεις. Έδω κι' ένα χρόνο, έλεγε, ο Ρουκέ-
τος δικάστηκε σε 5 χρόνια φυλακή γιατί έ-
κλεψε τάχα ένα ρολόι από την κάμερη τού
Βιντάλ. Είναι άδίκος. Έγώ τό έκλεψα, έγώ
έκλεψα τό ρολόι. Τόχω κρυμμένο κάτω άπ'
τό κρεβάτι μω. Άν σηκώσετε την τρίτη
πλάκα άριστερά θά τό βρήτε.

—Στό νερό! στό νερό! έφώναξαν συγχρό-
νως ο Παγής κι' ο Μπεργκουνού.

—Άν τόν ρίξετε στο νερό, θά ρίξετε μαζί
του κι' έμένα, φώναξε ο Δάσκαλος.

—Καλά, άποκρίθηκε, δεν τόν ρίχνουμε
άλλά με μιά συμφωνία: Θά τόν άφήσης μω-
νάχο στην άκρη. Κανένας δεν θά τού μιλήση,
κανένας δεν θά τόν προσέξη πιά.

—Αυτό είναι δίκαιο, είπε ο Δάσκαλος, τού
αξιζεί...

—Ύστερα από τά λόγια αυτά τού Δασκά-
λου που ήταν σά να πούμε η καταδικαστική
άπόφασι τού Καμπούρου, στριμωχόκαμε έ-
μεις οι τρεις. Ο θεός Δάσκαρος, ο Δάσκαλος
κι' έγώ, κι' άφήσαμε άρκετό διάστημα άνάμεσα
σε μās και τόν δυστυχήμενον εκείνον που ήταν
ακόμα γονατιστός άπάνω στο κάρθουνο. Πολλές
ώρες, στοχαζόμυ, θάμεινε στη θέσι εκείνη ά-
κίνητος. Μόνο κάπου-κάπου ξανάλεγε:

—Μετανωώ!

Και τότε ο Παγής και ο Μπεργκουνού τού
έφώναξαν:

—Πολύ άργά μετανοείς δειλέ, γιατί φο-
βάσαι. Έδω κι' έξη μήνες, έδω κι' ένα χρό-
νο σ' είχα καλό να μετανωήσης.

—Άγχομιάζω; και χωρίς να τους άποκρί-
νεται άπευθείας, έλεγε και ξανάλεγε:

—Μετανωώ, μετανωώ.

Θά τόν είχε πιάσει πυρετός, γιατί όλο τού
τό σώμα τρεμούλιαζε κι' άκούγαμε τά δόντια
του να χτυπούν.

Και τότε ο Παγής και ο Μπεργκουνού τού
έφώναξαν:

—Πολύ άργά μετανοείς δειλέ, γιατί φο-
βάσαι. Έδω κι' έξη μήνες, έδω κι' ένα χρό-
νο σ' είχα καλό να μετανωήσης.

—Άγχομιάζω; και χωρίς να τους άποκρί-
νεται άπευθείας, έλεγε και ξανάλεγε:

—Μετανωώ, μετανωώ.

Θά τόν είχε πιάσει πυρετός, γιατί όλο τού
τό σώμα τρεμούλιαζε κι' άκούγαμε τά δόντια
του να χτυπούν.

Και τότε ο Παγής και ο Μπεργκουνού τού
έφώναξαν:

—Πολύ άργά μετανοείς δειλέ, γιατί φο-
βάσαι. Έδω κι' έξη μήνες, έδω κι' ένα χρό-
νο σ' είχα καλό να μετανωήσης.

—Άγχομιάζω; και χωρίς να τους άποκρί-
νεται άπευθείας, έλεγε και ξανάλεγε:

—Μετανωώ, μετανωώ.

Θά τόν είχε πιάσει πυρετός, γιατί όλο τού
τό σώμα τρεμούλιαζε κι' άκούγαμε τά δόντια
του να χτυπούν.

Και τότε ο Παγής και ο Μπεργκουνού τού
έφώναξαν:

—Πολύ άργά μετανοείς δειλέ, γιατί φο-
βάσαι. Έδω κι' έξη μήνες, έδω κι' ένα χρό-
νο σ' είχα καλό να μετανωήσης.

—Άγχομιάζω; και χωρίς να τους άποκρί-
νεται άπευθείας, έλεγε και ξανάλεγε:

—Μετανωώ, μετανωώ.

Θά τόν είχε πιάσει πυρετός, γιατί όλο τού
τό σώμα τρεμούλιαζε κι' άκούγαμε τά δόντια
του να χτυπούν.

Και τότε ο Παγής και ο Μπεργκουνού τού
έφώναξαν:

—Πολύ άργά μετανοείς δειλέ, γιατί φο-
βάσαι. Έδω κι' έξη μήνες, έδω κι' ένα χρό-
νο σ' είχα καλό να μετανωήσης.

—Άγχομιάζω; και χωρίς να τους άποκρί-
νεται άπευθείας, έλεγε και ξανάλεγε:

—Μετανωώ, μετανωώ.

Θά τόν είχε πιάσει πυρετός, γιατί όλο τού
τό σώμα τρεμούλιαζε κι' άκούγαμε τά δόντια
του να χτυπούν.

Και τότε ο Παγής και ο Μπεργκουνού τού
έφώναξαν:

—Πολύ άργά μετανοείς δειλέ, γιατί φο-
βάσαι. Έδω κι' έξη μήνες, έδω κι' ένα χρό-
νο σ' είχα καλό να μετανωήσης.

—Άγχομιάζω; και χωρίς να τους άποκρί-
νεται άπευθείας, έλεγε και ξανάλεγε:

—Μετανωώ, μετανωώ.

Θά τόν είχε πιάσει πυρετός, γιατί όλο τού
τό σώμα τρεμούλιαζε κι' άκούγαμε τά δόντια
του να χτυπούν.

Και τότε ο Παγής και ο Μπεργκουνού τού
έφώναξαν:

—Πολύ άργά μετανοείς δειλέ, γιατί φο-
βάσαι. Έδω κι' έξη μήνες, έδω κι' ένα χρό-
νο σ' είχα καλό να μετανωήσης.

—Διψώ, είπε, δώστε μω τό παπούτσι...

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-
—Δεν είχε πιά νερό στο παπούτσι. Σηκώ-

Από την ήρωική έποποιία της Κρήτης Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ

Η Βασιλεύουσα είχε πιά πέσει και σ' ολόκληρη την παλαιά Βυζαντινή Αυτοκρατορία αντηχούσε τώρα η φωνή του Χότζα, που καλούσε τους πιστούς στη Λατρεία του Προφήτη.

Βρισκόμαστε στα 1664. Οι Τούρκοι είχαν επικρατήσει σ' ολόκληρη τη Βαλκανική Χερσόνησο. Ένα κομμάτι όμως του παλιού Έλληνικού Κράτους έμενε ακόμα έξω απ' την κυριαρχία τους. Ήταν ένα νησί, κεί κάτω στην άκρη του Αιγαίου. Η Κρήτη. Άλλοι είχαν προλάβει στην κατάκτησή της και η ένδοξη μεγαλόνησος αποτελούσε τώρα την πιο σημαντική έπαρχία της κριτικής Ένετικής Δημοκρατίας. Τα μαρτύρια που τραβούσαν οι Κρητικοί κάτω απ' την Ένετική κυριαρχία ήταν αφάνταστα. Οι Ένετοι, φανατικοί καθολικοί καθώς ήταν, έβλεπαν πάντα με περιφρόνηση τους Έλληνες, γιατί η παλαιά έχθρα μεταξύ της Α-νατολικής και Δυτικής Έκκλησίας είχε δημιουργήσει μια μεγάλη αντιπαθία ανάμεσα στους Καθολικούς και τους Ορθοδόξους.

Αυτή ήταν η κατάσταση στην Κρήτη ως το 1664, όποτε ο τότε σουλτάνος Ίμπραήμ αποφάσισε να την καταλάβει. Αυτό ήταν ανέκαθεν τόν δνιρο κάθε σουλτάνου που ανέβαινε στο θρόνο, γιατί το νησί αυτό, κομμάτι της παλιάς Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, το θεωρούσαν δικό τους μια που αντίκατέστησαν τους Βυζαντινούς καταχτώντας σπιθαμή προς σπιθαμή το Κράτος τους. Αφορμή γυρεύανε λοιπόν κι' η αφορμή βρέθηκε. Ήταν μια έπιθεσι των Ίπποτων της Μελίτης (Μάλτας) σ' ένα Τουρκικό καράβι που πήγαινε επίσημους προσκυνητές και τάματα στη Μέκκα. Το καράβι αυτό τό κουρσέψαν και πολλούς αχμαλώτους και λάφυρα πούλησαν σε διάφορα λιμάνια της Κρήτης.

Τό τόλμημα εξώργισε τό σουλτάνο και παίρνοντας αφορμή απ' την ύποδο-χή που κάνανε στους Ίπποτες οι Έ-νετικές αρχές της Κρήτης, αποφάσισε να έπιτεθι. Δεν φανέρωσε όμως άμέ-σως τόν σκοπό του.

Τό Μάρτη του 1645 κηρύττει έπίση-μα τόν πόλεμο στους Ίπποτες και στέλνει άμέσως πολυάριθμο στρατό και στόλο εναντίον τους. Τό σχέδιό του όμως ήταν άλλο. Ήθελε να πα-ραπλανήσει τούς Ένετους, ώστε να τούς βρθ έντελως άπρετοιόμαστους με μια αλφινδιαστική άπόδοσι στην Κρή-τη. Οι Ένετοι κάτι ύποπτευήκαν και σόναάζαν όπως-όπως όσο στόλο μπό-ρουσαν και στρατό στο νησί για κάθε ένδεχόμενο. Μ' αν μ' αυτή την πρό-χειρη έτοιμασία είχαν μερικές έλπί-

δες για μια άποτελεσματική σχεδόν άμυνα, ένοιωσαν γρήγορα πώς οι δυ-νάμεις αυτές θάταν άσήμαντες αν μα-ζί με την Τουρκική έπιθεσι είχαν να παλαίψουν και με τούς Κρητικούς, που σίγουρα θάθρiscαν την εύκαιρία κα-τάλληλη να έπαναστατήσουν κι' αυτοί, έκδικούμενοι έτσι για τά τόσα που τράβηξαν τετρακόσια σχεδόν χρόνια απ' αυτούς. Για νάχουν λοιπόν εις της μια μεριά άσφαλισμένα τά νάτα τους κι' απ' την άλλη μια σημαντική βοή-θεια τούς Έλληνες, άλλαξαν άπότο-μα τακτική καί διοίκηση. Έτσι κι' όρ-θόδοξες έκκλησίες τούς επέτρεπον να χτίζουν από δώ και πέρα, μα και πολ-λούς τιμητικούς τίτλους και άξιώμα-τα δώσανε σε πλούσιους Έλληνες της Κρήτης. Η χειρονομία αυτή άνακοί-φισε τούς Κρητικούς κι' άπό τότε, ως την τελική κατάληψη της Κρήτης απ' τούς Τούρκους, Κρητικοί και Ένετοι άπετέλεσαν ένα ένιατο μέτωπο. Τό Χριστιανισμό.

Και τά γεγονότα εξέλιχθηκαν πιά γοργά μ' όλα τά δραματικά τους έπα-κολοθήματα.

Ένα καλοκαιριάτικο πρωί, στις 24 Ίουνίου 1664, έντρομοι οι Χριστιανοί είδαν ένα κολοσσιαίο στόλο από 400 Τουρκικά καράβια ν' άράξει στο μικρό λιμανάκι των Μεσόγειων της Κισάμου. Ύστερα από λίγο έξηγαν χιλιάδες Τούρκοι άποδιβάστηκαν στα Κρητικά χώματα. Στρατηγός της έκστρατείας ήταν ο Γιουσούφ Πασάς, ένας άνθρω-πος έξυπνος, τολμηρός και δραστή-ριος. Τό σχέδιό του ήταν να καταλά-βη όσο τό δυνατόν γρήγορα τά διάφορα πολεμικά κέντρα των Ένετών κι' έτσι να δημιουργήσει σύντομα «τετελεσμένα γεγονότα», προτού προλάβουν οι Χρι-στιανοί να φέρουν βοήθεια απ' τη Δύσι. Κι' η ραγδαία βέβαια κατάληψη δεν καθωρθώθηκε γιατί με πείσμα οι Ένετοι άμύνονταν, μα τό άποτέλεσμα ήταν τό ίδιο. Μέσα σε δύο μήνες ο Γιουσούφ κατέλαβε τά Χανιά, που ά-ποτελούσαν μια σημαντική έλπίδα άν-τιστάσεως των Ένετών. Η άλλωσι πα-νηγυρίστηκε στην Πόλη, μα ο πορθη-τής, για άγνωστους λόγους, κατηγο-ρήθηκε και δολοφονήθηκε μέσ' στα Χανιά από άνθρώπους τόο σουλτάνου. Την άρχηγία ανέλαβε τότε ο Χουσεΐν Πασάς, που στην άρχή του Σεπτέμβρη πολιορκήσε τό Ρέθυμνο και τό άνάγ-κασε να παραδοθι έπειτα από δίμηνο άποκλεισμό. Δεν έμενε πιά παρά τό Μεγάλο Κάστρο για να όλοκληρωθι ή κατάληψη του νησιού.

Ο Χάνδακας, ή Μεγάλο Κάστρο, ό-πως τό λέγανε ήταν ένα φρούριο Ι-σοχυρότατο με έπτά προμαχώνες που ο καθένας άποτελούσε και ιδιαίτερο φρούριο και που συγκοινωνούσαν με-ταξύ τους με ύπογειους διαδρόμους. Ήταν τόσο τεχνική ή διαρρύθμισί του, που θεωρούνταν την έποχή εκείνη σαν ένα από τά μεγαλύτερα φρούρια της Άνατολής. Έκει έμελλε να στα-ματήσει για πολύν καιρό ή όρμη των Τούρκων. Είκοσι σχεδόν χρόνια τό πο-

λιορκούσαν και όΚρητικός αυτός πό-λεμος, όπως όνομάστηκε ο άγώνας γύρω απ' τό θρυλικό αυτό φρούριο, πήρε τέτοια ήμη, που όλόκληρος σχε-δόν ο τότε γνωστός κόσμος είχε στραμμένα με άγωνία και θαυμασμό τά βλέμμάτα του στους ήρωικούς ύπε-ρασπιστάς του. Ήταν οι τελευταίες άναλαμπές του Χριστιανικού μεγα-λείου που άγωνίζονταν ακόμα ενάντια στους Μωαμεθανούς.

Η πρώτη πολιορκία άρχισε στις 16 του Νοέμβρη του 1647. Βάσληξε έξη μήνες, κι' ήταν τέτοια ή πανώληβρία, που πάθαν οι πολιορκηταί — χάσανε πάνω από είκοσι χιλιάδες ψυχές — που άναγκάστηκαν να την λύσουν περιμ-ένοντας απ' την Πόλη περισσότερες έν-ισχύσεις σε στρατό και πυροβολικό. Πραγματικά στις 28 του Σεπτέμβρη 1648 φτάνουν στα Χανιά είκοσι χιλιά-δες Γενίτσαροι με άφθονα πολεμοφό-δια και βαρύ πυροβολικό. Έτσι οι Τούρκοι ξαναγυρίζουν και πολιορκούν στενότερα τόν Χάνδακα. Στρατηγός των ήνωμένων χριστιανικών δυνάμεων ήταν ο Φραγκίσκος Μοροζίνης, ένας από τούς περιφημότερους στρατηγούς της έποχής εκείνης. Στο πλάι του πο-λεμούσαν δύο ακόμη γενναίοι Ίππό-ται της Δύσεως, ο Κόμης Μάρκος και ο Βέλγος Ζιλ ντ' Ας. Η στάσι των πολιορκουμένων στη δεύτερη αυτή πο-λιορκία δεν ήταν καθόλου παθητική, όπως θά περίμενε κανείς. Δεν άρκούν-ταν δηλαδή μόνον να άποκρούουν τις έχθρικές έπιθέσεις, μα ενάντια κάνανε κι' αυτοί όρμητικές άντιπθέσεις. Κι' ήταν φοβεροί οι αλφινδιασμοί των Χρι-

Κρής όπλαρχηγός κατά την έποχήν της Ένετοκρατίας.

στιανών. Κάνανε τέτοια θραύσι στους πολιορκητές, φέρνανε τέτοια σύγχυσι στις τάξεις τους, που σαν γυρίζανε στο Κάστρο θριαμβευταί και νικηφό-

ροι κουβαλούσαν μαζί τους πλούσια λάφυρα και πολλούς αχμαλώτους. Οι σιδερόβραχοι Ίπποται με τά κολοσ-σιαία τους άναστήματα, που τά κά-νανε ακόμα μεγαλύτερα οι φοβερές πανοπλίες τους, κραδαίνοντας τις πε-λώριες σπάθες τους, προκαλούσαν τόν τρόμο στους Τούρκους και βρίσκανε για μόνη σωτηρία τους τη φευγάλα πετώντας από πάνω τους ό,τι μπο-ρούσε να τούς βαρύνει, όπλα, σπα-θιά, μαρπούτι και βόλια.

Αν είχαν όμως οι Χριστιανοί ση-μαντικές έπιτυχίες, διατρέξανε αντίθε-τα και σοδαρους κινδύνους, που οι κρισιμώτεροι απ' όλους ήταν οι άνα-τινάξεις των Τούρκων. Άρχισανε στις 25 Ίουλίου. Τό πρωί εκείνο μια τρομαχτική έκρηξι άκούστηκε κι' ο προμαχώνας «Μαρτινέγκας» τινάχτηκε στον άέρα. Με άγριες φωνές όρμάνε απ' τις σχισμάδες οι Τούρκοι κι' οι Χριστιανοί τρέχουν βιαστικά στο μέ-ρος εκείνο για να τούς έμποδίσουν.

Έννηα όλόκληρες ώρες πολεμούσαν! Δεν ήταν άγώνας αυτός. Σωστή τιτα-νομαχία. Έκινδύνευσαν σοδαρά τότε οι Χριστιανοί, μα στο τέλος υπερίσχυ-σαν και κατώρθωσαν να διώξουν τόν έχθρο έξω από τά τείχη τους. Πριν προλάβουν καλά-καλά να άνασάνουν και να διορθώσουν τό μισογκρεμισμέ-νο τείχος, νέα έκρηξι γίνεται σ' άλ-λο. Άλλη πάλι εκεί φοβερότερη απ' την πρώτη. Ήταν άπερίγραπτη ή λύσ-σα των πολεμιστών, που άγωνίζονταν με τέτοιο πείσμα, ή βοή που γίνονταν απ' τά βογγητά των πληγωμένων, τις φωνές των άνδρών και τά στριγκλιά-ρικά τριζιμάρια των σπαθιών!

Άλλες τέσσερις άντινάξεις έγι-ναν, μα όλες είχαν την τύχη των πρώ-των. Στο τέλος άπελπιζόμενοι οι Τούρκοι απ' τόν άκαρπτον άγώνα, έλυ-σαν την πολιορκία και γύρισαν άπρα-κτοι στα Χανιά.

Μόλις όμως πέρασε ο χειμώνας του 1649 ξαναθυμούνται πάλι τό Κάστρο και ή πολιορκία ξαναρχίζει στις 30 Αύγουστου. Αυτή, βαστήξε δυο μόνο μήνες κι' ήταν απ' την άρχή ως τό τέ-λος μια σειρά από θριάμβους των χρι-στιανικών όπλων.

Έν τώ μεταξύ όμως άλλα άπρόο-πτα γεγονότα διακόπτουν για άρκετό καιρό τις έπιχειρήσεις. Στην Κεντρική Ευρώπη ξεσπάει ο Ούγγρικός πόλε-μος και πολλές τουρκικές δυνάμεις ή-ταν άπασχολημένες στην Βοσνία. Και δεν άρκοισε μόνο αυτός ο πόλεμος, μια μεγάλη έπανάστασι κλονίζει τά θεμέλια της Όθωμανικής Αυτοκρατο-ρίας. Ο Ίμπραήμ έκθρονίζεται και φονεύεται στις φυλακές του Βοσπό-ρου, ενώ τά τάγματα των Γενιτσαρών ανεβάζουν στο θρόνο ως Σουλτάνο τόν Μωάμεθ Δ'.

Μόλις τό 1660 πάλι, έπειτα από έν-τεκα όλόκληρα χρόνια, έπαναλαμβά-νουν την πολιορκία. Οι έπιχειρήσεις όμως αυτές δίχως καμιά μέθοδο, δί-χως κανένα σχέδιο, είχαν την ίδια τύ-χη με τις προηγούμενες.

Έτσι ο «Κρητικός πόλεμος» συνε-χίζονταν δίχως τό τέλος του να φαί-νεται κοντά. Έκτός απ' τις έπιτυχίες των στρατιωτικών χριστιανικών δυνά-μεων, ο ένετικός στόλος είχε κι' αυ-τός μεγάλες και σημαντικές νίκες, κα-ταναυμαχώντας σχεδόν πάντα τόν

Εικονογραφημένα χειρόγραφα ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΑΝ ή τοιχογραφίες των Αγιορείτικων μοναστηρίων και τά πά-νω σε εύλο εικονίσμα-τα, των καθολικών του, δεν μπορούν να μάς μιλήσουν παρά για την τέχνη μέχρι του 16ου αιώνας, όμως ο πολύτιμος θησαυρός των σκευοφυλακίων του και των βιβλιοθη-κών του που βρίσκε-ται ηηλοτύπα άσφαλι-σμένως στις σκοτει-νές κρύπτες τους μάς ηηγαίνει πολύ παλαι-ότερα, φτάνοντας μέ-χρι του 12ου και πέρα ακόμη αιώνας. Είναι τά χρυσόφανα, τά χρυ-σοεικόνια, τά σμάλτα, τά ευλόγλυπτα, και τέλος ή μικρογραφία από τά περίφημα ει-κονογραφημένα του χειρόγραφα. Στις τελευ-ταίες μέλιστα, — παρά τό στενό σύνδεσμο που παρουσιάζουν με τό μεγάλο εικονογραφικό κύκλα — έπειδή έπιτρέπεται περισσότερη έλευ-θερία συνθέσεως και θεμάτων, παρ' όση εις τις τοιχογραφίες και τά εικονίσματα, μπο-ρούμε να παρακολουθήσουμε όχι μονάχα τη σύγχρονη τους καλλιτεχνική έκδηλωσι, αλλά ακόμη και πολύ ίσως περισσότερο τη σύγ-χρονη τους ζωή, ιδίως στις μικρογραφίες από τά Δημιώδη. τό λαϊκό χέρι του εικονογράφου, όπως έγκαταλείπεται σ' ένα σωρό από άθώες και έντελως ιδιωτικές έκμυστηρεύσεις, μάς έπιτρέπει να δούμε τη βαθειά παρατήρησι που είχαν της ζωής και την πλούσια γνώσι της Ιστορίας.

Η εικονογραφία του «Ιώδ» (χειρόγραφο όπ' αριθ. 590 της Μονής Βατοπεδίου) είναι βουτηγμένης θαρρείς μέσα σε άραβική αίσθη-σι, κι' η κατοχή τών στρατιωτικών θεμάτων του τεχνίτου των μικρογραφιών της όπ' αριθ. 344 όκτατεύχου του Βατοπεδίου της κάνει να σπαρταρούν ακόμα από ζωή. Κοντά σ' αυτές μπορούμε να άναφέρουμε τόν περίφημο εικο-νογραφημένο κώδικα του Διοσκουριδίου στη Μονή της Λαύρας, ένα ελλητάριο που τ' άρ-χηκά του γράμματα παρουσιάζουν συμπλέγ-ματα από ζωα της Μονής Σταυρονικήτα, τά περίφημα εικονογραφημένα της Ρωσικής Μονής, της Λαύρας, του Βατοπεδίου και των Ίδίων.

Έκτός όμως απ' αυτά, τό συναίσθημα που σοφ γεννά και τό άπλούστερο εικονογραφε-μένο χειρόγραφο, είναι αυτόχρονα κατάλλη-λις. Αυτά δεν είναι πιά βιβλία, είναι ποιή-ματα έντελειας. Μάς μένει σχεδόν άσύλλη-πτος ο ζήλος που τούς κρατούσε καθισμένους στον «σκιμπος» για να γεμίσουν κατεσάτα από πελάριους τόμους, με χρώματα φιλωτέ-ρα πολλές φορές απ' τό φιλωτέρο μαργαρι-τάρι, να τά έπαναστολίσουν με θαυμασία

τουρκικό κι' ένοχλώντας έτσι τις άδιά-κοπες ένισχύσεις που έφταναν απ' την Πόλη.

Για μια στιγμή όμως ή κατάσταση άλλαξε άπτότομα. Έντελως τυχαία ο Σουλτάνος, που νόμιζε την Κρήτη έν-τελως ύποταγμένην, πληροφορήθηκε την άδικαιοσύνη της άπραξίας του στρα-τού του. Άποφασίζει λοιπόν να λάβη δραστηκά μέτρα για την ξεκαθάρισι της καταστάσεως. Τό πρώτο μέτρο ή-ταν να άνακαλέσθ τόν Χουσεΐν και να διορίση γενικό Αρχιστράτηγο τόν ίδιο τό Μέγα Βεζύρη, τόν περίφημο Άχμέτ Κιοπρουλή.

Και πραγματικά στις 21 του Ό-κτώβρη 1666 φτάνει στα Χανιά και στις 14 του Δεκέμβρη τόν ίδιο χρό-νου στρατοπεδεύει έξω απ' τό Κάστρο.

(Η συνέχεια στο προσεχές)

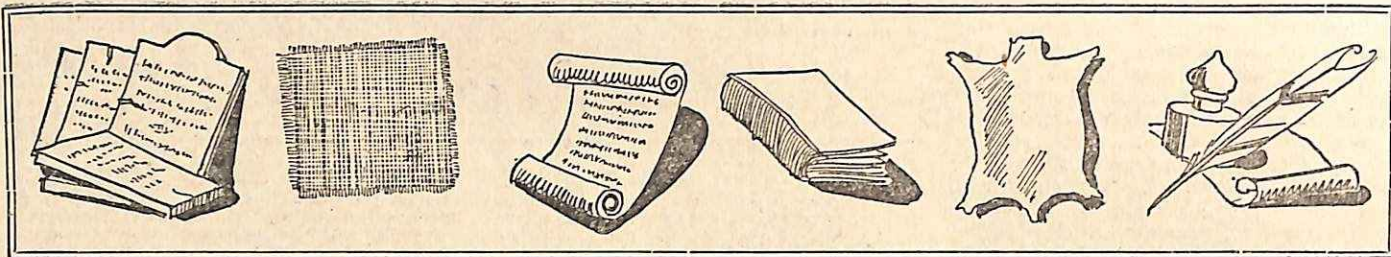
«έπίτιλτα» ή να καταστολίσουν τά πλατιά τους περιώρια, — τας ώας, — με γενναίωφρο-σύνη και ξενιοσσία άκατανόητη, άκούμενοι στον τίτλο του «ταπεινού» ή «άμαρτωλού» ή σε καμιά συγκινητική, καθώς τούτη, έκμυ-στήρευσι: «Ίδρωτί πολλών συσχεθέντες και πόνω, τό γλυκύτατον μόλις εύρομεν τέλος». Σ' ένα θαυμάσιο εικονογραφημένο χειρόγρα-φο της Μονής του Άγ. Διονυσίου, που περιέ-χει 19 λόγους Γρηγορίου του Θεολόγου, στο πρώτο φύλλο του άυτοεικονίζεται ο τεχνίτης ντυμένος πολυτελέστατο πορφυρόχρυσο ως κάτου τά πόδια χιτών (περιβλή ή αληθινή έορτή) να παρουσιάζη τόν άποτελειωθέντα τόμο στον Άγιο, που άνενίζοντας τόν άσπτη-ρά στο πρόσωπο τόν εύλογεί. Αυτό θά πη «ΕΡΩΣ» άρετής.

Άλλ' άς έλθουμε τέλος στο όπ αριθ. 61 ψαλτήριο της Μονής Παντοκράτορος. Ένα άκέφαλο ψαλτήριο, χαρακτηρισμένο από τό Λάμπρο ως έργασια του 13ου αιώνα. Μέσα στα άπλόχωρα κατεσάτα του, με τό έλάχιστο κείμενο και τά πλατεία περιώρια είναι χυ-μένως άφθονα ο θησαυρός έκάτο περίπου πα-ρασάσεως. Στις περισσότερες γίνεται μια χριστολογική μεταφορά των ψαλμών. Είναι άφάνταστο τό ύψηλό και σύγχρονα άδίστοτο της εξερεύσεως. Μια λεπτότης κριτική και μια σαφήνεια έντελως Έλληνική. Άπέναντι στη Δαυιδική φράσι, είναι τι έγκατελείπες με» ο Χριστός όλόκληρος στο σταυρό του, μετα-φερομένης έτσι στο εύαγγελικό «είνα τι με έγ-κατέλειπε». Εις τό Δαυιδικό «Γευσάσθε και είδате ότι Χριστός ο Κύριος» ή άνάμνησι του «άβαστε φάγετε» έπεται έξ' αυτού πάντες» με τόν Ίησού μπροστά στην τράπεζα, όρθιο, στη μέση από τούς «περιστάτας» μαθητάς του. Εις τό «άνήγαγε» έξ' «Αδου την ψυχήν μου», ή άνάστασι του φίλου του Λαζάρου. Έτσι την βαρύχη Δαυιδική λύρα, την συνο-δεύει άδιάπτωτα, αείασσα και σε όλη της την έκταση, ή λεπτή χάρις ενός πλαγιαίου Έλληνικού. Και την Έλληνικήτητα αυτή δεν την άντικρύζει κανείς μόνο σ' αυτό τό χαρι-τωμένο τρόπο της μεταφοράς. Την άντικρύζει παντού. Στη σύνθεσι, στο χρώμα, στην έκ-φρασι, στην αίσθησι, στους τύπους, όλου αυ-τού του κόσμου που μεταχειρίζεται. Όλοι τοιούτοι μοιάζουν σαν χειροποίητοι λιποτάκτες των Έλληνικών άγγέλων, και είναι κομική ή ύποκρισία των, όταν προσποιούνται τόν Έ-θραίο ή τόν Χριστιανό των Γραφών. Και όμως είμεθα διατεθειμένοι να τούς πάρουμε για ότι αυτοί θά ήθελαν. Τόσο ύποδελτική είναι ή άπλότης του τεχνίτου των. Γιατί αυτά δεν είναι τυμώρυχα λείψανα, είναι «κόσμος ζών», στις «πληγές» ή παρόστασι εκείνων που στρεβλώνοντας τό σώμα, προφυλάσσουν με τά δυο χέρια τό πρόσωπο από τό δάγκωμα της «σολύμυνας» καθώς και κίνη με τά ζώα, που χώνοντας τό κεφάλι στα σκέλια τους συμμάχονται περίφορα περιμένοντας να ξεσπάσει ή καταγίδα ενώ τό έλαφρόταγο ακιρτά από άνησυχία, δείχνουν μια πλατεία παρατήρησι της ζωής.

Στό «έτι παρὰ σοί πηγή ζωής» πόλι, τό νε-ρό της Σαμαρείτιδος, τέσσερις περιστροφές γραμμές που ξεφεύγουν απ' τόν άνασχυμένο κάδο της, είναι τόσο νερό, όσο δεν είναι όλαμαζί τά ποτάμια του ρεαλισμού. Στο «εί Θεός, ο Θεός μου προς σε όρρηζών» είναι λεπτότατος ο λυρισμός του. Φέρει τόν Δαυιδ νέο βοσκό, καθισμένο με την γκλίτσα του άπάνω σε άκρότατη κορφή που την έχει περι-βάλει ένας άγέρας από αυγινό φως, στο «ένώτις μου δακρύων μου» δραματικώτατος. Ο πετεινός σηκωμένος στα νύχια του, φω-νάει το Πέτρο, ενώ εκείνος σπάνει στους λυγμούς του. Το ίδιο στο «έκωφώθη και ούκ ήνοιξα τό στόμα μου, ότι σ' έποίησας». Ο Ίησούς άνάμεσα από τούς έμπακτάς και ρα-πίζοντας, πρόσκειται παραπονετικά στον πα-τέρα, ενώ εκείνος τόν εύλογεί άποστρέφοντας τό πρόσωπο.

Ίσως να χρειάζονταν ν' άποτινάξη κανείς τις χειροτέδες μιας έερής περιγραφής και ν' άναχθι σε καθαρά αισθητική ζητήσι, για να μπορέση να προσδιορίση έπακριύτερα την καλλιτεχνική αξία, όλου αυτού του θη-σαυρού καθώς και την άνυπολόγιστη έπι-δρασι που θά μπορούσε να άσκήση ή γνω-ριμία και ή κατανόησι του, άπάνω στο μέ-λον της νέας Έλληνικής Τέχνης. Άλλά γι' αυτά όλα θά έπρεπε να μιλήσουμε και άλ-λότε.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ

(Από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

Στο σημερινό μας σημείωμα θα εξετάσουμε σύντομα τα μέσα που μεταχειρίστηκαν οι άνθρωποι για να γράφουν από τους αρχαιότερους χρόνους μέχρι σήμερα, αρχίζοντας από τα πιο πρωτόγονα, για να καταλήξουμε στο τελευταίο, το γνωστό σ' όλους μας χαρτί, το συνηθέστερο και φθηνότερο είδος γραφικής ύλης.

Οι αρχαίοι πρόγονοί μας, προκειμένου να διατυπώσουν γραπτά τις σκέψεις τους, εφίσταντο φθονερές δυσκολίες, για το λόγο ότι δεν είχαν προχειρή και φθηνή γραφική ύλη.

Τα παλαιότερα και τα πιο πρωτόγονα είδη γραφικής ύλης ήταν η πέτρα, πλάκες από ψημένο χώμα, όστρακα, λεπτές ξυλινές σανίδες, πλατεία φύλλα δένδρων, μεταλλικές πλάκες κλπ.

Απ' όλα αυτά, τα μόνα που άντεχαν στην καταστροφή του χρόνου ήταν βέβαια οι πέτρες, και τα κομμάτια των μεταλλών, πλην όμως η χρησιμοποίησή τους ήταν πολύ δύσκολη και για την σκληρότητά τους όσο και για τον όγκο τους (ιδίως των κομμάτων της πέτρας). "Υστερ' απ' αυτά καταλαμβάνει ο καθένας τα δύσκολο ήταν να γράφει κανείς κάτι και να το φυλάξει. Χρειάζονταν δολιχόληρη αποθήκη! Παρ' όλα τα αυτά όμως, επειδή δεν υπήρχε άλλο είδος γραφικής ύλης, αναγκάζονταν οι άνθρωποι να σκαλίζουν επάνω σε μεγάλες πέτρες τα γραπτά τους που ήθελαν να φυλάξουν και να θυμούνται. Έτσι π. χ. Έγραφαν οι πολιτείες της Αρχαίας Ελλάδος τους νόμους τους και τους φυλάγαν σε διάφορα δημόσια μέρη, συνήθως ιερά ιδρύματα. Τα γραπτά που είναι επάνω σε πέτρες, τα λέμε συνήθως επιγραφές και ασχολείται γι' αυτές μια ιδιαίτερη επιστήμη, που λέγεται Επиграφική.

Μετά την πέτρα οι άνθρωποι χρησιμοποίησαν για γραφική ύλη την ψημένη χωματένια πλάκα. Έπεισαν πηλό και αφού τοούσαν ένα σχήμα όρθογώνιο, σαν τα σημερινά τουβλά απάνω-κάτω, έχοντας στις δύο πλατείες επιφάνειες το κείμενο που ήθελαν να γράψουν και μετά το έψηναν σε δυνατή φωτιά για να ξεραθεί και έτσι να μην μπουρουν σε σήσησθον τα γραμμάτια. Ο τρόπος αυτός της γραφής μοιάζει με το σκάλισμα της πέτρας, με τη διαφορά ότι ευκολότερα χαράσσεται ο πηλός παρά η σκληρή πέτρα. Έχει όμως κι ένα μεγάλο μειονέκτημα: ότι δεν αντέχει στο χρόνο, επειδή είναι εύκολότατο να σπάσει ή πηλίνη πλάκα.

Άλλο είδος γραφικής ύλης ήταν το ξύλο. Επεισαν λεπτές ξυλινές σανίδες και σκαλίζουν απάνω το κείμενο, ή έλειφαν την μία επιφάνειά της σανίδας με κερύ και κατόπι έχαραζαν επάνω στο κερύ τα ψηφία με ένα μύτερο εργαλείο. Την κερωμένη πλάκα μεταχειρίζονταν περισσότερο

οι μαθητές των σχολείων, για να κρατούν τις σημειώσεις τους, κι αυτό γιατί ήταν εύκολο να ξαναστρώσουν το κερύ στη σανίδα και να ξαναγράψουν επάνω στην ίδια επιφάνεια όσες φορές ήθελαν.

Ως τώρα είδαμε τις κυριότερες πρωτόγονες ύλες που μεταχειρίστηκαν οι άνθρωποι για γραφή. Τώρα θα εξετάσουμε μια δεύτερη μεγάλη κατηγορία γραφικών υλών, που αποτελούν τον πρώτο σημαντικό σταθμό στην ιστορία του ανθρώπινου πνεύματος: τον πάπυρο και την περγαμνή. Και πρώτα ας μιλήσουμε για τον πάπυρο.

Επάνω στην γραφική αυτή ύλη, που υπήρξε πολύ διαδεδομένη στους αρχαίους χρόνους, έγραφε κανείς όλα τα μεγάλα αριστουργήματα της αρχαιότητας. "Αν οι άνθρωποι δεν είχαν εφεύρει τον πάπυρο, είναι βέβαια αν θα έφτανε ως τους χρόνους μας η πνευματική κληρονομιά των προγόνων μας. Μά ας εξετάσουμε τι είναι πρώτα-πρώτα ο πάπυρος: Στην Αίγυπτο στις όχθες του ποταμού Νείλου φύτρωνε κατά τους αρχαίους χρόνους ένα φυτό με παχύ κορμό και φύλλα και που οι κάτοικοι της Αιγύπτου δώριζαν στην γλώσσα τους π ά π υ ρ ος. Οι Έλληνες το φυτό αυτό το είπαν π ά π υ ρ ο, όνομα που έπεκράτησε σ' όλες τις γλώσσες. Από το στέλεχος του φυτού αυτού, το κοτσάνι δηλαδή, κατασκευάζονταν η γραφική ύλη που πήρε το όνομα του φυτού.

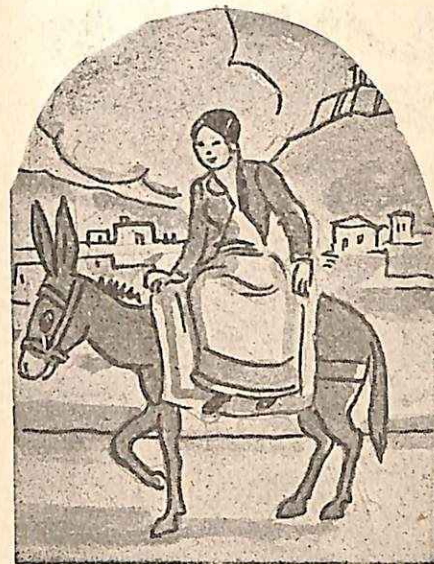
Έκοθαν τον κορμό σε λεπτές λουρίδες και τις έπλεκαν μεταξύ τους, όπως πλέκομε σήμερα τις ψάθες. Κατόπι, βουτούσαν το πλεγμένο κομμάτι στο νερό του Νείλου και τάφιναν τόσο, όσο χρειαζόταν για να κολλήσουν οι λουρίδες μεταξύ τους. Μετά το ξέραιναν στον ήλιο, το κτυπούσαν με σφυριά για να γίνει παντού ίδιο στο πάχος, και στο τέλος το γυάλιζαν τρίβοντας το με μεγάλα κοχύλια. Άφου τελειώνει όλη η εργασία αυτή, έκοδόνταν το μεγάλο κομμάτι σε φύλλα και παραδινόταν στο εμπόριο. Εκείνος που ήθελε να γράψει σε πάπυρο, έπαιρνε δόση φύλλα που χρειαζόταν κι έγραφε με μελάνη. Κατόπι, έπαιρνε τα γραμμένα φύλλα και τα κολλούσε το ένα κάτω από το άλλο, ώστε να σχηματίσει μία μακριά σειρά σαν κινηματογραφική ταινία. "Υστερα κάρφωνε την άκρη των φύλλων και τις κάτω μεριάς σε δύο κυλινδρικούς ξύλα και κατόπι τούλιζε την ταινία στο κάτω ξύλο. Έτσι σχηματίζονταν ένα φύλλο που είχε στην άκρη κορφωμένο ένα δεύτερο κυλινδρικό ξύλο. Τώρα αν κανένας ήθελε να διαβάσει τα γραμμένα σε χαρτί, θα δούμε ότι διαφέρει πολύ η ποιότητά του τότε χαρτί από το σημερινό. Το χρώμα του είναι σκούρο και η επιφάνειά του γεμάτη κηλίδες. Η συνηθέστερη ύλη για την κατασκευή του ήταν το ξύλο, το λινάρι, το μπαμπού και άλλες φυτικές ουσίες. Σιγά σιγά όμως με την πάροδο των αιώνων επλουτίστηκαν οι πρώτες ύλες της κατασκευής του και εκλάτρευσε η ποιότητά του, μέχρι σημείου να κατασκευάζονται αφάνταστα ες ποικιλίες χαρτί ποιότητας χαρτί από την φτηνότερη ως την ακριβότερη και την πολυτελέστερη. Τελευταία, ας πούμε δυο λόγια για τη μελάνη και τις λινές των αρχαίων και των μεσαιωνικών μας προγόνων. Η μελάνη των αρχαίων έχει συνήθως ένα καστανό μαύρο χρώμα. Η μελάνη του μεσαιωνικού είναι επίσης καστανόμαυρη, αλλά υπάρχει και κόκκινη, ακόμη και χρυσή και άσπρη! Η πένα συνήθως ήταν από φτερό χήνας, υπήρχαν όμως και διάφορα άλλα εργαλεία κατάλληλα για το ξύσιμο των λανθασμένων λέξεων, για το χαράκωμα των φύλλων, κλπ.

σαν ξερό φύλλο. Γι' αυτό αργότερα αντικαταστάθηκε από την περγαμνή. Η περγαμνή δεν είναι τίποτα άλλο, παρά δέρμα ζώων κατεργασμένο. Έπαιρναν το δέρμα κι' αφού το τάριχναν και το ξέβαρναν τις τρίχες, το έκοθαν σε φύλλα και τα δίπλωναν σαν τα σημερινά τετράδια. Η περγαμνή ήταν πολύ πιο στερεά από τον πάπυρο, άντεχε στο χρόνο, και μπορούσε να πάρη πιο εύχρηστο σχήμα απ' αυτόν. Το εύνο της ελαττωμα ήταν η ακριβή τιμή της, αλλά οι άνθρωποι την προτιμούσαν για τα μεγάλα της προτερήματα. Το πολυτελέστερο μέλαιο είδος περγαμνής ήταν εκείνο που έφταναν σε δερμάτια πολύ μικρών ζώων (ακόμη έφταναν ως το σημείο ν' άνοιγουν την κοιλιά των ζώων και να παίρνουν το δέρμα των έμβρων, πριν ακόμη γεννηθούν). Με το φτερό αυτό δερμα έφταναν περγαμνή κατάλληλη για πλούσια και ακριβά χειρόγραφα, στολισμένα με χρυσές και αργυρές εικόνες.

Η περγαμνή στάθηκε το κοινότερο είδος γραφικής ύλης μέχρι της εφευρέσεως του χαρτί, που την εκτόπισε μόλις παρουσιάστηκε, εξ αιτίας της φθονιάς του και της χρημής του τιμής.

Το χαρτί, που έγινε γνωστό στην Ευρώπη τον 12ο αιώνα π. Χ., από τους Άραβες, φαίνεται πως ήταν κοινό πράγμα στην Κίνα πολλούς αιώνες πρωτίτερα. Η Ανατολική Ευρώπη έμαθε το χαρτί τον 13ο αιώνα και από τότε άρχισε η χρήση του και η καταργησι κάθε άλλου είδους γραφικής ύλης. "Αν κοιτάξουμε παλιά χειρόγραφα γραμμένα σε χαρτί, θα δούμε ότι διαφέρει πολύ η ποιότητά του τότε χαρτί από το σημερινό. Το χρώμα του είναι σκούρο και η επιφάνειά του γεμάτη κηλίδες. Η συνηθέστερη ύλη για την κατασκευή του ήταν το ξύλο, το λινάρι, το μπαμπού και άλλες φυτικές ουσίες. Σιγά σιγά όμως με την πάροδο των αιώνων επλουτίστηκαν οι πρώτες ύλες της κατασκευής του και εκλάτρευσε η ποιότητά του, μέχρι σημείου να κατασκευάζονται αφάνταστα ες ποικιλίες χαρτί ποιότητας χαρτί από την φτηνότερη ως την ακριβότερη και την πολυτελέστερη. Τελευταία, ας πούμε δυο λόγια για τη μελάνη και τις λινές των αρχαίων και των μεσαιωνικών μας προγόνων. Η μελάνη των αρχαίων έχει συνήθως ένα καστανό μαύρο χρώμα. Η μελάνη του μεσαιωνικού είναι επίσης καστανόμαυρη, αλλά υπάρχει και κόκκινη, ακόμη και χρυσή και άσπρη! Η πένα συνήθως ήταν από φτερό χήνας, υπήρχαν όμως και διάφορα άλλα εργαλεία κατάλληλα για το ξύσιμο των λανθασμένων λέξεων, για το χαράκωμα των φύλλων, κλπ.

B.

Διά Διατάγματος της Αντιβασιλείας η πρωτεύουσα της Ελλάδος μετετέθη την 18ην Σεπτεμβρίου 1834 εις τας Αθήνας. Η εγκατάστασις των Αρχών της πρωτεύουσας έγινετο βεβιασμένα και χωρίς να γίνη καμμία μελέτη εκ των προτέρων. Υπό πολλών κρατών της Δυτικής Ευρώπης υπεδεικνύετο ως πρωτεύουσα η Κόρινθος, με την δικαιολογίαν ότι ευρίσκετο εις το κέντρον του τότε ελευθέρου Κράτους και απέτελει τον κόμβον των δια ξηράς και θαλάσσης συγκοινωνιών. Άλλοι επρότεινον το "Αργος και πολλοί το Ναύπλιον, άλλ' ο Αντιβασιλεύς "Αρμανσπεργ έσπευσε να με-

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΤΟΥ 1834

ταφέρη την πρωτεύουσιν εις τας Αθήνας, προτρεπόμενος εις τούτο υπό του Βασιλέως Λουδοβίκου, ο οποίος από ένθουσιασμό προς την εύλειαν της αρχαίας πρωτεύουσας επεθύμει να καταστήση πρωτεύουσιν του Κράτους, εις το οποίον θα έβασίλευεν ο υιός του, την Ίεράν πόλιν της Παλλάδος Αθηνάς. Τόσον πρόθυμοι εύρέθησαν οι Αντιβασιλείς προς έκκληρώσιν της επιθυμίας του φιλέλληρος Ήγεμόνος, ώστε δεν έδίστασαν να έγκρίνουν το διά την εποχήν εκείνην παράτολμον και μεγαλοπρεπές σχέδιον των αρχιτεκτόνων, οι οποίοι έσχεδιάσαν τας Αθήνας με μεγαλοπρέπειαν, την οποίαν μόνον πρωτεύουσαι μεγάλων Κρατών θα ήδύναντο να αποκτήσουν.

Η Αντιβασιλεία λοιπόν ένέκρινε το σχέδιον, άλλος ήλθεν η εφαρμογή του, όπου απέδειχθη ότι χρειαζόντο δέκα έξ δολόκληρα χρόνια και άπητοούντο πολλά εκατομμύρια διά την άποπεράτωσιν του.

Κατόπιν τούτου έγκατελείφη η ιδέα αυτή και μετεκλήθη ο αυλικός αρχιτέκτων του Μονάχου Κλέτσε, ο οποίος έχαραξε νέο και άπλούστερο σχέδιον.

Κατά την εποχήν εκείνην αι Αθήναι ήσαν ένας σωρός από έρείπια. Μόλις έξακόσιοι άνθρωποι, άναφέρει κάποιος περιηγητής, κουρελιάρηδες έπηγαυνοήρον άνω-κάτω. Μερικές καλύβες, χωρίς πόρτες και παράθυρα, υπήρχον μόνον, και αυτές τις κατέλαβον οι πρώτοι έπαρχιώται και οι δημόσιες υπηρεσίες που ήλθαν από την παλιά πρωτεύουσα. Δύο-τρία καφενεία ήσαν κοντά στη βρύση του

«Βοριά» και στο «Μεγάλο Τζαμί» από της εποχής των Τούρκων. Από τις εκκλησίες είχαν σωθή μόνον οι τοίχοι. Δεν υπήρχον φανάρια στους δρόμους ούτε ταχυδρομείο. Το ταχυδρομείο μετέφερε από το Ναύπλιον ένας φουσανελλοφόρος κλητήρας, ο οποίος κατά τας έσπερινάς ώρας άνέβαινε σ' ένα κατεστραμμένο «ντεπόζιτο» και έφώναζε τις έπιγραφές των έπιστολών.

Η άνοικοδόμησις της πόλεως ήρχισε από την εποχή που έγκατεστάθη η Κυβέρνησις. Εις την παλαιάν πόλιν, η οποία έξετείνετο παρά τους πρόποδας της Ακροπόλεως, γύρω από το μνημείο του Λυσικράτους και πλησίον εις την Πύλιν της Αγοράς, υπήρχον παλαιά σπίτια σχεδόν κατεστραμμένα.

Τα σπίτια αυτά έπεσκεύασθησαν πρόχειρα και έστρώθησαν οι στενοί δρόμοι και έτσι έγινε το πρώτο συγκρότημα κομποπόλεως, η οποία θα έστέγαζε την νέαν πρωτεύουσιν του Έλληνικού Βασιλείου. Δεν υπήρχον ούτε λατομεία, ούτε πλινθοουργεία, ούτε στρατώνες, ούτε νοσοκομεία, ούτε σχολεία, ούτε κανένα άλλο κοινωφέλες ίδρυμα. Μέσα στα έγκαταλειφέντα έρείπια από τον πόλεμον κατέλσθον οι 162 άρχοντες τα πτωχικά σπίτια και ήσαν οι μόνοι που ζούσαν κάπως άνετα.

Από τα σπίτια των 162 αυτών εύγενών, όπως θα λέγαμε σήμερα, δεν έλειπαν αι διασκεδάσεις και οι χοροί, οι δε κυρίες που πήγαιναν στους χορούς και στις δεξιότητες καθαλίκευαν σε γαϊδουράκια.

Γ. Μπ...

Το πολικόν βέλος
Ετι εις τα βόρεια μέρη, όπως είναι η Σουηδία, η Νορβηγία, η Φινλανδία, η Ρωσία, επί πολυών μηνών το χιόνι σκεπάει ολόκληρους περιοχάς, θα έβωμεν ότι το φως το προσερχόμενον από τα φωτεινά αυτά νέφη ανακλώμενον και διαχυόμενον εις τας λευκάς περιοχάς είναι αρκετόν, ώστε να φωτίση καλώς όλους τήνους έκείνους και να διευκολύνη την άρσιν άλλων έκείνους των ολίγων κατωικών που είναι έγκατεστημένοι εις τας άχαρεις άρκτηκές έκτασεις. "Επειτα πρέπει να ένθυμηθώμεν ότι τα λυκαυγές και το λάκρος, που στα ίδιας κατεύθυνση διαρκούν το πολύ μια ώρα η και ολίγωτερον, έκεί διαρκούν η και έσδομάς και επί πολυών μηνών, κατά τας νύκτας που διαρκούν δύο, τρείς, τέσσαρας και έξ μηνάς και δεν φαίνεται καθόλου "Ηλιος. Το φως του πολικού σέλας είναι πολλές φορές τόσο ισχυρόν, ώστε να υπερβαίνη το φως της Πανσελήνου! "Αν λάβωμεν δε άπ' όσιν

τονώτερον πολικόν φώς, όταν έκείνο υπό το όποιον ήρχισαν ήδη να μάχωνται οι Φινλανδοί. Εις τα μέρη αυτά, τα κάτω νοτιότερα, η ημέρα διαρκεί 4 ή 5 ώρας και το υπόλοιπον διάστημα είναι νύκτα.

Η πλούσια εμφάνισις ήλιακων κηλίδων είναι άποδείξεις μεγάλων διαταραχών επί της ήλιακής μάξης, άρα έχουμε πλούσιαν έκπομπήν ακτινοβολίας και διαφορών άλλων σωματιδίων που άποτελούν τα έσχατα μέρη του ήλικου άτόμου. Τα ήλικα ταύτα σωματίδια φθάνοντα εις τα άνωτερα στρώματα της γήινης ατμόσφαιρας, τα όποια είναι πολύ άραιά, παράγουν το θαυμασίον φαινόμενον του πολικού σέλας, το όποιον σκοπίμως ο πάνσοφος Δημιουργός του κόσμου ώρισεν ώστε να κάμνη συχνάς τας εμφάνσεις του εις τας πολικές περιοχάς, διά να αναπληρωται εν μέρος η έλλειψις ήλιακού φωτός που παρατηρείται εις τα μέρη έκείνα.

Το πολικόν σέλας είναι ηλεκτρομαγνητικόν φαινόμενον που γίνεται εις τα ύψηλότερα στρώματα της ατμόσφαιρας της Γης και έχει περίοδον 11 έτών. Άλλ' όπως έγράφομεν άλλοτε εις την «Νεολαία» και αι ήλικαι κηλίδες έχουν και αύται περίοδον 11 έτών, και μάλλον αι δυο περίοδοι είναι άντιστοιχάσασα παράλληλοι επί του "Ηλίου και επί της Γης. "Ετσι λοιπόν ο "Ηλιος, η πηγή της ήλικης ζωής επί του ήμετέρου πλανήτη έμμεσως επιδρά και κανονίζει τον φωτισμόν των μακρών νυκτών των πολικών χωρών.

ΣΕΙΡΙΟΣ

Ο ΚΗΨΟΣ

Η ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΚΑΠΑΝΕΩΣ

Κρύο πολύ αυτές τις ημέρες! Και οι συνάδελφοί μου — τα σκαπανάκια — είναι μια χαρά καθώς τρέχουν με τις κόκκινες μύτες και τα κόκκινα πρόσωπα να πάν στις δουλειές τους.

Έτσι καθώς έτρεχα κι' εγώ προχθές πηγαίνοντας στον Τομέα μου, συναντώ μια παρέα από πεντέξη Σκαπανάκια που κρατούσαν περίεργα πράγματα στα χέρια τους: 'Ο ένας ένα κουβά με κάρβουνα, ο άλλος ένα δεματάκι δοδί, ένας άλλος ένα ψωμί κι' οι άλλοι από ένα δέμα τυλιγμένο σε έφημερίδες.

— Καλά που σε βρήκαμε, μου είπαν: Ξέρεις που είναι η όδος 'Αντιφίλου;

— Πώς; Ξέρω! τούς είπα. Έκει κάθεται ο φίλος μας ο Νιόνιος.

— Πηγαίνουμε γι' αυτόν. Είναι άρρωστος από προχθές και καθώς ξέρεις έχει πολλή φτώχεια στο σπίτι του. Συνεννοηθήκαμε λοιπόν ν' ανοίξουμε τούς κουμπαράδες μας και ν' αγοράσουμε λίγα κάρβουνα, λίγα τρόφιμα και νά τὰ πάμε.

Είχα μαζί μου λίγα χρήματα κι' εγώ, έτρεξα στο περίπτερο τὸ διπλανό και πήρα λίγες καραμέλλες και σοκολάτες και ὅλοι μαζί πήγαμε στο σπίτι του.

Έπρεπε νά δῆτε τὴ χαρά τοῦ Νιόνιου καθώς μᾶς εἶδε. Ἡ μητέρα του μᾶς εὐχαρίστησε γιὰ τὰ δῶρα μας με δάκρυα, μὰ ἡ χαρά τοῦ Νιόνιου δὲν ἦταν τόσο γιὰ τὰ δῶρα, ὅσο γιὰ τὸ εἶδε πὼς οἱ συνάδελφοί του δὲν τὸν ξέχασαν και γιὰ τὸ εἶδε πὼς ὅσα μᾶς ἔλεγαν στὸν Τομέα γιὰ τὴν ἀλληλοβοήθεια πὺν χρωστάμε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο μας, τᾶχουμε πρόγραμμα στὴ ζωὴ μας.

— Εἶμαι ὑπερήφανος, μᾶς εἶπε, γιὰ τὴν ἀνίκη στὴν Ἑθνική μας Ὀργάνωση πὺν μὸς ἔδωκε τόσο καλοὺς και τόσο εὐγενικοὺς φίλους...

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Τὸ παραμυθάκι μας

Ο ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

— Λά τρα-λα-λά λα-λά, ἄρχισε νά τραγουδᾷ ὁ Τάκης και βγήκε στο δάσος.

— Λά τρα-λα-λά λα-λά, ἀκούστηκε νά τοῦ ἀπαντᾷ ἀπὸ μακριὰ μὴ περίεργη φωνή.

Ποιὸς εἶσαι; φώναξε ὁ Τάκης.

— Ποιὸς εἶσαι; ρώτησε δυνατὰ ὁ Τάκης ξαφνιασμένος.

— Ποιὸς εἶσαι; ἀποκορίθηκε πάλι με τὰ ἴδια λόγια ἡ μακρινὴ φωνή.

— Εἶσαι τρελλός! φώναξε ὁ Τάκης θυμωμένος.

— Εἶσαι τρελλός!

ἀπάντησε θυμωμένη ἡ παράξενη φωνή. Κι' ὁ Τάκης ἔγινε θηρίο ἀπὸ τὸ κα-

κό του! Ἄρχισε νά βρίζη με πολὺ κακὲς λέξεις, πὺν ποτὲ τοῦ δὲν εἶχε πῆ ὡς τότε. Μὰ τὸ ἴδιο ἔκανε κι' ἡ περίεργη μακρινὴ φωνή. Ἐτσι ὅλες οἱ βρισιὲς και τὰ κακὰ λόγια ξαναγύριζαν στὸν Τάκη. Ἐτρεξε λοιπὸν στο σπίτι του, βρήκε τὸν πατέρα του και τοῦ εἶπε:

— Πατέρα, ἔλα νά δείρῃς ἕνα κακό παιδί, πὺν γυρίζει στο δάσος και με βρίζει με παληόλογα.

— Ἄ! Τάκη, γελίεσαι!... Τὸ παιδί, πὺν ἔλεγε τὰ κακὰ λόγια, ἦσουν σὺ ὁ ἴδιος... Σὺ ἄρχισες πρῶτος νά βρίζῃς κι' ὁ ἀντίλαλος, ἡ ἡχώ τοῦ δάσους, ξανάλεγε ὅσα ἔλεγες σὺ πρῶτος... Ἄν ἔλεγες καλὰ λόγια, τὰ ἴδια καλὰ λόγια θὰ σοῦ ξανάλεγε ὁ ἀντίλαλος... Πρόσεχε λοιπὸν, παιδί μου, ὅταν μιλάς... Ἄν θὲς νά μὴ σοῦ κακομιλοῦν οἱ ἄλλοι, μὴ τοὺς κακμιλεῖς ἐσὺ... Ἄν θὲς ν' ἀκούς καλὰ λόγια ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καλὰ λόγια λέγε κι' ἐσὺ γι' αὐτοὺς... Μόνον ἔτσι ὁ ἀντίλαλος ποτὲ δὲ θὰ σὲ βρίση, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Τάκη.

Τὸ μαγικό ταξίδι...

Μυθιστορηματάκι παραμύθι...

(Συνέχεια)

...Κρεμασμένος ἀπ' τὸ κορμὶ τοῦ φιδιὸς ὁ Λεμονῆς εἶχε μαρμαρώσει ἀπ' τὸ φόβο του ὅταν ἀντίκρουσε τὸ μεγάλο του στόμα ὀρθάνοικτο και ἔτοιμο νά τὸν χάσῃ...

— Μανούλα μου! ξεφώνισε ὁ Λεμονῆς.

— Ὅλα τὰ μικρὰ ζούδια, ἡ παρέα τοῦ Λεμονῆ, εἶχαν γίνει ἄφαντα κι' ἡ μαίμου εἶχε ἀνεβῇ στὴν πιδ ψηλὴ κορφή μιᾶς βελανιδιάς...

Κι' ὁ Λεμονῆς περίμενε νά τὸν χάσῃ τὸ φίδι ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ...

Εἶχε κοπῇ ἡ ἀναπνοή του ἀπὸ τὴν τρομάρα του και μετάνοιωσε πὺν εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα του!

Ἦταν ὅμως ἀργὰ πιά!

Τὸ φίδι προχωροῦσε γιὰ νά τὸν καταπιῇ και ἀπὸ κάτω του μέσα στὰ χόρτα ἀκούγόταν τὸ μούγκρισμα ἐνὸς θηρίου.

— Οὐμμφ!

— Ὡχ μανούλα μου, πᾶει πιά, ὁ Λεμονῆς τρώμαξε τόσο πολὺ πὺν τὰ χέρια του λύθηκαν κι' ἔπεσε...

Και πέφτοντας ὁ Λεμονῆς σίγουρα θάπεφτε στο στόμα ἐνὸς λιονταριοῦ πὺν τριγύριζε ἐκεῖ, ἄν...

Ἡ τύχη πάλι ἔσωσε τὸ ἄμυαλο παιδί πὺν νόμισε ὅτι ἡ ζούγκλα εἶναι τό... σαλόνι τοῦ σπιτιοῦ του, ὅπου ἔπαιζε και περνοῦσε τὶς ὥρες του.

Ἐνα μεγάλο ζαρκάδι, πὺν ἔτρεχε νά ξεφύγῃ ἀπ' τὰ νύχια τοῦ λιονταριοῦ, περνοῦσε κάτω ἀπ' τὸ δέντρο τὴν ὥρα πὺν ἔπεφτε ὁ Λεμονῆς κι' ὁ ἀνόητος πιτσιρίκος μας βρέθηκε καθάλλα στὴ ράχι του...

Ἐτσι σώθηκε.

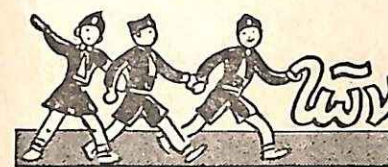
Τὸ ζαρκάδι με κάτι μεγάλη πηδήματα τὸν πῆγε μακριὰ πολὺ, ὡς πὺν βγήκε ἀπὸ τὰ δέντρα!

Σὰν βγήκε ἔξω ἀπ' τὰ δέντρα, τὸ ζαρκάδι ἄρχισε τέτοια πηδήματα ὥστε κατάφερε νά πετάξῃ κάτω τὸν Λεμονῆ και νά φύγῃ.

Παρ' ὅλο ὅμως τὸ πέσιμο πὺν ἔκανε ὁ Λεμονῆς, ἦταν εὐχαριστημένος.

«Ἐπὶ τέλους, σκέφθηκε, καλλίτερα νά πέσῃ κανεὶς ἀπὸ ἕνα ζαρκάδι, παρὰ νά τὸν... μασήσῃ τὸ λιοντάρι...

Μισοζαλισμένος ὁ Λεμονῆς σηκώθηκε και προχώρησε χωρὶς νά ξέρῃ πὺν πηγαίνει...

τῶν σκαπανέων

ἔξυπνα κουτὰ

Ὁ δάσκαλος ρωτᾷ τὸν Πέτρο κάτι ἀπὸ τὴν ἱστορία, κι' αὐτὸς πὺν δὲν θυμάται μένει ἄφωνος.

— Μήπως σὲ στενοχωρεῖ ἡ ἐρώτησις; τὸν ἠρώτησε ὁ δάσκαλος.

— Ἀ, ὄχι, κύριε... Δὲ με στενοχωρεῖ ἡ ἐρώτησις ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις!...

Στὴν πρώτη Δημοτικὴ:

Ἡ δασκάλα: Ἐχω εἴκοσι μῆλα και χαρίζω τὰ μισὰ, πόσα σοῦ μένουν;
Ὁ Γρηγόρης: Τ' ἄλλα μισὰ, κυρία...

Σκέψεις τοῦ Κωστάκη, τοῦ ὑπναῶ:

Τί καλὰ πὺν θὰ περνοῦσα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα - κεῖ πὺν, καθώς ἀκούω, ἡ νύχτα ἔξη μῆνες διαρκεῖ.

Πεινοῦσε φρικτὰ και διψοῦσε πολὺ...

«Γιὰ κύττα, σκεπτόταν, μέσα σὲ

Κρεμάστηκε ἀπ' τὸν βόα!

ὀλόκληρο δάσος νά μὴ μπορῇς νά φᾶς δυὸ μπανάνες και νά πιῇς λίγο νερό...».

Ἄπ' τίς σκέψεις του αὐτὲς τὸν ἔβγαλε ἕνα ποδοβολητό, σὰν νά ἔτρεχαν μαζί χίλια ἄλογα...

Ἦταν ἕνα κοπάδι ἀπὸ ἐλέφαντες πὺν ἔτρεχαν σὰν τρελλοί...

Ποῦ νά πάῃ και πὺν νά κρυφτῇ ὁ Λεμονῆς;

Τόβαλε κι' αὐτὸς στὰ πόδια βλαστημώντας τὴν τύχη του πὺν βρέθη-

κε στο δάσος. Μπροστὰ ὁ Λεμονῆς, πίσω οἱ ἐλέφαντες... Εἶχε βγῇ ἡ γλῶσσα του...

Τί καταραμένος τόπος, κι' ὅμως τί δμορφα πὺν περιέγραφαν τὸ δάσος τὰ βιβλία!...

Ὁ Λεμονῆς ἀντίκρουσε σὲ μὴ στιγμὴ ἕνα ποτάμι.

«Σώθηκε!» σκέφθηκε.

Ὡρμησε λοιπὸν μέσα στὰ νερὰ γιὰ νά σωθῇ...

Ὁ Λεμονῆς ὅμως λογάριζε χωρὶς τὸν ξενοδόχο!

Τὸ ποτάμι ἦταν γιομάτο κροκοδείλους.

Μολὶς ὁ Λεμονῆς ρίχθηκε μέσα κι' ἄρχισε νά κολυμπᾷ νά και τὸν παίρνει στο κυνήγι ἕνα κροκόδειλος...

«Ἀνάθεμα τῇ ζούγκλα και τὰ βιβλία, σκέφθηκε ὁ Λεμονῆς. Βρὲ εἶναι καλλίτερα ἐκεῖ στο σπίτι τοῦ μπαμπά μου».

Ὁ κροκόδειλος κόντευε νά τὸν φτάξῃ.

Τὸ μυαλὸ τοῦ Λεμονῆ δούλευε... Σὲ κάτι τέτοιες περιστάσεις τὰ βιβλία πὺν εἶχε διαβάσει λέγανε ὅτι ἔπρεπε νά κάνῃ μακροβούτι κάτω ἀπ' τὸν κροκόδειλο και νά μπορέσῃ νά τοῦ σκίσῃ τὴν κοιλιά μ' ἕνα μαχαίρι...

Ο ΓΕΝΝΑΙΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Θέλω νά ὑπηρετήσω τὴν Πατρίδα μὴ φορά και τὸ αἷμα μου νά χύσω θᾶναι ἡ μόνη μου χαρά.

Θὰ κρατήσω τὸ τουφέκι, θάχω και σπαθὶ χρυσὸ και γιὰ νόστιμο τσουρέκι κουραμᾶνα θὰ μασῶ.

Γύρω - γύρω σὰν διαβόλια θὰ σφυρίζουνε τὰ βόλια κι' ἐγὼ δίχως μὴ τρομάρα θὲ νά μῶ μέσ' στὴν ἀντάρα

Τοὺς ἐχθροὺς θὰ πολεμήσω θὰ γινῶ κατακτητὴς και μὴ μέρα θὰ γυρίσω δοξασμένος, νικητὴς!

ΝΤΟΡΑ - ΛΗ

Καθαλίκεψε ἕνα ζαρκάδι.

Και πραγματικὰ ἡ Παναγία ἔκανε τὸ θαῦμα της...

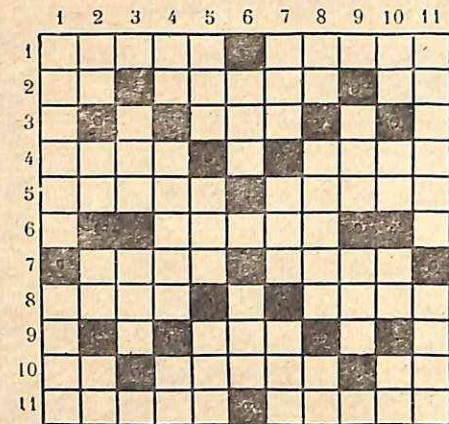
(Ἡ συνέχεια στο ἐπόμενο)

Για να μαθαίνετε

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

Οριζοντίως: 1) Ήτο ο 'Αλέξανδρος, ο Κωνσταντίνος, ο Πέτρος της Ρωσίας - Χωράφι, 2) Υποθετικόν - Φρόνιμη - Νότα, 3) Νήσος της 'Ελλάδος, 4) Κάτοικος αρχαίας πόλεως παρά τὸν 'Ελλησποντον - Λαϊκή προσφώνησις, ἐλάχιστα ευγενική..., 5) Εὐρίσκεται στὸν οὐρανὸ - Τὸ ἀντίθετον τοῦ ξενιθι, 6) Θρησκευτικὸν σάλπισμα, 7) Ἀνθρωπος μικρᾶς ἡλικίας... - Κουτά, 8) Μέρος τοῦ τσαμπιού τοῦ σταφυλίου - Ἐκεῖνος ποὺ λείπει, 9) Βλέπει (ἀρχ.), 10) Βυζαντινὴ νότα - Μυρωδιά ευχάριστη - Ἀνθη, 11) Στολίζουν τὸν οὐρανὸ - Εἶναι στὴ θάλασσα.

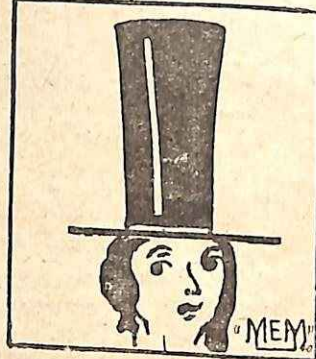
Καθ' ἑτάως: 2) Νήσος τῆς Μεσογείου - Πρωτεύουσα κράτους τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, 2) Ἀριθμητικόν - ΡΣ - Νότα Βυζαντινῆς μουσικῆς - Ἀντανυμία, 3) Βιβλικὸν πρόσωπον - Ὁδηγὸς (ἀρχ.), 4) Τὸ αὐτὸ μετὰ τὴν τελευταίαν λέξιν τοῦ 2 καθέτως - Θαλασσινὸ (καθ.) - Μέτρον ἐπιφανείας, 5) Σιδηρόδρομοι 'Ελληνικοῦ Κράτους - Ἀθησινὸς φύλαρχος - Βλέπει (ἀρχ.), 6) Ἀντιθετικὸς σύνδεσμος - Βλέπω (ἀρχ.), 7) Πρόθεσις - Μάρκα αὐτοκινήτου - Χρονικὸν ἐπὶ ῥημα, 8) Πλανήτης - Εἶδος τρέλλας - Τὰ δύο πρῶτα γράμματα λέξεως ἢ ὁποῖα σημαίνει εἰς τὴν ἀρχαίαν «πῶνος», 9) Τὰ τρία πρῶτα γράμματα ἀρχαίου Μαντείου - Ἀρνητικὸν (δημ.), 10) Ἀναφορικὴ ἀντανυμία (ἀρχ.) - ΡΙ - Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος - ΙΤ, 11) Μέταλλον (δημ.) - Ὅχι γρηῃς (καθ.).

Γνωρίζετε:

— Πότε ἀνέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἡ Φινλανδία καὶ σὲ ποῖο κράτος ὑπῆγε το πρίν;
— Εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν 'Ελλήνων κατὰ τῶν Περσῶν ἐπὶ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ποῖα 'Ελληνικὴ πόλις δὲν ἔλαβε μέρος;
— Πόσας πρῶτας νίκας ἐσημείωσαν οἱ 'Ελληνες ἀθληταὶ στίβου εἰς τοὺς Α' Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοῦ 1896;
— Πότε ἔγινεν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος;

Ὀπτική ἀπάτη.

Ποῖο εἶναι μεγαλύτερο; Τὸ ὕψος τοῦ καπέλλου ἢ ὁ γῦρος του;

Ἀκροστιχίς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητούμενων λέξεων ἀποτελοῦν Πρωτεύουσας ἡρωικοῦ κράτους τῆς Εὐρώπης.

1) Κράτος τῆς Ν. Α. Εὐρώπης, 2) Πόλις τῆς Ἀγγλίας, 3) Χώρα τῆς Δ. Ἀσίας, 4) Βιβλικὸν πρόσωπον, 5) Πλοῖον (ἀρχ.), 6) Ἀθηναῖος σοφός, 7) Ἡ βορειότερά τῶν Ἑλληνικῶν νήσων, 8) Ὁ πρῶτος ἀερόπορος.

Α. ΔΟΥΚΟΥΜΠΟΥΛΟΥ

Μία νήσος...

Σὺ καὶ κείνος
νὰ παρέα!
Νῆσο κάνει,
τί ωραία!

Σ. Ε. ΔΕΜΕΣΤΙΚΑ

Γεωγραφικὴ ἀκροστιχίς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητούμενων λέξεων ἀποτελοῦν πόλιν τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς:

1) Κράτος τῆς Ἀσίας, 2) Κράτος τῆς Εὐρώπης, 3) Πρωτεύουσα κράτους τῆς Ἀφρικῆς, 4) Νήσος τῶν Κυκλάδων, 5) Κράτος τῆς Β. Εὐρώπης, 6) Ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς, 7) Ποταμὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Χ.

Ἀπορίες

— Γιατί Βερολῖνος (Βερολίνον) καὶ ὄχι Βερομάλλινον;

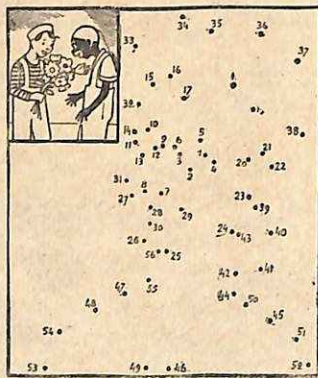
— Γιατί οὐρανὸς (οὐράνιος) καὶ ὄχι Κεφαληνός;

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 15ου ΦΥΛΛΟΥ

Σταυρολέξον: Ὁριζοντίως 1 Μεδίνα—Κατίνα, 2 ἄπορα, 3 ροῦς—ρημα, 4 σάλι—Μῆς, 5 Κῶ—σῶα—Πά, 6 ἄρρη—Σάμος, 7 Ἐλένη, 8 Βίλνα—αἶτος, 9 Ρᾶ—Σήμ—σῆ, 10 ἡία—ἄρια, 11 σῶλα—Σινά, 12 Μοῖρα, 13 σῶσας—ἀνάσσα. Καθ' ἑτάως 1 Μαρίκα—βράσις, 2 ὠραία, 3 ὄρυς—ἦλος, 4 Σάμη—νονά, 5 νά—νεα—μά, 6 ἄπαις—σανός, 7 ὠλενη, 8 κρῖμα—μακρά, 9 ΑΑ—σῆς—ἀν, 10 ρῆμα—ῖρις, 11 ἰοῖς—αἶας, 12 πόνος, 13 ἀδόμας—σῆματα.

Σταυρολέξον: Ὁριζοντίως 1 παρατατικός, 3 πόλεμος, 4 αὐλή—αἰγή, 5 ἄηρ, 6 ἐστία—ἀδηλα, 7 ρίς, 8 ἀγία—πονά, 9 ἀνοστός, 11 ἀπερίσπαστος. Καθ' ἑτάως 1 παραπέτασμα, 3 πλατεῖα, 4 ἀλόη—ἀνήρ, 5 Ἄαρ, 6 ἀρετή—ἰασις, 7 Ρᾶς, 8 ἰσός—ποτά, 9 σίδηρος, 11 σκληραγωγία.

Μαγικὴ εἰκὼν

— Γιά ποιὸν εἶναι αὐτὰ τὰ ὠραία λουλούδια;
— Γιά τὴν ἀδελφοῦλα μου. Γι' οὐτὸν σήμερον τὰ γενέθλια τῆς.

Θέλετε νὰ γνωρίσετε τὴν ἀδελφοῦλα τοῦ καλοῦ παιδιοῦ; Ἐνῶστε μετὰ τὸ μολύβι σας τὶς κουκίδες τοῦ σχεδίου, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ 1 καὶ τελειώνοντας στὸν ἀριθμὸ 54. Θὰ παρουσιάσῃ τὸ πρόσωπον τῆς μικρῆς.

Πήχη εὐθυμίας

ΝΑ ΜΗ ΧΑΛΑΣΟΥΝ!

Ἡ γιαγιά ράβει κάτι κι' ἔχει σηκωμένα τὰ γυαλιά της στὸ μέτωπό της, γιατί τὰ γυαλιά της εἶναι γιὰ νὰ βλέπῃ μακριά.

— Γιατί, γιαγιά, σήκωσες τὰ γυαλιά σου, τῇ ρωτᾷ ὁ ἑγγονός της; γιὰ νὰ μὴ χαλάσουν κι' αὐτὰ ἀπὸ τὴν πολλὴ δουλειά, ὅπως χάλασαν τὰ μάτια σου;

ΚΑΤΙ ΗΞΕΡΕ...

Σ' ἕνα ὑπερκεκάνειο ποὺ διέσχισε τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸ, ξέσπασε μιὰ τρομερὴ ἐπιδημία καὶ κάθε μέρα πῆθαιναν ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτες. Ὁ γιατρός τοῦ ὑπερκεκάνειου κουραζόταν ἐξαιρετικά καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν πλοίαρχο νὰ τοῦ δώσῃ ἕνα ναύτη γιὰ νὰ τὸν βοηθῇ, πράγμα ποὺ ἔγινε.

Ὁ ναύτης φυσικὰ δὲν εἶχε ἰδέαν νοσοκομειακῆς περιθάλψεως. Καμάρωνε ὥστόσο γιατί ἔτρεχε πίσω ἀπὸ τὸν γιατρὸν, τὸν ὁποῖον ἐκτιμοῦσε καὶ θαύμαζε ἐξαιρετικά.

Μιά μέρα ὁ γιατρός, ἀφοῦ κοιτάζε βιαστικὰ ἕναν ἄρρωστο ξαπλωμένο στὸ κατὰστρωμα, εἶπε:

— Εἶναι νεκρός. Ρίχτε τὸν στὴ θάλασσα!

Ὁ γιατρός ἀπομακρύνθηκε. Ἀλλὰ ὁ ἄρρωστος, ποὺ δὲν εἶχε πεθάνει, σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ ψιθύρισε μετὰ ἀγωνία.

— Γιατρέ, δὲν πέθανα ἀκόμη! — Σκαμμός! τοῦ ἀποκριθῆκε ὁ βοηθὸς τοῦ γιατροῦ ναύτης. Κατὰ ἑξέρεσι ἐοῦ ἀπὸ τὸν γιατρὸν, ἄλτερα ἑξέρεσι ἐοῦ ἀπὸ τὸν γιατρὸν.

Η ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ!

Ὁ Μῆμης, διαβάζοντας ἕνα βιβλίο, σταμάτησε στὴ λέξι «ψηλάφηση».

— Ψηλάφηση, ψηλάφηση. Πιθὰ πῇ αὐτὸ ἀράγε; μονολογεῖ. Καὶ ὁ μικρός του ἀδελφός:

— Δὲν καταλαβαίνεις καὶ μὲν; — Ἐπίασα φύλο καὶ τὸν ἄφησα.

Εἶχε δίκαιον!

Ὁ Δάσκαλος: Μετὰ τὸ θεὸ πρέπει νὰ ἀναπᾶτε τὸς γονεῖς σας. Αὐτοὶ σὰς τρέφουν, αὐτοὶ σὰς νύνουν, αὐτοὶ φροντίζουν γιὰ σὰς, αὐτοὶ ποιοῦν...

Ἐνας μαθητής: Ναί, μά δὲν μᾶς τίς βρέχουν πονοῦμε ἐμεῖς!

Δυσκολεῖς σου

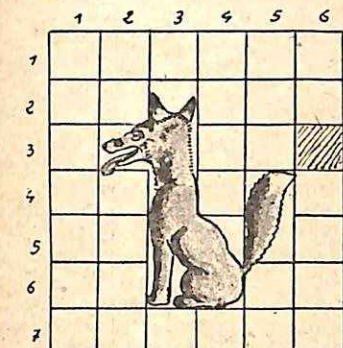
Ἡ «ἄλεπού»

Ὁριζοντίως:

1) Ἀρχηγὸς τῆς Ἀχαϊκῆς συμπολιτείας, 2) Ἀρθρον (πληθ.)—Εἶναι σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου στὸν πόλεμο (δημ.), 3) Νότα Βυζαντινῆς μουσικῆς, 4) Κλωστή (ἀρχ.), 5) Νότα, 6) Ὑποθετικόν—Ὅστις, 7) Τρώεται μετὰ τὸ ψιττό, τὸ ψάρι κτλ.

Καθ' ἑτάως:

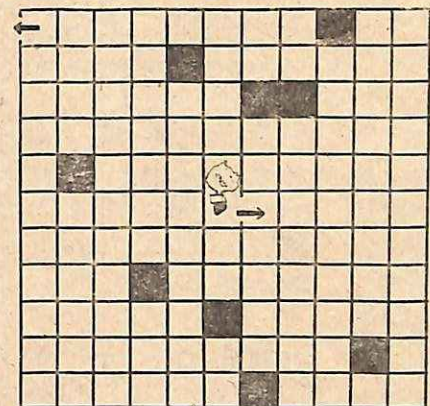
1) Ὀνομαστὸς βασιλεὺς τῶν Οὐννων, 2) Θεὸς τοῦ ἡλίου—Τροφὴ τῶν ζώων (πληθ.), 4) Λίμνη τῆς Ἀφρικῆς, 5) Σύνδεσμος—Τὰ δύο πρῶτα γράμματα τῆς προηγούμενης λέξεως, 6) Νότα—Εἰδικὸν ἔνδυμα (πληθ.).

ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ

Ὁ μικρός ποὺ βλέπετε στὸ κέντρο τοῦ σχεδίου, μῆκε ἀνυπόπτος μέσα στὸ λαβύρινθο, ἀλλὰ ὅταν θέλῃ νὰ βγῇ, δὲν τὰ κατάφερε. Ὅσο κι' ἂν γύριζε βρισκόταν πάλι στὸ ἴδιο μέρος. Στὸ τέλος ἡ πελπίστηκε κι' ἔβαλε τὶς φωνὲς ζητώντας βοήθεια.

— Ἄν θέλετε νὰ τὸν βγάλετε ἀπὸ τὴ δύσκολη θέσιν του καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσετε ἔξω, πρέπει νὰ ξεκινήσετε ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ λαβυρίνθου πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ποὺ δεικνύει τὸ βέλος. Θὰ περάσετε ἀπὸ οὐκ ἅπαντα τὰ λευκὰ τετραγώνια—μὰ καὶ μόνο πορὰ ἀπὸ τὰ καθένα—καὶ ἀποφύγοντας τὰ μαύρα τετραγώνια θὰ βγῇτε ἀπὸ τὸ ἄνω ἀριστερὰ μέρος, ὅπως δεικνύει τὸ ἄλλο βέλος.

Α. ΔΟΥΚΟΥΜΠΟΥΛΟΥ

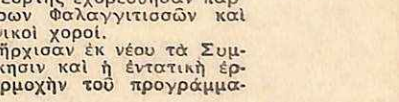
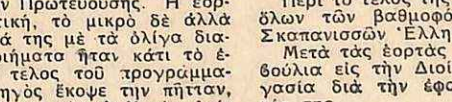
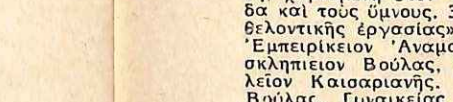
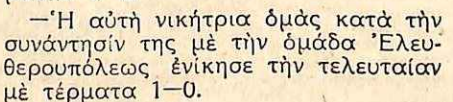
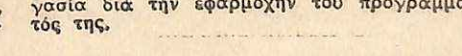
ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ...

Στὸν κόσμον ὑπάρχει μιὰ οἰκογένεια μετὰ καλὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα καὶ μετὰ ἐνδοξὴ ἱστορία. Ἡ οἰκογένεια αὕτη στὰ παλιά χρόνια ζοῦσε εὐτυχισμένη, γιατί εἶχε πολλὰ χωράφια καὶ πολὺ χρυσό. Ἦρθαν ὅμως μέρες δύστυχες καὶ ἐχθροὶ πῆραν τὰ χωράφια τῆς καὶ κλείσανε καὶ τὴν ντουλάπα μετὰ τὸ χρυσό καὶ ἡ οἰκογένεια δυστυχούσε. Μιά μέρα ὅμως τὰ παιδιὰ τῆς οἰκογενείας μπόρεσαν νὰ πάρουν τὰ χωράφια τοὺς καὶ ν' ἀνοίξουν μιὰ τρύπα στὴ ντουλάπα, μὰ καὶ πάλι ἕνας μεγάλος ἐχθρὸς τῆς φοβέριζε. Ἐνῶ λοιπὸν βρισκόταν σ' αὐτὰ τὰ χάλια νὰ σοὺ καὶ ἐρχεται ἕνας σοφὸς θεός, ὁ ὁποῖος μπόρεσε νὰ σκοτώσῃ τὸν ἐχθρὸν τῆς οἰκογενείας καὶ ν' ἀνοίξῃ τὴν ντουλάπα μετὰ τὸν χρυσόν. Καὶ ἡ οἰκογένεια βαδίζει χωρὶς ἐμπόδια, στὴν παλιά δόξα της.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ: 1) Ποῖα εἶναι ἡ οἰκογένεια; 2) Ποῖος ὁ χρυσός; 3) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 4) Ποῖος ὁ σοφός; 5) Ποῖος ὁ χρυσός; 6) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 7) Ποῖος ὁ σοφός; 8) Ποῖος ὁ χρυσός; 9) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 10) Ποῖος ὁ σοφός; 11) Ποῖος ὁ χρυσός; 12) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 13) Ποῖος ὁ σοφός; 14) Ποῖος ὁ χρυσός; 15) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 16) Ποῖος ὁ σοφός; 17) Ποῖος ὁ χρυσός; 18) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 19) Ποῖος ὁ σοφός; 20) Ποῖος ὁ χρυσός; 21) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 22) Ποῖος ὁ σοφός; 23) Ποῖος ὁ χρυσός; 24) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 25) Ποῖος ὁ σοφός; 26) Ποῖος ὁ χρυσός; 27) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 28) Ποῖος ὁ σοφός; 29) Ποῖος ὁ χρυσός; 30) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 31) Ποῖος ὁ σοφός; 32) Ποῖος ὁ χρυσός; 33) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 34) Ποῖος ὁ σοφός; 35) Ποῖος ὁ χρυσός; 36) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 37) Ποῖος ὁ σοφός; 38) Ποῖος ὁ χρυσός; 39) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 40) Ποῖος ὁ σοφός; 41) Ποῖος ὁ χρυσός; 42) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 43) Ποῖος ὁ σοφός; 44) Ποῖος ὁ χρυσός; 45) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 46) Ποῖος ὁ σοφός; 47) Ποῖος ὁ χρυσός; 48) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 49) Ποῖος ὁ σοφός; 50) Ποῖος ὁ χρυσός; 51) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 52) Ποῖος ὁ σοφός; 53) Ποῖος ὁ χρυσός; 54) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 55) Ποῖος ὁ σοφός; 56) Ποῖος ὁ χρυσός; 57) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 58) Ποῖος ὁ σοφός; 59) Ποῖος ὁ χρυσός; 60) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 61) Ποῖος ὁ σοφός; 62) Ποῖος ὁ χρυσός; 63) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 64) Ποῖος ὁ σοφός; 65) Ποῖος ὁ χρυσός; 66) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 67) Ποῖος ὁ σοφός; 68) Ποῖος ὁ χρυσός; 69) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 70) Ποῖος ὁ σοφός; 71) Ποῖος ὁ χρυσός; 72) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 73) Ποῖος ὁ σοφός; 74) Ποῖος ὁ χρυσός; 75) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 76) Ποῖος ὁ σοφός; 77) Ποῖος ὁ χρυσός; 78) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 79) Ποῖος ὁ σοφός; 80) Ποῖος ὁ χρυσός; 81) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 82) Ποῖος ὁ σοφός; 83) Ποῖος ὁ χρυσός; 84) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 85) Ποῖος ὁ σοφός; 86) Ποῖος ὁ χρυσός; 87) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 88) Ποῖος ὁ σοφός; 89) Ποῖος ὁ χρυσός; 90) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 91) Ποῖος ὁ σοφός; 92) Ποῖος ὁ χρυσός; 93) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 94) Ποῖος ὁ σοφός; 95) Ποῖος ὁ χρυσός; 96) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 97) Ποῖος ὁ σοφός; 98) Ποῖος ὁ χρυσός; 99) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 100) Ποῖος ὁ σοφός; 101) Ποῖος ὁ χρυσός; 102) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 103) Ποῖος ὁ σοφός; 104) Ποῖος ὁ χρυσός; 105) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 106) Ποῖος ὁ σοφός; 107) Ποῖος ὁ χρυσός; 108) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 109) Ποῖος ὁ σοφός; 110) Ποῖος ὁ χρυσός; 111) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 112) Ποῖος ὁ σοφός; 113) Ποῖος ὁ χρυσός; 114) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 115) Ποῖος ὁ σοφός; 116) Ποῖος ὁ χρυσός; 117) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 118) Ποῖος ὁ σοφός; 119) Ποῖος ὁ χρυσός; 120) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 121) Ποῖος ὁ σοφός; 122) Ποῖος ὁ χρυσός; 123) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 124) Ποῖος ὁ σοφός; 125) Ποῖος ὁ χρυσός; 126) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 127) Ποῖος ὁ σοφός; 128) Ποῖος ὁ χρυσός; 129) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 130) Ποῖος ὁ σοφός; 131) Ποῖος ὁ χρυσός; 132) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 133) Ποῖος ὁ σοφός; 134) Ποῖος ὁ χρυσός; 135) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 136) Ποῖος ὁ σοφός; 137) Ποῖος ὁ χρυσός; 138) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 139) Ποῖος ὁ σοφός; 140) Ποῖος ὁ χρυσός; 141) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 142) Ποῖος ὁ σοφός; 143) Ποῖος ὁ χρυσός; 144) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 145) Ποῖος ὁ σοφός; 146) Ποῖος ὁ χρυσός; 147) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 148) Ποῖος ὁ σοφός; 149) Ποῖος ὁ χρυσός; 150) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 151) Ποῖος ὁ σοφός; 152) Ποῖος ὁ χρυσός; 153) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 154) Ποῖος ὁ σοφός; 155) Ποῖος ὁ χρυσός; 156) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 157) Ποῖος ὁ σοφός; 158) Ποῖος ὁ χρυσός; 159) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 160) Ποῖος ὁ σοφός; 161) Ποῖος ὁ χρυσός; 162) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 163) Ποῖος ὁ σοφός; 164) Ποῖος ὁ χρυσός; 165) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 166) Ποῖος ὁ σοφός; 167) Ποῖος ὁ χρυσός; 168) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 169) Ποῖος ὁ σοφός; 170) Ποῖος ὁ χρυσός; 171) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 172) Ποῖος ὁ σοφός; 173) Ποῖος ὁ χρυσός; 174) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 175) Ποῖος ὁ σοφός; 176) Ποῖος ὁ χρυσός; 177) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 178) Ποῖος ὁ σοφός; 179) Ποῖος ὁ χρυσός; 180) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 181) Ποῖος ὁ σοφός; 182) Ποῖος ὁ χρυσός; 183) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 184) Ποῖος ὁ σοφός; 185) Ποῖος ὁ χρυσός; 186) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 187) Ποῖος ὁ σοφός; 188) Ποῖος ὁ χρυσός; 189) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 190) Ποῖος ὁ σοφός; 191) Ποῖος ὁ χρυσός; 192) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 193) Ποῖος ὁ σοφός; 194) Ποῖος ὁ χρυσός; 195) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 196) Ποῖος ὁ σοφός; 197) Ποῖος ὁ χρυσός; 198) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 199) Ποῖος ὁ σοφός; 200) Ποῖος ὁ χρυσός; 201) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 202) Ποῖος ὁ σοφός; 203) Ποῖος ὁ χρυσός; 204) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 205) Ποῖος ὁ σοφός; 206) Ποῖος ὁ χρυσός; 207) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 208) Ποῖος ὁ σοφός; 209) Ποῖος ὁ χρυσός; 210) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 211) Ποῖος ὁ σοφός; 212) Ποῖος ὁ χρυσός; 213) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 214) Ποῖος ὁ σοφός; 215) Ποῖος ὁ χρυσός; 216) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 217) Ποῖος ὁ σοφός; 218) Ποῖος ὁ χρυσός; 219) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 220) Ποῖος ὁ σοφός; 221) Ποῖος ὁ χρυσός; 222) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 223) Ποῖος ὁ σοφός; 224) Ποῖος ὁ χρυσός; 225) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 226) Ποῖος ὁ σοφός; 227) Ποῖος ὁ χρυσός; 228) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 229) Ποῖος ὁ σοφός; 230) Ποῖος ὁ χρυσός; 231) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 232) Ποῖος ὁ σοφός; 233) Ποῖος ὁ χρυσός; 234) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 235) Ποῖος ὁ σοφός; 236) Ποῖος ὁ χρυσός; 237) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 238) Ποῖος ὁ σοφός; 239) Ποῖος ὁ χρυσός; 240) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 241) Ποῖος ὁ σοφός; 242) Ποῖος ὁ χρυσός; 243) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 244) Ποῖος ὁ σοφός; 245) Ποῖος ὁ χρυσός; 246) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 247) Ποῖος ὁ σοφός; 248) Ποῖος ὁ χρυσός; 249) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 250) Ποῖος ὁ σοφός; 251) Ποῖος ὁ χρυσός; 252) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 253) Ποῖος ὁ σοφός; 254) Ποῖος ὁ χρυσός; 255) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 256) Ποῖος ὁ σοφός; 257) Ποῖος ὁ χρυσός; 258) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 259) Ποῖος ὁ σοφός; 260) Ποῖος ὁ χρυσός; 261) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 262) Ποῖος ὁ σοφός; 263) Ποῖος ὁ χρυσός; 264) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 265) Ποῖος ὁ σοφός; 266) Ποῖος ὁ χρυσός; 267) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 268) Ποῖος ὁ σοφός; 269) Ποῖος ὁ χρυσός; 270) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 271) Ποῖος ὁ σοφός; 272) Ποῖος ὁ χρυσός; 273) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 274) Ποῖος ὁ σοφός; 275) Ποῖος ὁ χρυσός; 276) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 277) Ποῖος ὁ σοφός; 278) Ποῖος ὁ χρυσός; 279) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 280) Ποῖος ὁ σοφός; 281) Ποῖος ὁ χρυσός; 282) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 283) Ποῖος ὁ σοφός; 284) Ποῖος ὁ χρυσός; 285) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 286) Ποῖος ὁ σοφός; 287) Ποῖος ὁ χρυσός; 288) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 289) Ποῖος ὁ σοφός; 290) Ποῖος ὁ χρυσός; 291) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 292) Ποῖος ὁ σοφός; 293) Ποῖος ὁ χρυσός; 294) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 295) Ποῖος ὁ σοφός; 296) Ποῖος ὁ χρυσός; 297) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 298) Ποῖος ὁ σοφός; 299) Ποῖος ὁ χρυσός; 300) Ποῖος ὁ ἐχθρὸς; 3

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Οι Σχηματισμοί Πρωτευούσης

Πλήρης Χριστιανικών ημερών έτελεύτησε το ζήν ευτυχής μήτηρ και μάμμη, η σεβαστή Δέσποινα Άννα Χατζηϊωάννου, μήτηρ της έριτίμου κυρίας του Άρχηγού. Την κηδεύει της αιμνήστην Δεσποίνης γενομένην την προπαρασκευάσαν Παρασκευήν εκ του ιερού Ναού του Άγ. Γεωργίου Καρύστη, παρηκολούθησεν όλόκληρον το Ύπουργικόν Συμβούλιον, καθηγηταί του Πανεπιστημίου, ο Κυβ. Επίτροπος Νεολαίας κ. Άλέξ. Κανελλόπουλος, ο ύπασις του κ. Ι. Νικολόπουλος, ο έπιτελάρχης της Ε. Ο. Ν. κ. Θεοχαρόπουλος, οί διευθυνταί υπηρεσιών της Κεντρικής Διοικήσεως Ε. Ο. Ν., πλείστοι βαθμοφόροι της Ε. Ο. Ν. και η καλλιτέρα μερίς της Αθηναϊκής κοινωνίας.

«Η Νεολαία» απευθύνει τα πλέον ειλικρινή και θερμά συλλυπητήρια προς τόν Άρχηγον και την έριτίμον κυρίαν Λέλαν Μεταξά, εις την όποιαν ευχεται την έξ ύψους παρηγορίαν διά την σκληράν δοκιμασίαν.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΕΥΑΡΕΣΚΕΙΑΣ

Λαβών ύπ' όψιν μου την ύπ' αριθ. 1726/9-12-1939/Α απόφασιν της Περιφερειακής Διοικήσεως Άρρένων Σερρών, εκφράζω την πλήρη μου εύσεσκεαν εις τόν Ένωμοτάρχην κ. Ιωάννην και Φαλαγγίτην Άλεξάνδρον Γερμανόν, όστις με κινδύνον της ίδιας των ζωής εξέτελεσαν ύπεροχον πατριωτικήν πράξιν, τιμώνσιν αυτούς τούς ίδιους, ως άτομα, άλλα και το όμα της Ε.Ο.Ν. εις τάς τάξεις του όποιου ανήκουν.

Ο Άρχηγός της Κυβερνήσεως και Γενικός Έπιθεωρητής της Ε.Ο.Ν. ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ

Δι' απόφασιν του Άρχηγού ανεκηρύχθη οικονομικός και διοικητικός ανεξάρτητος ή περιοχή Καστορίας.

Δι' όμοιας απόφασιν ανεκηρύχθη επίσης οικονομικός και διοικητικός ανεξάρτητος ή περιοχή του τέως Νομού Βόλου.

Η ΣΤΕΓΗ ΤΟΥ ΦΑΛΑΓΓΙΤΟΥ

Άπεφασίσθη άρμοδίως ή ίδρυσις έν Πειραιεί στέγης του Φαλαγγίτου και της Φαλαγγίτισσης, εις την όποιαν θα λειτουργήσουν νυκτερινόν Δημοτικόν σχολείον και γυμνάσιον, ως και το σχολείον οικοκυρικής.

Παρομοία στέγη Φαλαγγίτου με λειτουργίαν οικοτροφείου, συσσιτίου και νυκτερινού σχολείου πρόκειται να ιδρυθ ήλίαν προσεχώς και εις τάς Αθήνας.

Όμοίαν πρό την έν Πειραιεί στέγην Φαλαγγίτου απέκτησε και ή Μακεδονική πρωτεύουσα. Η στέγη Φαλαγγίτου Θεσσαλονίκης περιλαμβάνει και οικοτροφείον.

Εις Θεσσαλονικην ιδρύθησαν παραλλήλως και λειτουργούν άρτίως άσπυα του παιδιού της εργαζομένης γυναίκας. Η διοικούσα επιτροπή των άσπυων τούτων άπετελέσθη εκ των κυριών:

Ελένης Σκούρα Προέδρου, Ελένης Τάρα Αντιπροέδρου, Β. Στιδαχάρη Αντιπροέδρου, Ρόζας Παπαδοπούλου Γραμματέως, Π. Άρσένη Ταμίου και Β. Ρεμίρη, Σ. Κάρικα, Ε. Αλζανά, Κ. Γεωργιάδου, Μ. Ταλιανίδου και Β. Μαυρίδου συμβούλων. Τεχνικός Δ) της των άσπυων διωρίσθη ο κ. Ι. Κοπανάς.

ΔΩΡΕΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε.Ο.Ν.

Η Γενική Συνέλευσις της τέως Χ. Α. Ν. Θεσσαλονίκης δι' όμοφώνον απόφασιν της

παρεχώρησεν όλόκληρον την κινητήν και ακίνητον περιουσίαν της εις την Έθνικην Όργάνωσιν Νεολαίας.

Δι' όμοιας επίσης απόφασιν της Γεν. Συνελεύσεως της τέως Χ.Ε.Ν. Θεσσαλονίκης παρεχώρησε και αυτή άπασαν την κινητήν και ακίνητην περιουσίαν της προς την Ε.Ο.Ν.

Σημειωτέον ότι ή παραχωρηθείσα περιουσία είχε σχηματισθ ή σχεδόν έξ όλόκληρου κατά την μεταουρουσιαν ήν περίοδον διά διαφόρων παροχών και εύκολιών της Κυβερνήσεως, ή δε λειτουργία των άνωτέρω ιδρυμάτων ύφειλετο εις επιχορήγησιν του Ύπ. Υγεινής και Προνοίας.

Ύπερ των επιδιώξεων και των σκοπών της Ε.Ο.Ν. προσέφερον οί κ. κ. Α. Λόγγος έξ Αθηνών Κορηή 4 δρχ. 50, Εύάγγελος Φλόκας Κορηή 4 δρχ. 1.000, και Δημ. Άναστασόπουλος δρχ. 50. Επίσης ο Βοιωτικός Συνδεσμός Αθηνών δρχ. 1.500, ο Κυνηγετικός Συνδεσμός Ζακύνθου δρχ. 6.400 και ο κ. Άντωνιος Τζέρβας εκ Κριεζώντων Εύβοίας ένα γήπεδον όπως οικοδομηθ ή επί αυτού ο οίκος του Φαλαγγίτου.

ΕΠΙΤΥΧΙΑΝ

Εις την τελετήν ή όποια εγένετο επί τη όνομαστική έορτή του Άρχηγού έλαβε μέρος και ή Διοίκησις Άνωτάτων Σχολών.

Τάγμα αύτης παρετάχθη έξωθεν του Ναού του Αγίου Διονυσίου του Άρεοπαγίτου, όπου εγένετο δοξολογία, και απέδωσε τιμάς. Μετά το πέρας της δοξολογίας μαζί με τα άλλα τμήματα της Περιφερειακής Διοικήσεως παρήλασε πρό το Κ. Ε. Ν. και των άνωτάτων βαθμοφόρων της Ε. Ο. Ν.

Επίσης πενήντηκον Φαλαγγίται μετέβησαν εις την Κηφισίαν και άνέπειψαν δέησιν ύπερ μακροημερεύσεως του Άρχηγού πρό το εικονοστάσιον που έκτισαν Φαλαγγίται της Ύποδιοικήσεως Ε. Μ. Π. εις τόν περίβολον της οικίας του.

Εις τόν χορόν ύπερ της Φοιτητικής Προνοίας ένεφανίσθη ή όρχήστρα τζάζ της Δ. Α. Σ. προκαλέσασα τά ευμενέστατα σχόλια όσων την ήκουσαν. Η ίδια όρχήστρα μετέδωσεν από του Ραδιοφωνικού μας Σταθμού την 5ην τρ. μινός ελαφράν μουσικήν και τραγουδία.

Εις την Δ. Α. Σ. κατηρτίσθη και όρχήστρα κλασσικής μουσικής, περιλαμβάουσα περί τά 25 όργανα.

Ύπό της Διευθύνσεως Υγειονομικού της Δ. Α. Σ. κατηρτίσθη τμήμα ποσπαγάνδας ύγεινής, σκοπόν έχον την δι' ειδίκων έκδόσεων, διαλέξεων και ύποδείξεων διαφώτισιν των Φαλαγγιτών επί σπουδαιοτάτων ύγειονομικών ζητημάτων. Ηδ ή εγένοντο ύπό του διευθυντού του τμήματος δύο διαλέξεις από τόν Ραδιοφωνικόν μας Σταθμόν.

ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ Υ/ΜΕΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

Η έορτή της Βασιλόπηττας έωρτάσθη εις όλους τούς Ύποτομείς Άθηνών την 6ην τρ. μινός με μεγάλην επιτυχίαν.

Εις τούς πλείστους τούτων όμίλησαν καταλλήλως και συνεργάται της πολιτικής διαφωτίσεως, άποσπάσαντες τά συγχαρητήρια και τόν ένθουσιασμόν του άκροατηρίου. Ίδιαίτεράν

έπιτυχίαν έσημείωσεν ή έορτή του 8ου Ύποτομέως Άρρένων, του Ύποτομέως της Βαρβακείου Σχολής, και των 4ου, 6ου και 9ου Ύποτομέων Θηλέων Πρωτευούσης.

ΠΕΡΙΦ. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΤΤΙΚΟΒΟΙΩΤΙΑΣ

Ο έορτασμός της πρωτοχρονιάς ύπήρξε μεγαλοπρεπής εις όλους τούς Σχηματισμούς της Περιφερειακής Διοικήσεως Άττικοβοιωτίας. Τά κατά τόπους τμήματα, μεθ' όλης της δυνάμεως των και τη συμμετοχή των τοπικών άρχων και Λαού, έώρτασαν την κοπήν της Βασιλόπηττας με διαφόρους καλλιτεχνικάς επιδείξεις.

Μεγάλην επιτυχίαν έσημείωσεν επίσης ο έορτασμός της πρωτοχρονιάς εις τάς Ύποδιοικήσεις Θηβών, όπου έλαβον μέρος και το θεατρικόν και χορωδιακόν τμήμα της Λέσχης του «Εργαζόμενου παιδιού» Αθηνών. Εις την έορτήν ταύτην παρέστησαν οί Περιφερειακοί Διοικηταί Άρρένων και Θηλέων Άττικοβοιωτίας μετά των επιτελείων των, αί τοπικάί άρχαί και σύμπας ο Λαός των Θηβών. Εις τά άνωτέρω τμήματα όμίλησεν ο Α' Έπιτελής της Περ. Διοικήσεως Άρρένων Άττικοβοιωτίας, αναλύσας τό επιτυχές έργον της Ε. Ο. Ν. κατά τό διαρρευσαν έτος και συστήσας πίστιν εις τό έργον του Άρχηγού κατά τό νέον έτος, τό όποιον ή σοφή του διάνοια έκαμεν ώστε να ανατελή Φωτεινόν διά την ένδοξον πατρίδα μας, ένω διά τά περισσότερα Κράτη ήρχισεν άρκετά ζοφερόν από την διηνή του πολέμου.

ΠΕΡΙΦ. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΑΤΤΙΚΟΒΟΙΩΤΙΑΣ

Εις άπαντας τούς Σχηματισμούς της Π. Δ. Θ. Α. συνεχίζονται τακτικά αι συγκεντρώσεις της Τετάρτης προς έκτέλεσιν του καθορισθέντος προγράμματος, της Διοικήσεως. Ο εκκλησιασμός όλων των Φαλαγγιτισσών και Σκαπανισσών γίνεται τακτικά, μετά τό πέρας δε τούτου γίνονται διαλέξεις παρά των κ.κ. Ιατρών των Κοινοτήτων περί Ιατρικής περιθάλψεως και ύγεινής. Εις Κουβαράδες τάς διαλέξεις παρακολουθούν έκτός των μελών της Όργανώσεως και πλείστοι γονείς και τό Κοινοτικόν Συμβούλιον μετά του προέδρου. Η καλλιέργεια της γής εξακολουθεί εις άπαντας τούς Σχηματισμούς. Εις Θήβας με επί κεφαλής τόν Γυμνασιάρχη και τούς καθηγητάς, αί Φαλαγγίτισσαι και Σκαπανισσαι έσπειραν περί τά 20 στρέμματα άγρών με έκλεκτήν ποιότητα σίτου. Εις Λαύριον μετά τόν έκκλησιασμόν αί Φαλαγγίτισσαι έφύτευσαν δενδρύλλια εις τόν Λόφον του Λαυρίου. Εις Σπάτα εγένετο ή έορτή της ήμέρας του Δάσους ύπό της Δασικής ένώσεως, καθ' ήν άνεδασώθη ο Λόφος του Μπούρα τη συμπράξει της Ε.Ο.Ν. Σπάτων. Την έορτήν έτίμησαν ο κ. Ύπουργός της Γεωργίας και ο Γενικός Έπίτοπτος Νομάρχης Άττικοβοιωτίας. Εις την Λεσδαίαν αί Φαλαγγίτισσαι έφύτευσαν την ήμέραν της έορτής τού πρασίνου εκατέρωθεν του κεντρικού δρόμου λεύκες. Επίσης άπαντες οί Σχηματισμοί παρακολουθούν μαθήματα παθητικής άεραμύνης. Εις Θήβας γίνεται έκπαιδευσις σκοποβολής, έσχηματισθ ή με μανδολινάτα εκ 40-50 Φαλαγγιτισσών.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Έξακολουθούν να καταφθάνουν εις τά Γραφεία του περιοδικού πληθώρα τηλεγραφήματων και περιγραφών επί εύκαιρίας της όνομα-

Κινήσις Περιφερειακών Διοικήσεων

στικής έορτής του Άρχηγού, έλάχιστον δείγμα της λατρείας με την όποιαν Τόν περιέαλουν τά άπανταχού μέλη της Ε.Ο.Ν.

«Η Νεολαία», θλιβόμενη διότι λόγω έλλειψως χώρου, δεν καθίσταται δυνατή ή δημοσίευσις όλων των τηλημάτων και περιγραφών, θα δημοσιεύσθ ή εις είναι δυνατόν να συμπληρωθ ή εις τάς όλίγας σελίδας της κινήσεως.

ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΑΓ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Επ' εύκαιρία της όνομαστικής έορτής του Άρχηγού παρετέθη ύπό της Διοικήσεως Ταγμάτων εργασίας εις την αίθυσαν της Διαπρεπούς Βιοτεχνικής Σχολής γεύμα κατά τό όποιον ο έβελοντής Ε Ζακυνθινάκης άπήγγειλε τό κάτωθι ποίημα:

ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΣΟΥ

Άντι λουλούδια στέλνουμε εύχες για τί γιορτή σου
νάν' ο θεός μαζί σου
ο' έσπεύη ή Θεία Προνοία.

Η αγάπη σου κι' ή δύναμις σε έφερε κοντά
ή δόξα σου χαρά μας
πολλά να ζήσης χρόνια.

Τά χρόνια ήρεμα κυλούν κ' ή δόξα σου τρανώνει
μ' άνθους σε στεφανώνει
κάθε που φέγγ' ή μέρα.

Τά έργα σου τιμήθηκαν με άγια καλωσύνη
σάν ήρθε ή γαλήνη
Μεγάλε μας πατέρα.

Επαίλαμνες κι' ένίκησες, γι' αυτό σε αγαπούμε
πόσο σ' εύγνωμονούμε,
γιατ' είσαι στην ψυχή μας.

Και στη γιορτή σου σήμερα πίνουμε στην ύγειά σου
χαρά μας ή χαρά σου
μαζί σου ή εύχή μας.

Καθ' όλην την διάρκειαν του γεύματος επεκράτησεν αφάνταστος ένθουσιασμός ύπερ του

Από τό Χριστουγεννιάτικο δένδρο των Σκαπανισσών Μυτιλήνης.

Άρχηγού και έκδηλώσεις λατρείας και άφοσιώσεως συγκινητικά.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΣΧΗΝ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Η όνομαστική έορτή του Άρχηγού έωρτάσθη με μεγάλον ένθουσιασμόν εις την Λέσχην του Εργαζόμενου Παιδιού, όπου συνεκεντρώθησαν άπαντες οί Φαλαγγίται και Σκαπανείς του ίδρυματος. Οί Φαλαγγίται και οί Σκαπανείς έψαλαν διάφορα άσματα, έχόρευαν έλληνικούς χορούς, μετά ταύτα δε διευθυντής του ίδρυματος άνέπτυξε διά μακρόν τό άναθηματουργικόν μέγα έργον του έορτάζοντος Άρχηγού κ. Ι. Μεταξά.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΚΙΛΙΚΙΣ.—Οί Φαλαγγίται και Σκαπανείς του Σχηματισμού Σιδηροκάστρου μετέσχον ένθουσιωδώς εις τόν έορτασμόν της έορτής του Άρχηγού.

Μετά την δοξολογίαν, ήτις έτελέσθη μετά πάσης έπισημότητας εις τόν ιερόν Ναόν του Αγίου Γεωργίου, έλαβε χώραν ώραιότατη παρέλασις όλόκληρου της δυνάμεως διά της πλατείας της Όμονοίας, όπου είχαν συγκεντρωθ ή αί άρχαί του τόπου και πλήθος κόσμου.

Μετά την παρέλασιν οί Φαλαγγίται έτραγούδισαν και έχόρευαν διαφόρους έλληνικούς χορούς προς τιμήν του έορτασμού του Άρχηγού.

ΕΔΕΣ ΣΑ.—Ές όνόματος δεκακισχιλίων μελών Ύποδιοικήσεως Ε.Ο.Ν. Πιερίας, παρακαλώ εύσερηθήτε άποδεχθήτε εύλαδώς ύποαλλομέναν θερμάς εύχας επ' όνομαστική Σας έορτή έμοι προσωπικώς και μελών, προσδλεπόντων προς Δημιουργόν Τρίτου Έλληνικού Πολιτισμού μετά πίστώς και αναλλοιώτου άφοσίσεως. Μυριόστομες ίαχές χιλιάδων άγοριών και κοριτσιών ύνολογούν σημερινήν ήμέραν, συμβολίζουσιν άνοδον Νεολαίας εις σφαίρας άνώτερης δημιουργίας και δοξολογούν Ύψιστον διότι εις άνεγερμένον Έθνικόν Οικοδόμημα θεμελιώνονται μαζί με πίστιν και αυτοθυσίαν Μεγάλου των Άρχηγού και δυνάμεις Έλληνικής συνεταγμένης Νεότητος ποτισμένες με τις γενναίες και δικαίες άρχες Κράτους 4ης Αδούστου.

Ύποδιοικήτης Ε.Ο.Ν. Πιερίας Εύστρατιάδης.

ΚΡΗΤΗ

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.—Εις την αίθυσαν του Λυκειού των Έληνίδων έδόθη μουσική επιδείξις της εκ Φαλαγγιτισσών και Σκαπανισσών κατάρτισθεις χορωδίας, της έπιμελείας των συνεργιστών δεσποινίδων Δαφνομήλη.

Την συναυλίαν παρηκολούθησαν ο κ. Νομάρχης Ρεθύμνου μετά της Περφ. Διοικήτριας, ως και πλείστα έπιλεκτά μέλη της κοινωνίας Ρεθύμνου. Αί εκ της συναυλίας εισπράξεις διετέθησαν προς άγοράν ύποδημάτων άτόρων μελών της Ε.Ο.Ν.

Διετέθησαν επίσης, ύπερ διαφόρων φιλανθρωπικών σκοπών αί εκ των καλάνδων εισπράξεις, τά όποια έψαλαν χορωδία θηλέων Ρεθύμνου ύπό την διεύθυνσιν της καθηγητριάς της μουσικής Δίς Δαφνομήλη.

Ές άλλο ένισχύθησαν δι' έράνου διενεργηθέντες μεταξύ των Φαλαγγιτισσών και τά μαθητικά συσσίτια.

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Κρήτης).—Ο Νομάρχης Λασιθίου και Γεν. Έπίτοπτος της Ε.Ο.Ν. κ. Κωνστ. Παπαδημητρίου μετέβη μετά του έπιτελείου της Ες Νεάπολιν και όμίλησεν ένώπιον των άξιωματικών των Σχηματισμών Άρρένων και Θηλέων με θέμα: «Τό όραμα του Άρχηγού διά την Έθνικην Νεολαίαν».

Τό καθορισθέν πρόγραμμα της Τετάρτης έκτελείται μετά πάσης έπιμελείας και είναι άξιοσημείωτος ή προθυμία καθ' όν Φαλαγγίται και Φαλαγγίτισσαι παρακολουθούν τό διδασκόμενα μαθήματα νοσοκομειακής περιθάλψεως.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΟΣ.—Τά μαθήματα του Ουλαμού βαθμοφόρων της 72ας Φαλαγγος εξακολουθούν μετά πολλής επιτυχίας.

Ο Ουλαμός άποτελείται από 100 Φαλαγγίτισσας, παρακολουθούσας δις της έβδομάδος τά μαθήματα.

Τό ΙΙ Τάγμα μετά τά γενικά μαθήματα Ύγεινής έχωρήθησαν εις ομάδας τραυματιοφορέων νοσοκόμων.

Ιό κατά Τετάρτην πρόγραμμα Μέσης έπαιδείσεως διά της προσθήκης μαθημάτων Αισθητικής και Ρυθμολογίας. Τό καλλιτεχνικόν τμήμα εργάζεται έντατικώς. Ούτως ύπολογίζεται ότι μετά διμήνου θα άνεδασώθη από σκήνης θεατρικόν έργον τό όποιον διδάσκονται ήδη Φαλαγγίτισσαι και Σκαπανισσαι.

Ίδιαίτερα προσπάθεια καταβάλλεται διά την μόρφωσιν των έξωσχολικών Φαλαγγιτισσών, εις τάς όποιās ή Ύποδιοικήτρια διδάσκει και οικιακήν οικονομίαν.

Την συγκέντρωσιν της Κυριακής παρακολουθούν δλοι αί έξωσχολικά Φαλαγγίτισσαι.

ΚΑΛΑΜΑΙ.—Εύχόμεθα όλοψυχώς μέλη Ε.Ο.Ν. Καρποφόρου χρόνα πολλά δι' έορτήν Σας. Έλλάς στηρίζει ήδη έλπίδας Έθνικής άναγεννήσεως εις σιδηράς χείρας σας. Ζήσατε διά τό μεγαλείον της Πατρίδος μας.

Ο διαβάρχης Γεώργιος Σταθάκης.

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.—Επ' εύκαιρία των Μεγάλων έορτών της Χριστιανώσης διαργανώθησαν ύπό της Περφ. Διοικήσεως Θηλέων Λεσθού Χριστουγεννιάτικα δένδρα εις άπαντας τούς Σχηματισμούς Σκαπανισσών Μυτιλήνης και περιχώρων. Χίλια πεντακάσαι Σκαπανισσαι συνεστράσαν την έορτήν των Χριστουγεννίων. Αί μικράι εύποροι Σκαπανισσαι με επί κεφαλής της βαθμοφόρους έφιλοτιμήθησαν να προσφέρωσιν την μεγαλύτεραν δυνατόν χαράν εις τάς άπόρους συναγωνιστριάς των με τόν λεπτότατον και ευγενέστερον τρόπον, παρουσιάζουσαι δείγματα μεγάλου άλλτρώσμου και άλληλεγγύης.

Τά διανεμηθέντα εις τάς Σκαπανισσας δώρα ήγοράσθησαν εκ των εισπράξεων διοργανώσεως συναυλίας ύπό της Περφ. Διοικήσεως Θηλέων. Την συναυλίαν παρηκολούθησαν ή μεγαλύτερα μερίς της Μυτιληναϊκής κοινωνίας, αί εισπράξεις δε άνήλθαν εις 8000 δραχμάς.

Επίσης εκ των εισπράξεων των καλάνδων τά όποια έψαλαν Φαλαγγίτισσαι την παραμονήν των Χριστουγεννίων συνεκεντρώθησαν περί τάς 4.000 δραχ., αίτινες διετέθησαν διά την άγοράν τεσσάρων πηπτόν, ήτοι μιάς διά τούς προσκεκλημένους Συνεργάταις και τριών διά τάς βαθμοφόρους και Φαλαγγίτισσας.

ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ.—Την παραμονήν των Χριστουγεννίων ή χορωδία Ε.Ο.Ν. Άργουστού

Άνωτεροι βαθμοφόροι Ύποδιοικήσεως Κορινθίας μετά της Ύποδιοικήτριας.

περιελθοῦσα την πόλιν έψαλε τά καλάνδα, συλλέσασα πληθύνον δώρων, τά όποια διανεμήθησαν διά λαχών παρουσία του Γεν. Έπίτοπου Νομάρχου κ. Γ. Ν. Γεωργίου και των λοιπών άξιωματικών προς τάς μέλη της Ε.Ο.Ν. και τούς προσκεκλημένους κατά την έορτήν των Χριστουγεννίων εις τά γραφεία της Λέσχης Ε.Ο.Ν. Άργουστού.

—Η Ε.Ο.Ν. Πάλλης έόρτασε μεγαλοπρεπώς την έορτήν των Χριστουγεννίων και της Πρωτοχρονιάς εις τάς εγκαταστάσεις του Σχηματισμού της. Η χορωδία Πάλλης διοργάνωσε συναυλίαν την ήμέραν του έορτασμού της όνομαστικής έορτής του μεγάλου Κεφαλή της Άρχηγού κ. Ι. Μεταξά, αί εισπράξεις της όποιας διετέθησαν ύπερ των άτόρων μελών της Ε.Ο.Ν.

